

www.humak.fi

Opinnäytetyö

**”Olis viikottain siellä, juteltais elämästä ja
kaikesta siitä, miten menee”**

**Juttunurkka-toiminta osana nuorisotyötä ja
sosiaalista vahvistamista me-talo Turun arjessa**

Nina Svensson

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma
(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
11/2018

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

Tekijät: Nina Svensson

Opinnäytetyön nimi: ”Olis viikottain siellä, juteltais elämästä ja kaikesta siitä, miten menee”
Juttunurkka-toiminta osana nuorisotyötä ja sosiaalista vahvistamista me-talo Turun arjessa
Sivumäärä: 78 ja 5 liitesivua

Työn ohjaaja(t): Jenny Honka

Työn tilaaja(t): Miika Neulaniemi, me-talo Turku, Fingerroosin säätiö

Tämän opinnäytetyön tilaajina toimivat me-talo Turku ja Fingerroosin säätiö. Me-talot ovat Me säätiön perustamia toimintakeskuksia, joiden tavoitteena on edistää alueen asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta, sekä antaa mahdollisuuksia harrastus- ja vapaa-ajan toimintaan. Me-talo Turku sijaitsee Pansio-Pernon alueella, jossa asukkaiden tarpeet vaativat jatkuvaa kehittämistä ja uusia menetelmiä mielenterveyden edistämiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen.

Alueen lapsilla ja nuorilla on tarve läsnäoleville ja luotettaville aikuisille, joille voi jutella elämästä ja ongelmista, kun perheen tai koulun tuki ei riitä. Me-talo Turku on osa lasten ja nuorten turvaverkkoa, mutta kahdenkeskiselle vuorovaikutukselle ei ole ollut tilaa tai toimintaa. Kehittämistyön tavoitteena oli suunnitella ja pilotoida Juttunurkka-toiminta vastaukseksi kohtaamisen ja juttelun tarpeeseen. Toimintaan käytettiin sosiaalisen vahvistamisen ja positiivisen psykologian piirteitä, sillä itsetunnon rakentaminen ja vahvuuksien korostaminen auttaa elämänhallinnassa ja ehkäisee syrjäytymistä. Juttunurkassa haluttiin painottaa positiivista kohtaamista ongelmalähtöisen juttelun lisäksi.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena, jossa käytettiin kyselyä, haastatteluita ja havainnointia aineistonkeruumenetelminä. Tutkimus keskittyi hankkimaan tietoa siitä, kuinka Juttunurkka-toimintaa käytetään sekä avoimessa käytössä että ajanvarauksella. Tulosten perusteella kehitettiin jatkosuunnitelma toiminnan kehittämiseen eteenpäin.

Tutkimuksessa selvisi, että Juttunurkassa on hyviä ja huonoja puolia, joihin täytyy kiinnittää huomiota toiminnan kehittämisessä. Juttelu oli suurilta osin ongelmalähtöistä ja toiminta mahdollisesti paremmat keinot käsitellä kävijöiden riitoja ja häiriökäyttäytymistä. Juttunurkkaa käytettiin myös päivittäisten tapahtumien ja ideoiden ilmaisemiseen, sekä tunne- ja turvataitojen opettelemiseen. Juttunurkka antoi myös tilaa aikuisten kohtaamiseen, vaikka alkuperäinen tarve liittyi nuoriin. Toisaalta tila koettiin rauhattomaksi ja ahtaaksi. Toiminta kärsi henkilökunnan vaihtuvuudesta, yhteisten toimintatapojen ja perehdytyksen puutteesta, sekä toiminnan epäselvyydestä kävijöille.

Juttunurkan kehittämiseen ehdotetaan kävijöiden osallistamista, sillä tämä opinnäytetyö keskittyy toiminnan pilotointiin ja henkilökunnan kokemuksiin. Lasten ja nuorten mielipiteet toiminnasta ja tilasta antaisivat arvokasta tietoa siitä, miten Juttunurkkaa voidaan muokata. Lisäksi ajanvarausjärjestelmää tulisi muuttaa tarvelähtöiseksi ja varaus tulisi tapahtua puhelimitse, jotta kävijän yksityisyys säilyy. Paras ratkaisu olisi antaa vastuu Juttunurkasta yhdelle aikuiselle, mutta koko henkilökunta tulee perehdyttää toiminnan ja tilan käyttöön.

Tilaajalle annettiin konkreettisena tuotoksena Juttunurkalle tila ja toiminta, sekä toimintaohjeet, jotka antavat käytännön vinkkejä ja ohjeita, kuinka toimia lasten ja nuorten kohtaamisessa, riitojenkäsittelyssä, huolestuttavissa tilanteissa ja tunne- ja turvataitojen opettamisessa. Tutkimus antoi uutta tietoa kohtaamisesta jutteluna avulla järjestötoiminnassa. Toimintaohjetta voidaan soveltaa yleisesti järjestötyön kentälle, sillä se on suunniteltu sekä ammattilaisille että vapaaehtoistyöntekijöille.

Asiasanat: sosiaalinen vahvistaminen, nuorisotyö, järjestötoiminta, kohtaaminen, positiivinen psykologia, tunnetaidot, turvataidot

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme in Civic Activity and Youth Work

Author: Nina Svensson

Title: "They would be there weekly, we'd talk about life and about how everything is going"
The Juttunurkka-activity as a part of youth work and social empowerment in me-talo Turku

Number of Pages: 78 and 5 attachment pages

Supervisor(s): Jenny Honka

Subscriber(s): Miika Neulaniemi, me-talo Turku, Fingerroosin säätiö

Me-talo Turku and Fingerroosin säätiö acted as the subscribers of this thesis. The me-talos are activity centres founded by Me säätiö, for the purpose of promoting the wellbeing and inclusion of the inhabitants of the region. The aim is to provide opportunities for leisure activities as well. Me-talo Turku is located in the Pansio-Perno area, where further development and new methods of supporting mental health and preventing exclusion are required to meet the needs of the residents.

The children and adolescents in the area have a need for present and trustworthy adults to whom they can chat about life and problems when the support from the family or school is not enough. Me-talo Turku is part of the safety net for the children and youth, but there has not been room or activities for bilateral interaction. The aim of the development was to plan and pilot the Juttunurkka-activity in response to the need for interaction and talking. The activity was designed with features of social empowerment and positive psychology in mind, as the building of self-esteem and emphasis on strengths helps life management and prevents exclusion. Positive encounters were emphasized alongside problem-driven discussions.

The study was conducted in the form of qualitative research using questionnaires, interviews and observation as the data collection methods. The study focused on acquiring information on how the Juttunurkka-activity was used both through open access and by appointment. A continuation plan for the further development was made based on the study results.

The results show that Juttunurkka has pros and cons, which need to be paid attention to during future improvements. The chatting was largely problem-driven, and the activity enabled better ways to deal with visitor disputes and disorderly behaviour. Juttunurkka was used to express daily events and ideas of the visitors, as well as to teach emotional and security skills. Juttunurkka also gave room to adult encounters, even though the original need was related to young people. On the other hand, the space was felt to be restless and cramped. The activity suffered from staff turnover, the lack of common practices and orientation, as well as the vagueness of the activity for the visitors.

It's recommended that visitors participate in the development of Juttunurkka, as this thesis focuses on piloting the activity and the staff experiences. The opinions of the children and youth regarding the activity and space would give valuable information on how to shape Juttunurkka. In addition, the appointment system should be changed to be based on need and the appointment should be made by telephone in order to preserve the visitor's privacy. The best solution would be to give the responsibility of Juttunurkka to one adult, but the entire staff should be trained on how to use the activity and space.

The subscribers were provided with the Juttunurkka activity and space, as well as the activity guide, which gives practical tips and guidance on how to meet children and teenagers, solve arguments, handle worrying situations and teach emotional and security skills. The study gave information on how to encounter through chatting in organisational work. The activity guide can be applied to the field of organisational work in general, as it is designed for both professionals and volunteers.

Keywords: social empowerment, youth work, organisational activities, encounter, positive psychology, emotional skills, security skills

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	6
2 TILAAJA ME-TALO TURKU JA CASE JUTTUNURKKA.....	10
3 TIETOPERUSTA JA KÄSITTEET	14
3.1 Nuorisotyön ja sosiaalisen vahvistamisen merkitys lapsille ja nuorille luotettavan aikuisen muodossa	14
3.2 Positiivisen psykologian ja pedagogiikan soveltaminen Juttunurkka-toimintaan	17
3.3 Järjestöjen näkökulmia ja toimintamuotoja lasten ja nuorten tukemiseen Turun alueella	21
4 KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT	25
4.1 Kysely	28
4.2 Haastattelu	30
4.3 Havainnointi.....	36
4.3 Analyysimenetelmät	39
5 TULOKSET JA ANALYYSI.....	42
5.1 Juttunurkan käyttö ja tarpeiden kohtaaminen	42
5.2 Kyselyseurannan piirteet vaikuttavat tuloksiin	47
5.3 Tilan rajoitusten vaikutus kohtaamiseen	49
5.4 Henkilökunnan vaihtuvuus ja riittämätön perehdytys vaikeuttavat Juttunurkan käyttöä	51
5.5 Vuodenajan vaikutus lasten hyvinvointiin ja Juttunurkan käyttöön	54

5.6 Tiedotuksen puute ja kävijöiden osallistaminen toiminnansuunnitteluun	55
5.7 Tulosten ja analyysin luotettavuus	57
6 TUOTOS TILAAJALLE	60
6.1 Juttunurkka-toiminta ja -tila.....	60
6.2 Toimintaohjeita lasten ja nuorten kohtaamiseen henkilökunnalle.....	62
7 LOPPUPÄÄTELMÄT	68
7.1 Tilaaajan palaute ja Juttunurkan tulevaisuus	72
LÄHTEET	74
LIITTEET	79

1 JOHDANTO

Lasten ja nuorten mielenterveys ja hyvinvointi on monimutkainen asia, joka koostuu useasta eri tasosta. Kasvuun ja kehitykseen vaikuttaa monet tekijät kuten perhe ja koti, koulu, harrastukset, fyysinen terveys ja sosiaaliset suhteet. Lapset ja nuoret tarvitsevat elämässään kasvattajaa ja aikuista (Lundbom & Herranen 2011, 72). Mutta miten käy, kun lapsen tai nuoren asuinalueella on ongelmia kuten työttömyyttä, huono-osaisuutta, eriarvoisuutta, päihdeongelmia ja yleistä huonovointisuutta?

Pansio-Perno on yksi Turun alueista, jossa asukkaiden terveys ja hyvinvointi on ollut matalampaa kuin muualla. Monet alueen asukkaat ovat kokeneet terveytensä heikoksi ja taloudellisen tilanteensa huonoksi. (Turun Sanomat 2008.) Esimerkiksi vanhempien ylityöt tai päihteidenkäyttö vaikuttavat lasten ja nuorten mielenterveyteen ja kasvuun, kun aikuisilla ei ole aikaa tai voimavaroja heihin keskittymiseen (Lämsä 2009, 23-24, 28; Järventie & Sauli 2001, 186-187). Jopa neljännes Suomen lapsista viettää arki-illat yksin, ja lapset ilmaisevat, että yksin jääminen on pelottavaa (Pulkinen 2002, 126; Järventie & Sauli 2001, 30). Tuloksena saattavat olla tunne-elämän häiriöt, aggressiivisuus ja eri käytöshäiriöt. Näillä lapsilla ja nuorilla syrjäytymisen riski on suuri. (Nurmiranta, Leppämäki & Horppu 2009, 50.) Lapsille ja nuorille muodostuu niin sanottu ”aikuisen nälkä”, kun omat vanhemmat eivät ole tarpeeksi läsnä, mutta itsetunnon rakentamiseen vaaditaan ainakin se yksi turvallinen aikuinen (Eischer & Tuppurainen 2011, 27; Mattila 2013, 19).

Tämä vaikuttaa olevan ongelma myös yhteiskunnallisella tasolla. Nuorten mielipiteiden mukaan koulujen henkilökunnalla, kuten opettajilla, kuraattoreilla ja terveydenhoitajilla ei ole aikaa kohdata jokaista lasta tai nuorta yksilönä. Juttelu on usein liian vastaanottomaista tai virallista. Apu tulee liian hitaasti tai henkilökunta ei ole tarpeeksi usein paikalla. (Björklund, Nord & Tarvainen 2018, 6-7.) Vaikuttaa siltä, että Suomessa aikuisilla ei ole aikaa istua alas ja kuunnella lasta. Usein lapsille ja nuorille puhutaan ainoastaan silloin kun on jokin ongelma. On siis ajankohtaista ja tarpeellista luoda toimintaa, jonka avulla lapsi tai nuori saa mahdollisuuden jutella aikuiselle, joka ei ole

vanhempi tai huoltaja, viranomainen, sosiaalityöntekijä tai terapeutti, vaan esimerkiksi tuttu ja luotettava ohjaaja.

Me-talo Turku on innovatiivinen toimintakeskus ja kohtaamispaikka Pansio-Pernon sydämessä, joka luo uusia tapoja kohdata ihmisiä ja heidän tarpeitaan. Me-talo ei nimittäin ole valmis paketti, vaan toimintojen suunnitteluun osallistetaan koko yhteisö. Uusia toimintoja ja malleja kokeillaan jatkuvasti. (Me säätiö 2018c; Fingerroosin säätiö 2018b; Turku.fi 2016.) Me-talo on valtakunnallinen konsepti, mutta tässä opinnäytetyössä tutkimus rajataan ainoastaan Turun taloon. Me-talo Turun kävijöiden suurin ikäryhmä on 7-12-vuotiaat lapset ja varhaisnuoret (Liite 5), joilla on huomattava tarve saada ohjaajilta tai aikuisilta huomiota. Me-talo Turun aikuiset ovat osa lasten ja nuorten turvaverkkoa. Talon henkilökunta opettaa heille tunne- ja turvataitoja toiminnalla ja yhteisellä tekemisellä. Päivittäinen kävijämäärä on kuitenkin suuri ja ohjaajia on rajattu määrä, eikä kahden keskiselle ajalle ole annettu sijaa.

Kehittämistyön tilaajaa edustaa me-talo Turun isäntä Miika Neulaniemi (2018a), jonka mukaan juttelun tarve on olemassa joka puolella Suomea. Tarve on suuri erityisesti Pansio-Pernon alueella, sillä turvapaikanhakijoiden lapsia ja muita huono-osaisempia lapsia on useita. Harvoin on aikaa tai paikkaa jutella heidän kanssaan. Neulaniemen (2018a) mukaan usein lapsille puhutaan myös jostain syystä, mutta olisi hyvä myös jutella vain joskus, miten lapsella menee. Juttelun ei aina tarvitse olla ongelmalähtöistä. Tämä ajattelutapa saa vaikutteita positiivisesta psykologiasta, jonka mukaan keskitytään ihmisen hyviin ominaisuuksiin (Uusitalo-Malmivaara 2014, 14; Ojanen 2014, 10; Leskisenoja 2017, 22, 27). On myös tärkeää, että luotettavalle aikuiselle voi jutella ilman paineita, sillä me-talon työntekijät eivät ole terapeutteja tai viranomaisia, jotka voivat olla pelottavia lapselle. Neulaniemi myös painottaa, että kyse on uuden toiminnan kokeilusta mitä muualla ei ole. (Neulaniemi 2018a.)

Oma näkökulmani kehittämistyön tarpeisiin on samansuuntainen. Koska olen ollut me-talo Turussa harjoittelussa ja töissä ohjaajana vuodesta 2016 alkaen on minulle selvää, kuinka usein lapset ja nuoret kaipaavat aikaa jutella aikuisen kanssa. Me-talon

ohjaajat ovat alueen lapsille ja nuorille luotettavia turva-aikuisia, joten ei ole yllätys, että tällaiselle toiminnalle on kysyntää. Mutta mitä ainutlaatuista minä voin yhteisöpedagogina tuoda tähän kehittämistyöhön? Mielenterveys, hyvinvointi ja kasvatustyö mielletään usein sosiaali-, terveys-, ja koulutoimen tehtäviksi lapsiin ja nuoriin liittyen, mutta myös nuoriso- ja järjestötyöllä on tärkeä rooli lasten ja nuorten tukemisessa. Moniammatillinen yhteistyö mahdollistaa ongelmien ratkaisemista uusilla tavoilla. (Raitakari & Virokannas 2009, 6.) Yhteisöpedagogina voin tuoda näkökulmaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen, sillä työmme on keskittyä ehkäisevään- ja kasvatustyöhön sekä yksilöiden että ryhmien tasolla. Yhteisöpedagogin koulutus ja lähestymistapa ongelmiin mahdollistaa myös uusien toimintamuotojen kehittämisen. (Hoikkala & Kuivakangas 2017, 283, 289-290.) Me-talon ohjaajana pystyn ilmaisemaan toimintaympäristön tarpeita ja ongelmia, mutta yhteisöpedagogina voin kehittää menetelmiä niiden ratkaisemiseen.

Tämän kehittämistyön tarkoitus on muuttaa tämän hetkistä Turun me-taloa niin, että sinne luodaan rauhallinen ja yksityinen tila, jossa juttelu on käytännössä mahdollista. Me-talo Turun tila on laaja ja erinomainen ryhmätoimintaan, mutta talossa ei ole montaa yksittäistä huonetta. Juttunurkka-toimintamallin kuuluu mahdollistaa lasten ja nuorten kiireetöntä kohtaamista. Kokeilujakson aikana kokeilimme Juttunurkan avointa käyttöä sekä ajanvarausta.

Lisäksi on tärkeää luoda selkeä ja lyhyt ohje Juttunurkka-toiminnalle. Henkilökunta voi käyttää ohjetta käytännön työssä apuna esimerkiksi lasten ja nuorten riitojen käsittelyyn tai ohjeena siihen, miten tulee toimia huolestuttavissa tilanteissa. Lisäksi jos Juttunurkka sopii me-talon arkeen Turussa, voidaan toimintamallia ja ohjetta mahdollisesti hyödyntää ja käyttää muissa me-taloissa ympäri Suomea. Mikäli ohje toimii erittäin hyvin voisi sen käyttöä harkita myös koko järjestötyön kentällä, eikä vain me-talojen sisäiseen toimintaa. Ohje luodaan kerätyn tutkimusaineiston ja me-talon Turun tarpeiden perusteella. Juttunurkka-toiminnan, fyysisen tilan ja ohjeen suunnittelu ja pilotointi muodostavat tuotoksen tilaajalle.

Tämän opinnäytetyön keskeiset tutkimuskysymykset keskittyvät siihen millä tavalla Juttunurkka on hyödyllinen me-talo Turun kävijöille ja työntekijöille. Miten sitä käytetään ja vastaako se alkuperäiseen tarpeeseen? Nouseeko uusia tarpeita esille? Mitä täytyy kehittää eteenpäin? Näihin kysymyksiin etsitään vastaus laadullisen toimintatutkimuksen kautta ja aineistonkeruumenetelminä ovat kysely, haastattelu ja havainnointi. Opinnäytetyössä esitellään ensin me-talo Turku tilaajana, teoriapohjaa, aiempia saman tyyppisiä toimintoja ja tärkeimmät käsitteet. Tämän jälkeen määritellään ja kuvaillaan menetelmien valinta ja käyttö tutkimuksen aikana, joka luo polun tulosten analyysiin ja tulkintaan. Lopuksi esitellään tuotos ja johtopäätelmät, joka sisältää myös ehdotukset kehittämistä ja jatkotutkimusta varten.

2 TILAAJA ME-TALO TURKU JA CASE JUTTUNURKKA

Tässä luvussa käyn läpi tutkimuksen kohteen sekä säätiöt, jotka vaikuttavat sen toimintaan ja niin myös opinnäytetyön tutkimustyöhön. Me-talo Turku ja Fingerroosin säätiö ovat tutkimuksen tilaajat. Tutkimus rajoittuu yksinomaan Turun yksikköön, eikä Suomen muihin me-taloihin, sekä Juttunurkka-toimintaan, joka on tutkimuksen case. Turun me-talon toimintaa koordinoi Fingerroosin säätiö, jonka toiminta-ajatus ja aatteet vaikuttavat siihen, miten me-talo Turku toimii. Me säätiö on vastuussa me-talojen perustamisesta ja pääsääntöisesti toiminnan rahoittamisesta.

Me-talo Turku

Me-talo Turku on kokeileva toimintakeskus, joka edistää asukkaiden hyvinvointia ja tarjoaa maksutonta toimintaa. Turun me-talo sijaitsee Pansio-Perno alueella, Hövelin palvelukeskuksessa osoitteessa Hyrköistentie 26. (Me säätiö 2018c; Fingerroosin säätiö 2018b.) Samasta rakennuksesta löytyy alueen sosiaalitoimi, terveyskeskus ja suun-terveydenhuolto, palvelutalo ja muita palveluita kuten Café Mikael, Hövelin ravintola-baari, K-kauppa ja kampaamo. Alueella muita tärkeitä kohteita ovat esimerkiksi Pansion alakoulu, Turun kaupungin nuorisotila ja urheilukentät. Me-talo Turku toimii kolmannella sektorin alla, sillä sen on perustanut Me-säätiö ja yksinomaan Turun taloa koordinoi Fingerroosin säätiö.

Me-talon toiminta perustuu siihen ajatukseen, että kaikki yhteiskunnan yksilöt ovat arvokkaita ja oikeutettuja sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi vapaa-aika- ja harrastustoimintaan. Osallistaminen ja sosiaalinen vahvistaminen ovat tärkeitä osia ihmisten hyvinvointia, ja tämän takia me-talot perustetaan nimenomaan sellaisiin alueisiin, joissa on esimerkiksi eriarvoisuutta, köyhyyttä, työttömyyttä, päihdeongelmia ja suuria määriä maahanmuuttajia. Pansio-Perno alue muodostuu asukkaista, joilla ei ole mahdollisuuksia esimerkiksi kalliiseen harrastustoimintaan, ja me-talo tarjoaa ilmaista tekemistä kaiken ikäisille. (Auran Aallot 2016.)

Turun me-talo tarjoaa maksuttomia tiloja eri yhdistysten ja ryhmien käyttöön, sekä kohtaamispaikan kaiken ikäisille asukkailla. Me-talossa on avoimet ovet maanantaina ja tiistaina klo 12-18 ja torstaina klo 11-16 joka viikko. Lisäksi keskiviikkoisin ja perjantaisin pidetään läksykerhoa, ja keskiviikkoiltapäivisin uutta nuorten aukioloaikaa klo 15-17. Avoimissa ovissa jokainen voi tulla paikalle tekemään läksyjä, pelaamaan pelejä, tekemään taidetta ja askartelemaan, tai muuten vaan oleskelemaan ja juttelemaan ilmaisen kahvin äärellä. Lisäksi me-talo tarjoaa näiden aikojen ulkopuolella vapaa-ajan harrastustoimintaa, kursseja, kerhoja ja tapahtumia, kokoustilaa sekä apua ja neuvontaa elämän eri ongelmiin. Asukkailla on muun muassa mahdollisuus jutella me-talon perhetyöntekijälle Riina Nurmelle, joka pystyy antamaan apua ja ohjaamaan oikeisiin palveluihin. (Me säätiö 2018c; Fingerroosin säätiö 2018b.)

Toiminnassa näkyy ylivoimaisesti avoimet ovet ja me-talon suurin kävijöiden ikäryhmä, eli 7-12-vuotiaat lapset. Toiseksi suurin ryhmä ovat työikäiset aikuiset sekä eläkeikäiset. Pienimmät kävijämäärät koostuvat nuorista (13-29 vuotiaat) ja alle kouluikäisistä. Suuri osa kävijöistä on maahanmuuttajataustaisia. (Liite 5.) Tutkimusjakson aikana me-talossa toimi työntekijöinä isäntä Miika Neulaniemi, neljä palkattua ohjaajaa, perhetyöntekijä Riina Nurmi, oppisopimusperhetyöntekijä Karita Palm, työkokeilijoita, TET-harjoittelijoita, kesätyöntekijöitä, useita lyhytaikaisia harjoittelijoita eri koulutuksista ja vapaaehtoistyöntekijöitä.

Me-talon yhteistyökumppaneita on lukuisia ja listaan mahtuu reilusti yli 40 eri kaupungin toimijaa, yhdistystä ja järjestöä. Me-talon toimintaan osallistuu eri tavoin esimerkiksi Mannerheimin lastensuojeluliitto, Turun kaupungin nuorisopalvelut, Varsinais-Suomen Sininauha, 4H, Vamos, Ohjaamo, Sitra, Kota ry, Sateenkaari Koto ry, Ice Hearts, Auralan kansalaisopisto, Turun ammattikorkeakoulu, Humanistinen ammattikorkeakoulu ja tietenkin Pansio-Pernon alueen asukkaat.

Kehittämistyön ja tutkimuksen case on Juttunurkka-toiminta ja -tila, joka kehitetään yhteistyössä me-talo Turun henkilökunnan kanssa osaksi toimintaa.

Fingerroosin säätiö

Fingerroosin säätiö edistää vanhusten henkistä ja fyysistä hyvinvointia, ja tavoitteena on osallistaa kaikki ikäryhmät vanhusten hyvinvoinnin edistämiseen. Kaikenikäisten hyvinvointia edistetään me-talo ja Syörään yhdessä -toimintojen kautta. (Fingerroosin säätiö 2018a.) Fingerroosin säätiön toimitusjohtaja Ulla-Maija Nikula on vastuussa me-talo Turun koordinoinnista. Fingerroosin säätiön toiminta on kohdistettu ikäihmisen hyvinvoinnin edistämiseen, mutta toiminta-ajatuksen mukaan työtä tehdään toisilta oppien ”sukupolvet yhdessä” periaatteella, joten kaikki ikäryhmät otetaan me-talolla huomioon. Lisäksi Fingerroosin säätiö keskittyy hyvinvoinnin ongelmien kuten yksinäisyyden, masennuksen, pelokkuuden ja päihdeongelmien käsittelemiseen, joka on aiheellista myös Pansio-Pernon alueella ja me-talo Turussa. (Fingerroosin säätiö 2018a.)

Me säätiö

Me säätiön perustivat Ilkka Paananen ja Mikko Kodisoja, jotka ovat olleet mukana perustamassa muun muassa Supercell- ja Sumea-peliyrityksiä. Me säätiö tukee ja antaa rahoitusta hankkeisiin, jotka edistävät yhdenvertaisuutta ja ympäristösuojelua. Me säätiötä johtaa hallitus, joka varmistaa toiminnan asianmukaisuutta ja toteutusta. Toimitusjohtajana toimii Ulla Nord, ja hallitukseen kuuluu Mikko Kodisoja, Ilkka Paananen ja Sirkku Soini. (Me säätiö 2018a.)

Me säätiön ja me-talojen tavoitteena on vähentää lasten, nuorten ja perheiden syrjäytymistä ja eriarvoistumista Suomessa. Ideana on, että jokaisella on perhetaustasta riippumatta tasavertaiset mahdollisuudet turvalliseen kasvuun ja kehitykseen, sekä hyvään elämään. Me-talon motto kuvailee tätä lyhyesti seuraavasti:

Ei ole meitä eikä heitä, on vain me.

Eriarvoisuutta ja toiseutta pyritään siis poistamaan, ja yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuutta painotetaan. (Me säätiö 2018b.)

Me säätiö (2018a) korostaa myös yhteistyön merkitystä sekä kokeilemisen ja riskinoton tärkeyttä yhteiskunnan parantamisessa. Me-talo on matalan kynnyksen toimintaa, jonka tavoitteena on vähentää asuinalueiden välistä eriarvoistumista ja parantaa ihmisten hyvinvointia. Tarkoituksena on tavoittaa myös ne yksilöt, jotka ovat jostain syystä jääneet yhteisen toiminnan ulkopuolelle, esimerkiksi raha- tai motivaatio-ongelmien takia. Me-talon toiminta on ilmaista ja avointa kaikille. Tärkeintä on, että toiminta ei ole suunniteltu valmiina pakettina, vaan asukkailla on mahdollisuus vaikuttaa sisältöön tarpeidensa mukaan. Me-talojen toiminnassa painotetaan yhteisöllisyyttä, yhteistä toimintaa ja vuoropuhelua asukkaiden kanssa. Me-taloja on tällä hetkellä 7 ympäri Suomea ja lisää on tulossa. (Me säätiö 2018d.)

Sosiaali- ja terveysministeriön ja Me-säätiön *100 Nuorta kehittäjää* – kehittämisprosessin raportin mukaan nuoret kaipaavat huomiota mielenterveyteen ja he toivovat, että elämässä olisi joku pysyvä ja luotettava aikuinen, joka auttaa (Sosiaali- ja terveysministeriö 2018). Nuoret puhuvat toiminnasta ja henkilöstä, joka ”olis viikottain siellä, juteltais elämästä ja kaikesta siitä, miten menee.” (Björklund ym. 2018, 7). Nuoret ehdottavat että ”sellanen matalan kynnyksen mielenterveysvastaanotto olis tosi hyvä.. kahvitella.. pääsee vähän purkamaan.. siks Me-talo on hyvä.” (Björklund ym. 2018, 7). Nuoret kuvaavat toimintaa ”psykologin sohvana” tai ”Leelian lepotuolina”, ja toivovat sitä Ohjaamoon tai me-talolle (Björklund ym. 2018, 8). Monella nuorella ympäri Suomea on siis tarve juttelulle ja Juttunurkan kaltaiselle toiminnalle, joka auttaisi mielen-terveyden edistämässä.

Idea Juttunurkalle oli saanut alkunsa jo ennen kyseistä *100 Nuorta Kehittäjää* – kehittämisprojektia, mutta nuorten mielipiteet ja tarpeet antoivat sille vahvistusta. Kehittämistyö Juttunurkka-toiminnan luomiseen käynnistyi vuoden 2018 alussa tämän opinnäytetyön kautta ja sen tarkoitus on vastata lasten ja nuorten tarpeeseen jutella kahden kesken luotettavan aikuisen kanssa. Tämä luo perustan kehittämistyön tarpeelle me-talo Turussa.

3 TIETOPERUSTA JA KÄSITTEET

Siitä huolimatta, että Juttunurkka on uusi toiminnan muoto, ei sen ominaisuudet tai siihen liittyvät tarpeet nouse tyhjästä. Varsinkin opinnäytetyössä on tärkeää rakentaa kehittämistyölle teoreettinen perusta, ja toimintaa täytyy verrata aiempaa tutkimukseen ja teoriaan (Kananen 2012, 91). On mielenkiintoista huomata, että muun muassa lasten ja vanhempien, sekä lasten ja päiväkodin, koulun ja jopa sosiaalitoimen ja lastensuojelutyön välisiä suhteita ja vuorovaikutusta on tutkittu aiemmin paljon. Kouluikäisten lasten ja nuorten sekä järjestötyön välistä vuorovaikutusta ei ole suoraan tutkittu valittujen aiheiden näkökulmasta, vaan se keskittyy usein nimenomaan vapaa-aikaan, harrastuksiin ja aktiiviseen kansalaisuuteen. Tämä opinnäytetyö auttaa siis täyttämään tutkimuksellista aukkoa, jossa kohteena on nimenomaan järjestötyön ammattilaisten merkitys lasten ja nuorten elämässä kohtaamisen avulla.

Alaluvussa 3.1 kuvaillaan teoreettista tietoperustaa, joka koostuu lasten ja nuorten tarpeista, nuorisotyöstä ja sosiaalisesta vahvistamisesta. Alaluku 3.2 liittyy positiiviseen psykologiaan, joka vaikuttaa Juttunurkka-toiminnan kehittämiseen. Lisäksi alaluvussa 3.3 kuvaillaan muiden järjestöjen toimintamalleja, jotka muistuttavat Juttunurkkaa ja antavat lisätietoja sen kehittämiseen. Alaluvuissa määritellään opinnäytetyölle tärkeimmät käsitteet, eli sosiaalinen vahvistaminen ja positiivinen psykologia.

3.1 Nuorisotyön ja sosiaalisen vahvistamisen merkitys lapsille ja nuorille luotettavan aikuisen muodossa

Tutkimus rajoittaa kohderyhmäksi me-talo Turun lapset ja nuoret, eli 7-29-vuotiaat. Suurin kävijäryhmä muodostuu 7-12-vuotiaista, mutta Juttunurkan on tarkoitus palvella myös nuorison tarpeita. Tämän vuoksi on tärkeää tutkia nuorisotyön piirteitä järjestötyön maailmassa.

Lasten ja nuorten elämässä tapahtuu paljon muutoksia ja heillä on sen mukaisia tarpeita. Tony Dunderfeltin (2011, 81) elämänkaaripsykologian mukaan kouluikäisten lapset kehittyvät fyysisesti, psyykkisesti ja yksilöllisesti. Lapsi siirtyy kotoa koulumaailmaan, joka vaatii sopeutumista uuteen sosiaaliseen ympäristöön. Sosiaalinen kehitys, eli ryhmien ja sosiaalisten yhteisöjen jäseneksi liittyminen, tapahtuu pitkälti lapsuudessa, ja nämä aikaiset vuorovaikutustilanteet ja kiintymyssuhteet auttavat luomaan tulevia ihmissuhteita (Nurmiranta ym. 2009, 45).

9-vuotiaana nousee tarve ilmaista omia mielipiteitä ja 10-12-vuotiaana lapsi samaistuu syvemmin samaa sukupuolta olevaan vanhempaan ja muutenkin aikuisen läheisyys on tärkeää. Tässä iässä lasten vanhemmat ovat kuitenkin usein töissä ja perheellä ei ole paljoa yhteistä aikaa, jolloin suuri osa kasvatustyöstä jää koululle. (Dunderfelt 2011, 81-84; Nurmiranta ym. 2009, 62, 66; Lämsä 2009, 22.) Johdannossa sivusimme jo sitä, että kouluissa opettajilla ole resursseja keskittymään jokaiseen lapseen. Me-talo Turku on ottanut osan kasvatustyön taakasta Pansion alakoululta, sillä lapset siirtyvät usein koulupäivän päätteeksi me-talolle tekemään läksyjä ja viettämään aikaa. Me-talolla myös opetellaan muita elämäntaitoja, kuten oikeaa käyttäytymistä ja tunteiden ilmaisua taiteen, leikin ja muiden toiminnallisten menetelmien avulla. Lapset oppivat myös tunteidenhallintaa ja miten sosiaalisella ympäristössä toimitaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Dunderfelt (2011, 84) luokittelee nuoruuden vaiheen 12-20 ikävuosiin, jossa nuori alkaa protestoida vanhempiaan ja auktoriteetteja kohtaan. Nuori itsenäistyy ja valmistautuu elämään erossa lapsuuden perheestään, uhmaten vanhempien auktoriteettia jopa rajusti (Nurmiranta ym. 2009, 72, 77, 86). *100 Nuorta Kehittäjää*-raportissa (Sosiaali- ja terveysministeriö 2018; Björklund ym. 2018, 2, 7) työpajojen nuoret kuitenkin ilmaisevat tuen tarvetta ja sitä, että luotettavan aikuisen läsnäolo auttaisi varsinkin mielenterveyteen liittyvissä ongelmissa ja elämänhallinnan oppimisessa. Peltolan ja Moision (2017, 23-24) tutkimuksessa painotetaan myös lasten ja nuorten tarvetta luotamukselliseen ja kasvokkaiseen kohtaamiseen. *100 Nuorta Kehittäjää* -työpajoissa korostettiin, että nuorille tärkeitä aikuisia ei ole monia, varsinkin kun vanhempiin liittyy huonoja muistoja esimerkiksi eron tai päihdeongelmien takia. Monet nuorista ovat

arvostaneet nuorisotyöntekijöitä tai työpajanohjaajia, jotka kuitenkin ilmestyvät nuoren elämään useita vuosia liian myöhään. (Björklund ym. 2018, 2, 7, 10.)

Toisaalta nuorisotyö on myös tärkeä osa kasvatustyötä. Sitä voidaan kuvailla informaalisiksi kasvatukseksi, jonka tärkeimpiä ominaisuuksia ovat vapaaehtoisuus, luottamus, dialogi, läsnäolo ja reflektointi. Nuorisotyö on sekä matalan kynnyksen tukea että luonteeltaan vapaaehtoinen kasvatussuhde. Nuorisotyöntekijä on luotettava ja turvallinen henkilö, joka tukee ja ohjaa nuorta ilman samaa kontrollia tai velvoitetta, joka liittyy kouluun tai kotiin. (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 49-50; Erkko & Hannukkala 2013, 29.) Tässä mielessä me-talolla tehdään jo nuorisotyötä, sillä toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen ja luotettavien aikuisten läsnäoloon. Kolehmaisen ja Lahtisen (2014, 53) mukaan nuorisotyöntekijän päätehtävänä on sosiaalisten taitojen ja elämänhallinnan opettaminen keskustelun kautta, jossa käsitellään nuorelle tärkeitä asioita ja opetellaan tunteiden tunnistamista ja hallintaa. Vaikka heidän tutkimuksensa liittyy nuorisotyöhön kouluympäristössä, ovat nämä piirteet osa Juttunurkka-toiminnan ydintä, joten sen voisi mieltää nuorisotyön menetelmäksi.

Me-talon ohjaajat ovat siis sopivia täyttämään luotettavien aikuisten aukon ja tuomaan nuorisotyötä lasten ja nuorten elämään jo aikaisemmassa vaiheessa. Nuoret haluaisivat jutella aikuiselle, joka ymmärtää nuoruuden vaikeuksia, eikä tuomitse tai hylkää nuorta. Käytännössä nuoret ehdottavat mentoritoiminnan laajentamista, keskusteluryhmiä, tukihenkilöitä, kummeja sekä tukea perheilleen, esimerkiksi me-talon tiloissa tai osana sen toimintaa (Björklund ym. 2018, 11). Juttunurkkaa voisi myös ajatella ystävä- tai tukihenkilötoimintana.

Nuorille on kuitenkin tärkeää, ettei juttelu olisi kuin menisi vastaanotolle (Björklund ym. 2018, 6). On siis tärkeää muokata Juttunurkkaa toiminnaksi, joka ei tunnu pelottavalta, sillä monelle lapselle ja nuorelle on vaikeaa puhua ammattilaiselle (MLL.fi 2017a). Lapset ja nuoret kokevat, että ammattilaiset ovat kiireisiä ja välinpitämättömiä, eikä heillä ole aikaa todelliseen kohtaamiseen. Toiveena on kiireetön, joustava ja henkilökohtainen tapaaminen. (MLL.fi 2017b.) Juttunurkka muistuttaa pinnallisesti

terapiaa tai muuta saman tyyppistä asiakaskohtaamista, jossa kävijä juttelee ammattilaisen kanssa. Kyse ei kuitenkaan ole viranomaisen tai terapeutin tapaamisesta, vaan se on vapaaehtoista matalan kynnyksen toimintaa, jossa vastassa on luotettava aikuinen, joka välittää ja kuuntelee.

Tärkeä osa me-talo Turun toimintaa ja näin myös Juttunurkkaa on sosiaalinen vahvistaminen. Sosiaalinen vahvistaminen yhteiskunnallisella tasolla on tärkeä osa kansalais- ja järjestötyötä, sillä osallistumisen edistäminen ja yhteisöllisyys jo itsessään voimaannuttaa kansalaista (Lundbom & Herranen 2011, 162). Sosiaalinen vahvistaminen on vaikeasti määriteltävä käsite, mutta yksinkertaisesti tiivistettynä se on toimintaa, joka parantaa elämäntaitoja ja ehkäisee syrjäytymistä, eli edistää hyvinvointia. Kyse on tuesta, ohjaamisesta ja neuvonnasta sekä yksilö- että yhteisön tasolla. Sosiaalinen vahvistaminen määritellään usein nimenomaan nuorisotyön piirissä ehkäisevän työn prosessiksi, jolla estetään syrjäytymistä ja edistetään osallistumista. (Kuure, Kapanen & Lipponen 2015, 8; Lundbom & Herranen 2011, 6, 13,17.)

Käytännön nuorisotyössä sosiaalinen vahvistaminen muodostuu kolmesta tekijästä; vuorovaikutustaidot ja sosiaalinen toimintakyky, itsetunto ja itsensä arvostaminen, sekä elämänhallinta ja osallisuus (Kuure ym. 2015, 35, 58). Käsitteenä sosiaalinen vahvistaminen on usein ongelmakeskeinen, mutta Juttunurkka-toiminnassa tavoitteena ei ole ainoastaan ongelmiin tarttuminen, vaan lasten ja nuorten voimaannuttaminen. Järjestötoiminnassa tehdyssä sosiaalisessa vahvistamisessa on se etu, että verrattuna julkiseen sektoriin toimintaa ei rajata, vaan järjestöllä on mahdollisuus muokata toimintaa kohderyhmän ja sen tarpeiden mukaan (Lundbom & Herranen 2011, 162).

3.2 Positiivisen psykologian ja pedagogiikan soveltaminen Juttunurkka-toimintaan

Me-talo Turussa ja Pansio-Pernon alueella lapset ja nuoret tarvitsevat sosiaalisen vahvistamisen ja tuen lisäksi luotettavan turvaverkon eli aikuisia, jotka opettavat heille

tunne- ja turvataitoja, ja osallistuvat kasvatukseen kodin ja koulun ulkopuolella. Yhteisöpedagogin näkökulmasta pedagogiikka, eli kasvatustyö, on tärkeä osa ehkäisevää työtä, joka tukee lapsia ja nuoria elämänhallinnassa ja edistää hyvinvointia (Hoikkala & Kuivakangas 2017, 289). Me-talolla tartutaan häiriökäyttäytymisen ja ongelmien lisäksi kävijöiden vahvuuksiin ja niiden korostamiseen, joka on positiivista psykologiaa soveltava toimintatapa. Juttunurkan on tarkoitus olla osana kasvatustyötä ja yksilöllistä vahvistamista, sillä se antaa kävijöille mahdollisuuden ilmaista ajatuksiaan ja tunteitaan turvallisessa ympäristössä, sekä opettaa tärkeitä elämäntaitoja. Juttunurkka-toiminnassa on tärkeää yhdistää sekä psykologian että pedagogiikan piirteitä tämän toteuttamiseen.

Mitä on positiivinen psykologia ja sen tarkoitus? Positiivinen psykologialla on juuret jopa historian alussa, mutta se on melko nuori psykologian teoria nykyisessä muodossaan, joka sai alkunsa 2000-luvun taitteessa. Martin Seligman ja Mihály Csíkszentmihályi kuvailivat positiivisen psykologian syntyä ja tarkoitusta seuraavasti:

Miten voimme ehkäistä nuorten masennusta, päihteidenkäyttöä tai skitsofreniaa, jos heillä on geneettistä riskiä ja ympärillään maailma, joka ruokkii näitä ongelmia? Miten voimme vähentää kouluväkivaltaa, jos lapsilla on aseita kättensä ulottuvilla, itsehillintä ja vanhempien valvonta puuttuvat?

(Uusitalo-Malmivaara 2014, 14)

Positiivisen psykologian tavoitteena on selvittää ennaltaehkäiseviä tekijöitä ja olosuhteita, jotka vaikuttavat positiivisesti ihmisiin yksilöinä ja yhteisöinä, ja nostavat emotionaalisen, sosiaalisen ja psykologisen hyvinvoinnin mahdollisimman korkealle tasolle. Sen ytimessä ovat ihmisten vahvuudet ja kyvyt selviytyä elämän ongelmista. Positiivisessa psykologiassa ei jätetä huomioimatta negatiivisia asioita kuten esimerkiksi masennusta tai kielteisiä tunteita, mutta positiivisiin asioihin ja tunteisiin keskittyminen antaa ihmisille voimaa. Myönteiset tunteet auttavat myös oppimisessa, ongelmien ratkomisessa ja luovassa ajattelussa. (Uusitalo-Malmivaara 2014, 14; Ojanen 2014, 10; Leskisenoja 2017, 22-27.) On kuitenkin tarpeellista määrittää positiivisen psykologian ja ajattelun ero, sillä ne eivät merkitse täysin samaa asiaa. Positiivinen ajattelutapa on populaaripsykologian käsite ja positiivinen psykologia perustuu tutkimustuloksiin. (Ojanen 2014, 10.)

Positiivinen pedagogiikka on osa positiivista psykologiaa, jonka mukaan lapsen oppiminen ja hyvinvointi rakentuu lapsen ja toimintaympäristöjen välisessä vuorovaikutuksessa. Lapsen hyvinvointi ja oppiminen ovat mahdollisuus tunteiden ja kokemusten ilmaisuun, itsensä toteuttamiseen, sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja sosiaalisiin suhteisiin. Positiivisen pedagogiikan perusajatukset voidaan jakaa viiteen olettamukseen. Yksi lapsen perustarpeista on sosiaalisen suhteiden verkostoon kuuluminen, joten yhteisöllinen ja myönteinen toimintakulttuuri vahvistaa sosiaalisia suhteita, oppimista ja hyvinvointia. Lapsi nähdään myös olevan sidoksissa omaan ympäristöönsä ja nähdään aktiivisena, omaan elämäänsä vaikuttavana tekijänä, joten kasvuympäristössä on tärkeä edistää osallisuutta. Myönteiset tunteet ovat oppimisen ja hyvinvoinnin voimavaroja, jotka myös auttavat lapsia tunnistamaan ja ilmaisemaan kaikenlaisia tunnetiloja ja kokemuksia, kielteiset mukaan lukien. Sosiaalinen vuorovaikutus voi auttaa lasta tunnistamaan ja kehittämään omia vahvuuksiaan, joka antaa lapselle työkaluja ongelmienratkaisuun. Omien vahvuuksien tunnistaminen vahvistaa myös itse-tuntoa. Jotta lapsella olisi turvallinen ja toimiva sosiaalinen verkosto, tulee niiden toimia kasvatuskumppanuudessa. (Uusitalo-Malmivaara 2014, 200-202.) Tällä tarkoitetaan kodin ja koulun yhteistyötä, mutta tässä tilanteessa yhteistyöhön osallistuu myös me-talo Turku, joka on aktiivisesti yhteydessä kotiin ja Pansion alakouluun, ja osallistuu lasten ja nuorten kasvatukseen ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Ojasen (2014, 12-13) mukaan positiivisen psykologian tutkimuksia on melko vähän, sillä myönteisten asioiden vaikutuksia on vaikeampaa tutkia kuin negatiivisten. Ihmiset huomaavat negatiiviset asiat helpommin. Onnettoman ihmisen tunnistaa myös nopeammin kuin onnellisen henkilön. Tämä on asia, jota olemme miettineet Juttunurkan kehittämisessä, sillä haluamme kiinnittää huomiota kaikkiin lapsiin ja nuoriin, oli heillä ongelmia tai ei. Positiivinen psykologia antaa siis hyödyllisiä työkaluja neutraalimpaan ja tasa-arvoisempaan ajatteluun. Uusitalo-Malmivaara (2014, 204) tiivistää positiivisen pedagogiikan menetelmät kasvatukseen ja opetustyössä kolmeen periaatteeseen:

1. Lasta kannustetaan omien elämänkokemusten havainnointiin sekä tunteiden ja vahvuuksien tunnistamiseen.

2. Lapsi asetetaan aktiiviseen toimijan asemaan tarjoamalla hänelle tilaisuus kokemusten ja tunnetilojen dokumentointiin.
3. Lapselle luodaan mahdollisuuksia omien elämäkokemusten jakamiseen ja yhteiseen merkityksenantoon.

Me-talolla pyritään opettamaan positiivisten tunteiden tunnistamista ja ilmaisua eri menetelmillä, kuten tarinankerronnalla, leikeillä ja taiteen eri muodoilla. Me-talon työntekijät ja ohjaajat ovat monelle lapselle ja nuorelle tärkeitä henkilöitä, joten näistä sosiaalista vuorovaikutuksista muodostuu turvallisia ihmissuhteita. Lisäksi lapset ja nuoret ovat osa sosiaalista verkostoa, joka koostuu kaikenikäisistä. Menestystä juhli-taan me-talolla ja lasten onnistumista painotetaan. Osallisuus ja aktiivisuus on olen-nainen osa me-talo Turun toimintaa, sillä alueen asukkaita ja kävijöitä rohkaistaan ideoimaan ja kehittämään toimintaa yhdessä henkilökunnan kanssa. Näin ollen me-talo Turussa käytetään jo positiivisen psykologian ajattelutapaa ja sen käyttö Juttu-nurkka-toiminnassa on luonnollista. Juttunurkassa lapsille ja nuorille annetaan mah-dollisuus etenkin tunteiden ja elämäkokemusten tunnistamiseen, ilmaisuun ja jaka-miseen.

On kuitenkin otettava huomioon, että positiivinen psykologia kohtaa kritiikkiä kuten mikä tahansa teoria. Positiivisuutta ja sen vaikutteita on vaikea määritellä, sillä ne ovat subjektiivisia, kuten hyvinvointikin. Teoria kohtaa myös arvostelua, koska se korostaa liikaa positiivisuutta eikä ota huomioon elämän negatiivisuutta, ja että sen tuloksia yleisestään liikaa. Ojanen (2014, 23-24) kuitenkin painottaa, että psykologiassa muut teoriat ovat ongelmalähtöisiä, joten yhden teorian positiivisuuden piirre saattaa tuntua liialliselta. Barbara Held väittää, että liiallinen keskittyminen positiivisuuteen piilottaa ihmisten elämän ongelmia, jotka voivat aiheuttaa kärsimystä. Held myös korostaa, että negatiivisille tunteille on annettava tilaa, muuten terapialle ei olisi tarvetta, ja että ne-gatiiviset ja positiiviset tunteet ovat osa ihmisen arkielämää. (Uusitalo-Malmivaara 2014, 107, 113; Ojanen 2014, 25-26.) Nämä ovat mielestäni tärkeitä huomautuksia po-sitiivisesta psykologiasta ja antavat vahvistusta sille, että Juttunurkassa tulee ottaa huomioon lasten ja nuorten positiiviset ja negatiiviset tunteet, eikä kielteisiä kokemuk-sia tai olotiloja tule tukahduttaa.

3.3 Järjestöjen näkökulmia ja toimintamuotoja lasten ja nuorten tukemiseen Turun alueella

Lapsuus ja nuoruus on aikaa, jossa tarvitaan tukiverkostoa ja se muodostuu useimpien perheestä, ystävistä ja koulusta. Joskus on kuitenkin tarvetta muille tukitoimille ja moniammatilliselle yhteistyölle. (Lämsä 2009, 145-146.) Kyse voi olla sosiaali- ja terveyshuollon asiantuntijoista, mutta myös järjestötyön toimijat ovat arvokas osa tuen antamista. Kolmannen sektorin toimijat ovat vuosia tehneet töitä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja tukemiseen. Järjestötyön ammattilaiset ja lukuisat vapaaehtoiset kohtaavat lapsia ja nuoria eri toiminnan muodoissa, kuten kerhoissa, vertaisryhmissä, kahviloissa, tukitoiminnassa, sekä netti- ja puhelunpalveluissa. Erityisesti lapsille ja nuorille palvelua tarjoavat Turun alueella esimerkiksi Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL), Suomen Punainen Risti (SPR) ja Tyttöjen Talo.

Kun Juttunurkkaa kehitettiin, havaitsimme samanlaisen toiminnan puutteen muissa alueen järjestöissä. On olemassa kahdenkeskistä tukea lapsille ja nuorille, mutta se on usein etäistä ja anonyymiä tukea, kuten puhelinlinjojen ja keskustelufoorumien muodossa. Esimerkiksi MLL:än Nuortennetti sisältää Lasten ja nuorten puhelimen, johon voi ottaa yhteyttä jokaisena vuodenpäivänä ja vapaasti puhua luotettavalle vapaaehtoistyöntekijälle (Nuortennetti.fi 2018a). Jos keskustelu tekstin kautta on mieluisampaa kuin puhelinkeskustelu, Nuortennetillä on myös nuorten chat, jossa nuoret ja vapaaehtoistyöntekijä voivat puhua (Nuortennetti.fi 2018b). MLL tarjoaa myös online-tukea kirjeenvaihdon muodossa, jonka avulla lapset ja nuoret voivat vaihtaa kirjeitä vapaaehtoisten kanssa (MLL.fi 2018).

Suomen Mielenterveysseura yhteistyössä SPR:n kanssa koordinoivat Sekasin-chattiä, joka tarjoaa mielenterveysalan ammattilaisten ja koulutettujen vapaaehtoisten apua (Sekasin247.fi 2018). On kuitenkin tärkeää huomata, että tämäntyyppiset keskustelut ovat kertaluontoisia, joten keskustelua ei voi enää jatkaa saman aikuisen kanssa

(Nuortennetti.fi 2018c). Sekä Nuortennetti että Sekasin-chat korostavat nimetöntä tukea nykyhetkessä, kun taas Juttunurkassa ajatuksena on tarjota jatkuvaa tukea kasvotusten niin kauan kuin henkilö tarvitsee sitä, olipa se kerran tai useamman kerran.

Kasvotusten tapahtuva tuki on järjestöissä muun muassa tukihenkilö-, kaveri- tai ystävätoimintaa. Sitä voidaan ajatella sosiaalisen vahvistamisen menetelmänä, sillä se on suunnattu nuorille ja nuorille, jotka ovat aikuisen huomion ja tuen tarpeessa. Sen peruspiirteisiin kuuluu vapaaehtoisuus, luottamuksellisuus ja tasa-arvoisuus. (Lundbom & Herranen 2011, 192.) Tukihenkilötoiminta eroaa kuitenkin kaveri- ja ystävätoiminnasta siinä mielessä, että kyse voi olla myös lastensuojelun ja kuntien sosiaalitoimen palveluista, jossa tukihenkilönä on palkkaa saava ammattihenkilö (Lundbom & Herranen 2011, 193).

Ystävätoiminta on vapaaehtoistyöhön perustuva toiminta, jossa vapaaehtoinen henkilö antaa tukea ja läsnäoloa yhdelle asiakkaalle. Ystävätoimintaan liittyy usein lyhyt vapaaehtoisuus, muuta kokemusta ei tarvita. Ystävätoiminnassa yhdessä mukavien arkiasioden tekeminen, kuten leipominen, läksyjen teko, ulkoilu, elokuvissa käynti ja jutteleminen ovat toiminnan ydin. Sekä SPR että MLL tarjoavat ystävätoimintaa monin tavoin. SPR korostaa nuorten ja aikuisten ystävätoimintaa, sekä tukea maahanmuuttajille, vangeille ja vammaisille. (Punainenristi.fi 2018a.) Nuorille suunnattu ystävätoiminta toteutetaan nuorelta nuorelle -mallin mukaan, jossa vapaaehtoinen on 18-29-vuotias ja antaa vertaistukea saman ikäiselle henkilölle. Vanhemman henkilön on tehtävä muuta vapaaehtoistyötä, jotta hän voi työskennellä nuoren kanssa, kuten Nuorten turvatalon toimintaan tai tukihenkilötoimintaan liittyen. (Punainenristi.fi 2018b.) SPR ei tarjoa ystävätoimintaa alle 18-vuotiaille.

MLL kuitenkin keskittyy lapsiin, nuoriin ja perheisiin. MLL:än kaveritoiminta on suunnattu 4-17 vuotiaille ja kaveritukihenkilönä toimii aikuinen vapaaehtoinen, joka on saanut MLL:än koulutuksen tehtävään. Kaveritoiminta on myös tukena koko perheelle, ei vain lapselle. MLL painottaa kaveritoiminnassa sitä, että kyse on ehkäise-

västä työstä, jonka avulla lapselle tai nuorelle etsitään harrastusta ja kavereita, ja vahvistetaan sosiaalisia taitoja ja tuetaan itsenäistymistä. (MLL.fi 2017c; Varsinaissuomenpiiri.MLL.fi 2018.) Ystävöitymässä on kuitenkin se rajoitus, että kyse on ainoastaan kahden henkilön vuorovaikutuksesta, eikä vapaaehtoinen keskity kuin yhteen tuettavaan kerrallaan. Siinä mielessä toiminta ei toimi mallina Juttunurkalle, muuten kuin että kyse on kasvokkaisuudesta sosiaalisesta vahvistamisesta ja tuen antamisesta.

Juttunurkkaa ja me-taltoa muistuttavaa toimintaa harjoittavat SPR Nuorten Turvatalo ja Tyttöjen talo, jotka käyttävät ryhmäkeskustelun, avoimen keskustelun ja ajanvarauksen yhdistelmää paikallisten nuorten auttamisessa ja tukemisessa. Nuorten turvatalo tukee nuoria ja heidän vanhempiaan tarjoamalla neuvontaa ja keskusteluapua, itsenäistymisen tukea, läheisneuvontaa, ryhmä- ja ystävöitymistä, sekä kriisivastaanotto- ja majoitusta. Nuorten turvatalolle voi tulla vain juttelemaan myös ilman majoitusta, joka on tämän opinnäytetyön aiheen kannalta tärkeä huomio. (Punainenristi.fi 2018c; Punainenristi.fi 2018d.) Nuoret ovat kokeneet, että Nuorten turvatalolla heidät kohdataan ihmisinä ilman tuomitsemista ja he arvostavat, ettei heitä leimata uhreiksi tai ongelmaksi (Punainenristi.fi 2018e).

Turun alueen Tyttöjen talo tarjoaa maksutonta vapaa-ajan toimintaa 12-28-vuotiaille tytöille, naisille ja sellaisiksi itsensä kokeville. Tyttöjen talo muistuttaa nuorisotilaa, mutta kohderyhmä on rajattu ja toiminta on kulttuuri- ja sukupuolisensitiivistä nuorisotyötä. (Mimmi.fi 2018.) Harrastustoiminnan lisäksi Tyttöjen talolla on sekä ryhmä- että yksilötyötä. Pop In -vastaanotolla voi kysellä seksuaalisuuteen liittyvistä asioista. Avoimesta toiminnasta on myös mahdollisuus vetäytyä juttelemaan rauhassa kahden kesken. (Eischer & Tuppurainen 2011, 13, 26.) Tyttöjen talon toiminta muistuttaa paljon me-taltoa Turun toimintaa, mutta kohderyhmä on rajatumpi. Molemmilla on kuitenkin yhteistä se, että kävijät kiintyvät kovasti ohjaajiin ja työntekijöihin, joista tulee ikään kuin kuuntelijoita ja rohkaisijoita. Molemmissa on myös huomattu kohtaamisen, juttelun ja yhteisen ajanvieton tärkeys lasten ja nuorten elämässä. Tyttöjen talon työntekijöiden mukaan kohtaaminen on tilan antamista, keskustelua ja rajojen asettamista. (Eischer & Tuppurainen 2011, 24-26, 61.) Kohtaaminen on ytimessään aitoa läsnäoloa ja sen ilmaisemista, että arvostaa toista ja hyväksyy hänet sellaisena kuin on.

Hyvä kohtaaminen luo luottamusta, mutta huono kohtaaminen luo etäisyyttä ja epäluottamusta. Hyvä kohtaaminen vaatii kiireettömyyttä ja turvallista ilmapiiriä, mutta hyvä kohtaaminen vahvistaa mielenterveyttä vahvistamalla itsetuntoa ja antamalla turvaa. (Nurmi, Sillanpää & Hannukkala 2015, 87; Erkko & Hannukkala 2013, 101,105; Mattila 2013, 15.) Kävijöiden kohtaaminen on tärkeää myös me-talo Turussa, mutta siellä ei ole ollut hyvää tilaa kahdenkeskiseen jutteluun, joten Juttunurkka toimii vastauksena tälle tarpeelle.

Turussa ei siis ole täysin samanlaista toimintaa, joka tarjoaa kaikille lapsille ja nuorille avointa, kasvotusten tapahtuvaa aikuisen tukea ja keskustelua, mutta ei mene terapeutin tai ammattilaisen vastaanoton tasolle. On tärkeää, että Juttunurkkaa voidaan toteuttaa sekä työntekijöiden että vapaaehtoistyöntekijöiden voimin, joten vaatimuksena ei ole virallinen koulutus tai psykologin pätevyys. Kasvatustyöhön liittyvä koulutus ja tietämys on hyödyllistä, mutta tärkeintä on jatkuva, lämmin läsnäolo ja kuunteleva henkilö. Ohjeen tarkoitus on tukea avustajaa ongelmatilanteissa ja moniammatillinen yhteistyö muun muassa koulun ja sosiaalitoimen kanssa on välttämätöntä.

4 KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT

Tärkein opinnäytetyön ominaisuus on itse Juttunurkka-toiminnan pilotointi ja sen pohjalta toimintaohjeen luominen. Kokeilun aikana testataan olettamuksia ja löydetään tietoa siitä, miten toiminta sujuu käytännössä. Kokeilemalla löydetään myös ongelmakohdat ja asiat, joita täytyy muuttaa kehittämiskohteessa. Kyseessä on siis prosessi, jonka tavoitteena on löytää mitkä asiat toimivat ja mitkä eivät hankkimalla tietoa ja palautetta. (Hassi, Paju & Maila 2015, 38-39.) Aineiston perusteella luodaan toimintaohje me-talo Turun henkilökunnalle lasten ja nuorten kohtaamiseen.

Tässä opinnäytetyössä on kolme menetelmää aineiston kyseisen hankintaan; kyselyn ja hymiöskaalan kombinaatio, haastattelu ja havainnointi. Sopiviin tutkimusmenetelmiin päätyminen vaatii tutkimusotteen ja tutkimusstrategian valitsemisen. Kaksi pääasiallista tutkimusotetta tai lähestymistapaa ovat laadullinen (kvalitatiivinen) tai määrällinen (kvantitatiivinen) tutkimusote. (Kananen 2012, 26-27.) Opinnäytetyön tutkimus nojautuu vahvasti toimijoiden kokemuksiin ja tietoon, sekä käytännölliseen kokeilujaksoon, jolloin aiempi teoria ei ole suurin tekijä. Tässä opinnäytetyössä tutkimusote on kvalitatiivinen. Kvalitatiivinen tutkimus sopii tilanteeseen, jossa ilmiöstä ei ole aiempaa tietoa, teoriaa tai tutkimusta, mutta siitä halutaan syvällistä tietoa ja hyvä kuvaus. Myös usean menetelmän käyttö sopii laadulliseen tutkimukseen. (Kananen 2012, 29.)

Ojasalon, Moilasan ja Ritalahden (2015, 51-58) mukaan menetelmien valinta perustuu myös laadullisen kehittämistyön tutkimusstrategiaan. Heidän mukaansa nämä ovat tapaustutkimus, toimintatutkimus, konstruktiiivinen tutkimus, palvelumuotoilu, innovaatioiden tuottaminen, ennakointi ja verkostotutkimus. Toisaalta Kananen (2012, 26-27) määrittelee tutkimusotteet vain kolmeen eri tutkimusstrategiaan, eli case-/tapaustutkimukseen, toimintatutkimukseen ja kehittämistutkimukseen. Kanasen jaottelu on suunnattu varsinkin opinnäytetöiden kehittämistutkimuksiin, joten tukeudun pääasiallisesti Kanasen teokseen, mutta Ojasalon, Moilasan ja Ritalahden teos antaa kuitenkin arvokkaita näkökulmia näihin tutkimusstrategioihin.

Tässä opinnäytetyössä tutkimusstrategia on toimintatutkimus. Voittaisiin argumentoida, että case-tutkimus olisi sopiva, sillä tutkimus keskittyy yhteen organisaatioon ja syvälliseen analyysiin. Case-tutkimukselle on kuitenkin ominaista, että tutkija on ulkopuolinen havainnoija eikä osallistu lainkaan tutkittavaan toimintaan, eikä pyri muutokseen tai kehitykseen. (Kananen 2012, 34-37.) Vaikka me-talo Turku ja Juttunurkka-toiminta voidaan luokitella yksittäiseksi tapaukseksi, on opinnäytetyö kuitenkin kehittämistyöhön keskittyvä ja muutos on sen tavoite. Toiminta- ja kehittämistutkimus toisaalta keskittyy muutokseen ja kehitykseen, joten ne sopivat paremmin tämän opinnäytetyön tutkimusstrategioiksi (Kananen 2012, 37). Kehittämistutkimuksen ja toimintatutkimuksen ero on häilyvä, sillä molempien tavoite on muutos. Suurin ero on kuitenkin se, että toimintatutkimus vaatii tutkijan aktiivisen osallistumisen tutkimuskohteen toimintaan, kun kehittämistutkimukselle se ei ole ominaista. (Kananen 2012, 41.) Tämän yksityiskohdan takia pelkkä kehittämistutkimus ei riitä tutkimusstrategiaksi. Opinnäytetyön kehittämistyössä on konstruktivisen tutkimuksen piirteitä, kuten konkreettinen tuotos ohjeen muodossa sekä organisaation toiminnan muuttaminen käytännössä. Kyseinen tutkimusstrategia perustuu kuitenkin vahvasti aiempaan teoriaan ja tutkimukseen, mikä ei tässä kehittämistutkimuksessa ole olennaisin osa. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 66.)

Toimintatutkimukselle ominaista on muutoksen tavoittaminen, tutkijan osallistuminen muutokseen ja muutossyklin toteutus (Kananen 2012, 38). Toimintatutkimus on osallistava tutkimus, joka keskittyy sosiaalisen, teknisen, eettisen tai ammatillisen ongelman ratkaisemiseen ja johtaa muutokseen. Tämä tutkimusstrategia on ongelmalähtöinen ja sitoutuu vahvasti käytäntöön. (Ojasalo ym. 2015, 58.) Me-talo Turun tarve on ongelmalähtöinen, sillä tila on toimintaa rajoittava eikä mahdollista yksilöohjaamista tai yksilöllistä asiakaskohtaamista, vaan soveltuu parhaiten ryhmäohjaamiseen ja yhteisölliseen sosiaaliseen vahvistamiseen. Jälkimmäiset ominaisuudet ovat tärkeitä ja tarkoituksenomaisia ominaisuuksia me-talo Turun toiminnassa, mutta yksittäisten henkilöiden kohtaaminen ja auttaminen on kuitenkin toivottavaa.

Lisäksi toimintatutkimuksessa sekä tutkija että tutkittavat ovat aktiivisessa roolissa ja tekevät yhteistyötä muutoksessa. (Ojasalo ym. 2015, 58; Kananen 2012, 28, 38.) Tämä on tärkeä osa tätä opinnäytetyötä ottaen huomioon oma positioni ja roolini me-talo Turussa entisenä harjoittelijana ja työntekijänä. Otin heti kehittämistyön suunnittelun alussa huomioon tutkittavien mielipiteet ja ideat, ja olemme koko prosessin ajan tehneet yhteistyötä ja suunnitelleet miten toimintaa voi muokata. Ojasalo, Moilanen ja Ritalahti (2015, 59) huomauttavat, että yhteisön jäsenet, tässä tapauksessa me-talo Turun henkilökunta, tuntevat toiminnan haasteet paremmin kuin ulkopuoliset henkilöt ja tämän takia on tärkeää osallistaa heidät mukaan kehittämistyöhön.

On myös tarpeellista huomauttaa, että käytän omia havaintojani tutkimustyössä, joten oma näkökulmani saattaa vaikuttaa tuloksiin. Tutkijan tulee pyrkiä säilyttämään aktiivisen osallistuminen ja objektiivisuuden tasapaino, mutta tässä tilanteessa oma asemani me-talo Turussa vaikeuttaa jälkimmäistä osaa. Tämä ei tee tutkimuksesta epäluotettavaa, mutta se kuitenkin muuttaa tutkimuksen luonnetta. (Grönfors & Vilkkä 2011, 46). Olen ollut me-talolla töissä niin kauan, että toimin ikään kuin asiantuntijana ja annan ohjaajan näkökulman Juttunurkan käytöstä ja me-talon arjesta, sekä olen aktiivisessa roolissa kehittämistyössä. Olen myös luotetussa asemassa ja sen ansiosta minulla on ainutlaatuinen suhde tutkittaviin kohteisiin, kuten henkilökuntaan ja kävijöihin. Toisaalta tämä mahdollistaa syvällisen tiedon saamista tutkimusta varten, mutta voi aiheuttaa eettisiä ongelmia, mikäli saan tietooni hyvin henkilökohtaisia asioita. (Grönfors & Vilkkä 2011, 115.) Tutkijana minulla on vastuu ja velvollisuus suojella tutkittavien lasten ja nuorten yksityisyyttä ja varmistaa heidän turvallisuutensa.

Toimintatutkimuksen prosessi on syklinen, jossa painotetaan toistuvaa suunnittelua ja tavoitteiden asettelua, toimintaa ja muutosta, havainnointia ja arviointia, sekä seuranta (Ojasalo ym. 2015, 60-61; Kananen 2012, 39). Tässäkin vaiheessa painotetaan tutkijan ja kehittäjän aktiivista roolia koko ryhmän jäsenenä, ja olin itse aktiivisesti mukana kehittämistyössä sekä itse toiminnan toteuttamisessa.

Miten opinnäytetyöhön sitten valittiin tutkimusmenetelmät ottaen huomioon laadullinen lähestymistapa ja toimintatutkimuksen strategia? Haastattelut ovat yleinen menetelmä, kun keskitytään ihmisen toimintaan. Näistä henkilöistä tulee toiminnan asiantuntijoita, jotka voivat kuvailla ja arvioida kehitettävää toimintaa haastattelun avulla. (Ojasalo ym. 2015, 55.) Toimintatutkimuksessa toimivat laadulliset menetelmät, mutta myös määrälliset menetelmät. Tärkeintä on kuitenkin, että valitut menetelmät ovat osallistavia ja tuovat esiin henkilökunnan tietoa ja kokemusta toiminnasta. Esimerkiksi kyselyt, ryhmäkeskustelut, haastattelut ja havainnointi ovat sopivia osallistavia menetelmiä. (Ojasalo ym. 2015, 61.) Toimintatutkimuksen mukaan valittiin aineistonkeruumenetelmiksi kysely, haastattelu ja havainnointi, jotka kaikki osallistavat henkilökuntaa, mutta myös mahdollistavat laadullisen tutkimuksen tekemisen suppeasta kohteesta. Hymiöskaala lisättiin kyselyyn seurantaan varten, joka oli tilaajan toivomus.

4.1 Kysely

Kyselymenetelmää käytettiin tässä tutkimuksessa itsetäytettävän sähköisen kyselyn muodossa ja sen tarkoitus oli toimia seurantana kokeilujakson aikana. Kyselyssä ei siispyydetty vastaajien mielipiteitä, vaan sen avulla seurattiin Juttunurkan käyttöä. Kysely on piirteiltään kvantitatiivinen aineistonkeruumenetelmä, mutta on yksi yleisimmistä aineistonkeruumenetelmistä laadullisessa tutkimuksessa haastattelun, havainnoinnin ja dokumenttien rinnalla (Tuomi & Sarajärvi 2018, 62). Tässä tutkimuksessa sitä käytettiin osana kvalitatiivista aineistoa, sillä sen sisältö ja tulokset kytkeytyvät sekä haastattelu- että havainnointimenetelmään.

Kysely on ensimmäinen valittu menetelmä, joka pistettiin käytäntöön tiedonkeruuta varten Juttunurkka-toiminnan yhteydessä. Verkkokysely avattiin 16.04.2018 kyselyn toimivuuden testauksen jälkeen ja jokainen Juttunurkan käyttäjä (henkilökunta) perehdytettiin kyselyn täyttöön. Kyselyä ei ole suljettu, mutta aineisto on rajattu loppumaan 31.07.2018. Tärkein kysymys tutkimuksessa on millä eri tavoilla Juttunurkka-

toimintaa on käytetty. Tilaaja halusi konkreettista tietoa Juttunurkan käytöstä ja hyödyistä. Kysely on yksi menetelmistä tällaisen aineiston keruuseen ja pystyy toimimaan osana toimintaa. Seurasimme kuinka monta kävijää käytti Juttunurkkaa ja mitä aiheita keskusteluiden aikana käsiteltiin kyselyn avulla.

Ohjaajien ja muun henkilökunnan tehtävä oli täyttää sähköinen webropol-kysely me-talo Turun tabletin avulla joka kerta kun Juttunurkkaa käytettiin, oli käyttötarkoitus mikä tahansa. Kyselyyn kuului täyttää ohjaajan nimi, kävijöiden lukumäärä keskustelussa, oliko kävijä ensimmäistä kertaa juttunurkassa, kävijän olotila sekä ennen juttelua että juttelun jälkeen hymiöskaalan avulla, sekä laajasti mistä aiheesta on juteltu, ilman minkäänlaisia yksityiskohtia, jotta luottamussuhde säilyy (Liite 1). Viimeinen kysymys jätettiin avoimeksi kysymykseksi, jotta aihe voidaan kirjata tilanteen mukaan esimerkiksi ongelmaksi, kuulumisiksi, riidankäsittelyksi ja niin edelleen.

Ohjaajan nimen merkitseminen auttaa minua tutkijana kysymään lisätietoja, esimerkiksi mikäli jokin kohdista jäi merkkeamatta. Aihe kertoo mihin tarkoitukseen Juttunurkkaa on käytetty, joka on osa seurantaa ja tärkeä osa tutkimuksen aineistoa. Hymiöskaalan tarkoitus on kuvailla lasten ja nuorten mahdollista olotilan muutosta juttelun johdosta. Skaala sisältää 9 varsinaista hymiötä ja yhden vaihtoehdon, mikäli olotilaa ei kysytty tai sopivaa hymiötä ei löydy. Kysely suunniteltiin lyhyeksi ja selkeäksi, jotta sen täyttö on helppoa ja nopeaa, sillä liian pitkä kysely saattaa johtaa vastaushaluttomuuteen (Ojasalo ym. 2015, 131; Kananen 2012, 136).

Kävijöiden luottamus ja yksityisyys on me-talolla tärkeää, joten kyselyn tietoja ja tuloksia ei näe kukaan muu paitsi minä. Täytetyt kyselyt saapuivat suoraan henkilökohtaiseen webropol-tiliini, johon muulla henkilökunnalla ei ole pääsyä. Opinnäytetyössä kaikki kävijöihin liittyvät tiedot anonymisoidaan, eikä lasten tai nuorten nimeä, ikää tai muita tuntomerkkejä julkaista millään tavalla. Lisäksi liian yksityiset asiat tai arat aiheet, jotka on mahdollisesti mainittu kyselyissä, jätetään joko julkaisematta tai niistä tehdään yleisempi, vähemmän yksityiskohtainen kuvailu (Grönfors & Vilka 2011, 119).

Kyselyn ja seurannan piirteisiin ja ongelmiin syvennyttään tarkemmin luvussa 5, sillä tulokset ja niihin vaikuttavat tekijät ovat osa analyysiä. Kyselyn ongelmat kuitenkin vaikuttivat haastattelumenetelmän rakenteeseen ja otettiin aiheeksi asiantuntijahaastatteluissa.

4.2 Haastattelu

Tutkimustyön toiseksi aineistonkeruumenetelmäksi valittiin haastattelu, tarkemmin kuvailtuna puolistrukturoitu asiantuntija- ja sisäpiirihaastattelun yhdistelmä. Haastattelu on hyvä valinta tutkimukseen, jossa halutaan korostaa yksilöiden kokemusta kehitystyöstä. Haastattelu on myös hyödyllinen, kun kehittämiskohteesta ei ole paljoa tutkimuksia, mikä sopii opinnäytetyön tapaukseen. (Ojasalo ym. 2015, 107.)

Asiantuntijoita haastatellaan, kun oletetaan että heillä on tietoa tutkittavasta aiheesta. Asiantuntijan määritelmä on laaja ja monimuotoinen, joten tutkijan on tärkeää määritellä mitä asiantuntija tarkoittaa tutkimuksessa. (Hyvärinen, Nikander & Ruusuvuori 2017, 181-184.) Tässä opinnäytetyössä asiantuntijoiksi on määritelty me-talo Turun henkilökunta, joilla on sekä koulutusta että käytännön kokemusta talon toiminnasta sekä tutkittavasta kohteesta, eli Juttunurkasta. Sisäpiirihaastattelu on aiheellinen, kun tutkija valitsee tutkimuksen kohteeksi sosiaalisen alueen, jossa on itse osallisena (Hyvärinen ym. 2017, 344). Koska olen me-talo Turun entinen harjoittelija ja työntekijä, on minulla sisäpiiritietoa sen toiminnasta ja haastateltavista.

Haastattelumenetelmän piirteet ja sen tuottama aineisto riippuu paljon haastattelun rakenteesta ja toteutustavasta, eli siitä miten kysymykset on muotoiltu ja kuinka paljon haastattelijalla haluaa vaihtoehtoisesti pysyä kysymyksissä tai joustaa niistä. Puolistrukturoitu tai teemahaastattelu koostuu ennakkoon laadituista kysymyksistä,

mutta haastattelijalla on vapaus muuttaa niiden järjestystä ja sanoitusta. Lisäksi puolistrukturoidussa haastattelussa voidaan jättää kysymyksiä pois ja esittää lisäkysymyksiä vastausten perusteella. (Ojasalo ym. 2015, 107-108; Tuomi & Sarajärvi 2018, 62, 64; Hirsjärvi & Hurme 2008, 47) Puolistrukturoitu haastattelu sekä vaatii että sallii haastattelijan aktiivisen ja osallistuvan roolin (Brinkmann 2013, 21).

Tähän opinnäytetyöhön valittiin puolistrukturoitu haastattelu siksi, että tiettyjen kysymysten esittäminen oli olennaista, jotta tutkimuksen kysymyksiin saadaan aineistoa. Haastattelun tuloksia tulee myös pystyä vertaamaan muihin aineistonkeruumenetelmien tuloksiin, joten täysin avoin haastattelu ei olisi ollut sopiva menetelmä. Oli kuitenkin tärkeää, että haastateltavat saavat avoimesti kertoa oman mielipiteensä ja ilmaista kokemuksiaan Juttunurkka-toimintaan liittyen. Lisäksi halusin haastattelijana esittää jatkokysymyksiä haastattelun aikana, joka sopii hyvin puolistrukturoidun haastattelun piirteisiin.

Haastatteluun valittiin kolme henkilöä, jotka kaikki ovat olleet me-talo Turussa töissä yli vuoden. Isäntä Miika Neulaniemi valittiin, koska hän on me-talo Turun johtaja ja vastaa kaikesta toiminnasta, koordinoinnista ja verkostoista. Neulaniemi on myös ollut me-talo Turun toiminnassa mukana alusta asti, eli keväästä 2016, joten hän pystyy havainnoimaan ja arvioimaan talon tapahtumia ja toimintaa, sekä ilmaisemaan talon tarpeita ja ongelmia asiantuntijuudella. Me-talo Turun perhetyöntekijä Riina Nurmi valittiin haastateltavaksi, sillä hän on tärkeässä asemassa liittyen asiakaskohtaamiseen ja yhteistyöhön muiden tahojen kuten sosiaalitoimen kanssa. Nurmella on paljon tietoa yksittäisistä lapsista ja nuorista, sekä heidän erityistarpeistaan, jolloin hän pystyy arvioimaan miten Juttunurkka-toiminta vastaa heidän tarpeisiin ja ongelmiin. Oppisopimuksella perhetyötä opiskeleva Karita Palm valittiin edustamaan me-talo Turun ohjaajia, sillä hän on toiminut muun muassa ohjaajan työtehtävissä yli vuoden. Palmilla on tietoa ja kokemusta siitä, miten me-talo toimii arjessa ja kuinka alueen lapsia ja nuoria kohdataan.

Kehitystyön suunnitteluvaiheessa sovimme tilaajan kanssa, että haastatteluun valitaan sekä työntekijöitä että kävijöitä, eli lapsia ja nuoria, joka mahdollistaisi Juttunurkan hyötyjen ja käyttötapojen seurannan. Vähäisten kyselytulosten ja pienen Juttunurkka kävijämäärän takia lasten ja nuorten anonymiteetti oli kuitenkin vaarassa. Vaikka mitään tunnistettavia piirteitä kuten nimeä, ikää tai sukupuolta ei mainita, voi pienestä kävijämäärästä tunnistaa yksittäiset henkilöt. Tätä kutsutaan tunnisteellisuudeksi, tarkemmin sanottuna epäsuoraksi tunnisteeksi, joiden yhdistelmät mahdollistavat tunnistamisen ja vaarantavat anonymiteetin (Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto 2018). Tässä tutkimuksessa nämä tunnisteet ovat muun muassa asuinalue, koulu ja me-talo Turku.

Lapset kuuluvat haavoittuvaisiin ryhmiin, joita haastateltaessa on otettava eettisyys ja lainsäädäntö huomioon, kuten osallistumisen vapaaehtoisuus, vanhempien tai huoltajien luvat, aiheen mahdolliset haitat, yksityisyys ja tietosuojat, sekä miten aineistoa arkistoidaan ja raportoidaan. (Hyvärinen ym. 2017, 24, 245-247, 270-271; Tutkimustieteellinen neuvottelukunta 2009, 8). Asiasta ollaan kuitenkin eri mieltä, kuten minikäikäisen lapsen huoltajalta täytyy pyytää tutkimuslupa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2009, 5) mukaan aina ei voida vaatia, että tutkija hankkii huoltajien luvan tutkimukseen, sillä myös lapsilla on itsemääräämisoikeus, eli oikeus osallistua. Tätä tutkimusta rajoittaa kuitenkin se, että se on suoritettu koulun ulkopuolella. Varhaiskasvatuksen ja koulun piirissä tehdyt tutkimukset eivät erikseen vaadi huoltajien suostumusta, mutta ulkopuolisissa tutkimuksissa on tärkeää ottaa huomioon lasten ikä ja onko tutkimuksen aiheesta tai toteutustavasta heille haittaa tai vaaraa. Tällaisessa tilanteessa suositellaan eettistä ennakoarviointia jo ennen tutkimuksen aloitusta (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2009,1, 14; Hyvärinen ym. 2017, 359; Kuula 2011, 147-150). Koska osallistujien anonymiteetti oli vaarassa, ei kävijöiden haastattelua suoritettu tässä tutkimuksessa, vaikka itse tutkimukselle ei ollut esteitä.

Näiden rajoitusten johdosta haastateltavien määrä jäi vähäiseksi, mutta pieni määrä aineistoa, joka on hankittu tarkkaan suunnitellun haastattelun kautta ja analysoidaan syvemmällä tasolla, on usein arvokkaampaa tietoa kuin suuri määrä haastateltavia ja aineistoa, jota analysoidaan vain pinnallisesti (Brinkmann 2013, 58-59). Laadullisen

tutkimuksen tarkoitus ei ole yleistäminen, vaan tietyn toiminnan tulkinta, joten haastateltavien täytyy olla asiantuntijoita aiheesta ja pieni määrä on hyväksyttävää (Tuomu & Sarajärvi 2018, 73). Hirsjärvi ja Hurme (2008, 48) argumentoivat että puolistrukturoidussa haastattelussa haastatteluiden määrällä ei ole merkitystä, vaan paino asetetaan nimenomaan teemoihin, joka mahdollistaa, että haastateltavat saavat tehdä omia tulkintoja ja ottaa esille heille tärkeitä asioita aiheesta.

Haastattelu suunniteltiin ennakkoon ja siihen vaikutti muun muassa kyselyiden ja havainnoinnin tulokset. Haastatteluiden rooli oli siis syventää ja selittää aiempia tuloksia, sekä tuoda tutkimukseen uutta tietoa. Haastattelurunko koostui kolmesta osiosta (Liite 2). Ensimmäisen osio määritteli mikä haastattelun tarkoitus on, mitä varten sitä käytetään ja myös pyysi lupaa haastattelun äänitykseen opinnäytetyön aineistoa varten. Lisäksi tässä osiossa pyydettiin lupaa mainita haastateltavat nimeltä. Tämän tiedon ja lupien lisääminen tutkimustyöhön on tärkeää, jotta haastateltavilla säilyy luottamus haastattelijaan ja tutkimustyöhön, ja ettei haastattelun jälkeen nouse huolia siitä, miten tietoa käytetään. (Hyvärinen ym. 2017, 53, 357.) Haastattelu on hyvä äänittää, jolloin haastattelijalla voi keskittyä keskusteluun ja haastateltavan tarkkailuun. Haastattelun tallentaminen mahdollistaa myös hyvin tarkan raportoinnin. (Ojasalo ym. 2015, 107-108.)

Seuraava osio haastattelurungossa koostui tiivistelmästä Juttunurkka-toiminnasta ja tarkoituksesta (Liite 2). Haastattelijana halusin varmistaa, että jokainen haastateltava on tietoinen mitkä asiat kuuluvat toimintaan, mitä kehittämistyössä on tehty ja mitä oli tarkoitus toteuttaa. Tiivistelmässä määriteltiin kehittämistarve, joka johti Juttunurkka-toiminnan luomiseen, sekä toive siitä mitä tilaaja konkreettisesti halusi tuotoksena, eli toiminnan, fyysisen tilan ja ohjeen suunnittelun ja toteutuksen.

Kolmas osio koostui seitsemästä haastattelukysymyksestä (Liite 2). Kysymykset on tarkoituksenmukaisesti muotoiltu niin, ettei vastaus voi olla yksinkertainen kyllä tai ei. Tämä jättää vastauksen avoimeksi ja antaa haastateltaville tilaa muotoilla vastauk-

sensa omalla tavallaan. (Hyvärinen ym. 2017, 20; Kananen 2012, 106.) Lisäksi haastattelussa käytettiin jatkokysymyksiä, tarkentavia kysymyksiä ja tulkitsevia kysymyksiä, joita ei ole kirjattu haastattelurunkoon sillä ne nousivat esiin haastatteluiden aikana. Jatko- ja tarkentavien kysymysten tarkoitus on tarttua mielenkiintoisiin asioihin, joita haastateltavat mainitsevat, ja pyytää lisätietoa. Tulkitseva kysymys tiivistää mitä haastateltava on sanonut ja varmistaa, että haastattelija on ymmärtänyt vastauksen oikein. Erilaisten kysymysten esittäminen on kriittinen osa hyvää tutkimushaastattelua. (Hyvärinen ym. 2017, 20; Brinkmann 2013, 61.)

Kysymykset suunniteltiin niin, että olisi mahdollista verrata toiminnan alkua siihen, miten sitä on käytetty varsinaisen kokeilujakson jälkeen. Haastattelussa painotettiin sitä millä eri tavoilla Juttunurkkaa on käytetty, riippumatta siitä olivatko ne alkupe räisiä, tarkoitettuja käyttömuotoja vai ei (kysymykset 1-2). Lisäksi oli tärkeää saada selville haastateltavien mielipiteitä siitä mitä toiminnassa on toimivaa ja mikä puutteellista, sekä kuulla heidän ehdotuksiaan, miten toimintaa voisi parantaa (kysymykset 3-4, 7). Juttunurkka-toiminta on vasta aluillaan, joten voidaan olettaa, että se tarvitse kehittämistä.

Kysymykset 5 ja 6 valittiin kyselyjen ja havainnoinnin perusteella. Me-talo Turun henkilökunta vaihtelee usein, haastateltuja henkilöitä lukuun ottamatta. Me-talo Turun henkilökunta koostuu ohjaajista, työkokeilijoista, harjoittelijoista, työssä oppijoista ja vapaaehtoisista. Osa heistä ovat mukana toiminnassa ainoastaan viikkoja, osa muutamia kuukausia. Tutkijana halusin siis kysyä haastateltavilta kysymyksen 6, eli vaikuttaako vaihtuvuus Juttunurkka-toiminnan. Kysymys 5 nousi esiin havainnoinnin ja matalan kyselyvastausmäärän takia. Kokeilujakso pidettiin huhti-heinäkuussa, ja me-talo Turun kävijämäärä laskee loppukeväällä ja varsinkin kesällä. Kysymyksiä tarkoitusta käsitellään tarkemmin luvussa 5.

Haastattelurunko lähetettiin haastateltaville ennakoon, jotta heillä oli mahdollisuus miettiä vastauksia valmiiksi. Haastattelut suoritettiin me-talo Turun tiloissa loka-kuussa kahtena eri päivänä (5.10 ja 11.10). Ojasalon, Moilasen ja Ritalahden (2015,

106) mukaan haastattelun suorittamista varsinaisessa toimintaympäristössä kutsutaan kontekstuaaliseksi haastatteluksi. Tämä mahdollistaa syvällisemmät ja yksityiskohtaisemmat vastaukset, sillä toiminta on lähellä ja helpompaa kuvailla. Hyvärinen ym. (2017, 33) lisäävät, että haastattelutilanne on aloitettava oikein, eli epävirallisella keskustelulla, joka antaa haastateltavalle tilaisuuden rentoutua ja luottaa haastattelijaan. Koska tunsin haastateltavat ennestään, oli kuulumisten vaihtaminen luonnollista ennen haastattelua. Tiedonkäytön luvat ja äänitysluvat varmistettiin jokaiselta haastateltavalta, sekä ennen äänitystä että äänityksen alussa, joka on suositeltava käytäntö haastattelutilanteessa (Hyvärinen ym. 2017, 33; Hirsjärvi & Hurme 2008, 93). Kukaan haastateltavista ei kieltänyt äänitystä tai nimensä mainitsemista.

Tähän mennessä olemme keskittyneet haastattelun suunnittelemiseen ja haastateltaviin, mutta onko haastattelijan roolilla tai käytöksellä väliä? Brinkmannin (2013, 83) mukaan tutkimustyössä on merkittävää kuvailla haastattelijan roolia tiedon hankinnassa, sillä haastattelijalla on laadullisessa haastattelussa tärkein osa tiedon luomisessa. Yleinen kritiikki laadullista haastattelumenetelmää kohtaan on juuri se, että se on liian subjektiivista, mutta toisaalta laadullisen haastattelun avulla voidaan paremmin keskittyä tietyn haastateltavan kokemukseen aiheesta (Brinkmann 2013, 4).

Tutkimuksen luotettavuuden ja läpinäkyvyyden kannalta on siis tärkeää käsitellä myös haastattelijaa osana menetelmää. Kyse on sisäpiirihaastattelusta, joka kertoo, että haastattelijaa on osa tutkimuskohteen toimintaympäristöä. Ohjaajana olin mukana sekä Juttunurkan suunnittelussa että käytössä, joten minulla oli omat käsitykset siitä, miten Juttunurkka on toiminut ja miten sitä voisi kehittää. Haastattelussa tavoitteena oli kuulla haastateltavien ajatuksia ilman johdattelua tai painostusta, mutta kiinnostavien huomautuksien ilmetessä otin keskustelemaan roolin ja kommentoin vastauksia. Aktiivinen kuuntelu ja kommentointi on osa hyvin suoritettua haastattelua, etenkin asiantuntijahaastattelun aikana. (Hyvärinen ym. 2017, 25, 190, 345.) Myös se, että tunsin haastateltavat ennestään, vaikutti haastattelun piirteisiin ja teki siitä keskustelemaan, mutta pyrin kuitenkin säilyttämään ammattilaisuuden, esimerkiksi pukeutumisella, kielenkäytöllä ja asenteella haastateltavia kohtaan. On tärkeää muistaa, että kyse on asiantuntijoista, jotka tulee kohdata kohteliaisuudella ja kunnioituksella, joten

haastattelijan täytyy käyttäytyä ammattimaisesti (Hyvärinen ym. 2017, 25; Hirsjärvi & Hurme 2008, 96).

Lopuksi äänitetyt haastattelut litteroitiin. Litterointi tarkoittaa ääni- tai kuvatallenteen tekstiksi muuttamista, jotka muodostavat tutkimusaineiston. Analyysitapa ja tutkimuskysymys määräävät litteroinnin tarkkuustason. Litterointi voi olla referoiva, eli suurpiirteinen muistiinpanoja muistuttava kokonaisuus. Peruslitterointi on sanatarkka ja noudattaa puhekieltä, mutta jättää pois täytesanat, toistot, kesken jääneet tavut ja äännähdykset. Sanatarkka litterointi sisällyttää kaikki edellä mainitut sekä tauot ja tunteen ilmaukset, kuten naurun tai itkemisen. Keskusteluanalyttinen litterointi mittaa kaiken tarkasti sekunnin murto-osien tarkkuudella. (Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto 2017.) Tutkimus keskittyy puheen sisältöön, eli sanomaan ja kokeemukseen, mutta halusin säilyttää täytesanat ja tunteenilmaisut ilman taukoja, joten litterointi on peruslitteroinnin ja sanatarkan litteroinnin välimuoto. Jokainen haastattelu litteroitiin omaan tiedostoon ja sisälsi haastattelijan ja haastateltavan nimen, päivämäärän ja paikan.

4.3 Havainnointi

Havainnointi tarkoittaa, että tutkija tarkkailee tutkimuksen kohdetta ja tekee muistiinpanoja tai kenttäraporttia (Metsämuuronen 2011, 120). Havainnointi on hyödyllinen kehittämistyön menetelmä esimerkiksi, kun tarvitaan tietoa ihmisten käyttäytymisestä tai siitä mitä tapahtuu toimintaympäristössä. Tutkimuksessa on kuitenkin kyse systemaattisesta tarkkailusta, eikä pelkästään päivittäisistä elämän arkihavainnoista. (Ojasalo ym. 2015, 114; Hirsjärvi & Hurme 2008, 37.) Havainnointi toimii tiedonkeruumenetelmänä myös silloin kun tutkittavasta asiasta ei tiedetä paljoa (Kananen 2012, 95). Lisäksi havainnointia käytetään usein muiden menetelmien tukena koska yksin käytettynä se on analyysin kannalta haasteellinen. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 70.)

Tässä tutkimuksessa havainnointi toimii yhteistyössä kyselyn ja haastattelun kanssa. Kyselyn ja haastattelun aikana henkilö antaa tietoisesti vastauksia ja tietoa, mutta ei välttämättä muista tai tahdo kertoa kaikkea. Havainnointi antaa näitä puuttuvia tietoja, sillä sen avulla tutkitaan toimivatko henkilöt niin kuin he kuvailevat. (Ojasalo ym. 2015, 114.) Lisäksi asiantuntijat eivät pysty tunnistamaan jokaista tutkimukseen merkityksellistä asiaa, varsinkin kun tutkimuksen kohteena ovat rutiinit tai arkiset käytännöt (Hyvärinen ym. 2017, 184). On hyvien tapojen ja lain mukaista varmistaa, että havainnointiin on lupa, varsinkin kun on kyse organisaation tai yhteisön toimitilasta (Ojasalo ym. 2015, 115). Opinnäytetyöstä tehtiin tilaajan kanssa sopimus ja aineistonkeruumenetelmistä pidettiin keskustelu me-talo Turun isännän Neulaniemen (2018a) kanssa kehittämistyönsuunnitteluvaiheessa.

Me-talo Turun henkilökunta ja minä sekä tutkijana että työntekijänä teimme havainnointeja Juttunurkan kokeilujaksosta. Tutkimuksen aikana toimin me-talo Turussa ohjaajana ja olin päävastuussa Juttunurkan testaamisesta, joten pääsin seuraamaan Juttunurkan käyttöä luonnollisessa toimintaympäristössä. Kokeilujakson aikana pystyin siis tekemään omia havaintoja, sekä keskustelemaan henkilökunnan kanssa siitä, miten Juttunurkka on heidän mielestään toiminut.

Havainnoijana otin siis aktiivisen osallistujan roolin, joka on piirteiltään erilainen kuin ulkopuolinen tarkkailija (Ojasalo ym. 2015, 116). Havainnointi perustuu neljään pääryhmään: piilohavainnointiin, havainnointiin ilman osallistumista, osallistuvaan havainnointiin ja osallistavaan havainnointiin (Tuomi & Sarajärvi 2018, 70). Näitä voi myös kuvailla osallistumisen asteen mukaan, eli täydellinen havainnoija, havainnoija osallistujana, osallistuja havainnoijana, täydellinen osallistuja, sekä yliosallistuja (Metsämuuronen 2011, 121). Tässä tutkimuksessa on siis kyse osallistuvasta ja osallistavasta havainnoinnista, sillä olin aktiivisessa roolissa ja pyrimme henkilökunnan kanssa kehittämään kehittämiskohdetta yhdessä.

Tutkimustyössä ja aineistonkeruussa minun tuli hyvin tarkasti erotella milloin toimin ohjaajana ja työntekijänä, ja milloin tutkijana, jotta en vaikuttaisi tuloksiin. En siis

puuttunut esimerkiksi muiden työntekijöiden käyttäytymiseen tai menetelmiin havainnoinnin aikana. En myöskään ollut Juttunurkassa läsnä keskusteluiden aikana, joissa osallistujina oli kävijöitä ja toinen ohjaaja. Näissä tilanteissa tiedustelin jälkeensä minä tyyppisestä keskustelusta oli kyse ja turvauduin myös kyselyn vastauksiin. Ojasalon, Moilasen ja Ritalahden (2015, 116-117) mukaan havainnointi kohtaa kritiikkiä, sillä havainnoija saattaa pelkällä läsnäolollaan vaikuttaa tutkittavaan tilanteeseen tai henkilöihin, varsinkin jos hän on tuntematon tai liian emotionaalisesti sitoutunut tutkimuskohteeseen. Työntekijänä en ollut tuntematon ja kuten mainittua, havainnointiin liittyen pyrin objektiivisuuteen. Metsämuuronen (2011, 120) kuitenkin huomauttaa, että toimintatutkimuksessa havainnoijan subjektiivisuuden aste voi olla korkea ja sallittua, kunhan se ei ylitä tiettyä rajaa.

Dokumentaatio on kehittämistyössä hyvin tärkeää ja on suositeltavaa kirjata kaikki huomiot muistiin (Kananen 2012, 48-49, 97). Havainnoinnit kirjattiin muistiinpanoilla tai niin sanotulla havainnointipäiväkirjalla, sillä esimerkiksi videointi ei olisi ollut sopivaa lapsiin liittyvässä työssä ilman erillisiä tutkimuslupia (Ojasalo ym. 2015, 115-116). Kirjalliset muistiinpanot ovat kuitenkin luotettavia verrattuna esimerkiksi ääni- tai videotallennukseen, sillä teknologialla on rajoitteensa ja nämä muodot saattavat johtaa niin sanottuun materiaalitulvaan (Grönsfors & Vilkkä 2011, 76; Kananen 2012, 97). Tutkimuksessa oli tärkeintä selvittää miten Juttunurkkaa käytetään, muutoin havainnointi oli strukturoimatonta, sillä toiminnasta haluttiin kerätä mahdollisimman paljon tietoa. Kirjasin huomiot muistiinpanovihkoon ja myöhemmin kirjasin ne elektroniseen muotoon, eli pilvipalveluun GoogleDoc-dokumenttina, varmistaakseni niiden säilyvyyden (Grönsfors & Vilkkä 2011, 80). Ongelmaksi tiedonkeruussa havainnoinnin avulla havaitsin sen, että työn ohella on vaikeaa huomioda kaikki mitä muut työntekijät tekevät, joten havainnointikaan ei ole luotettava tapa esimerkiksi laskea käyttökertoja.

Havainnoinnissa keskityttiin siihen, miten Juttunurkka-toiminta toimii me-talo Turussa käytännössä, eli millä tavalla tilaa käytettiin. Tutkimme myös, miten kävijät reagoivat sen olemassaoloon, sekä muuttuiko tiettyjen lasten häiriökäytös Juttunurkan

avulla. Oli myös mielenkiintoista havainnoida, ratkaistiinko riidat nopeammin ja tehokkaammin kuin aiemmin, sillä ennen ei ollut olemassa yksityistä tilaa, vaan riidat käsiteltiin avoimessa tilassa.

4.3 Analyysimenetelmät

Tutkimuksen analyysin tarkoitus on tiivistää aineistoa helposti ymmärrettävään kokonaisuuteen, mutta sen sisältämää informaatiota ei saa vähentää, vaan päinvastoin on tärkeää tuoda lukijalle esille uutta ja kiinnostavaa tietoa (Eskola ja Suoranta 1998, 100). Kerätyn aineiston luonteen takia analysointimenetelmäksi sopii parhaiten laadullinen tai kvalitatiivinen analyysi, sillä kyse ei ole suurista määristä kyselytuloksia, vaan kyse on tulkinnan varassa olevista havainnoista, kokemuksista ja muutaman yksilön haastattelusta. Lisäksi kyselyitä täytettiin pieni määrä. Tarkoitus ei myöskään ollut tehdä yleistyksiä suuren datamäärän avulla, vaan tutkia yksittäistä toimintaa käytännössä ja miten sitä voi kehittää edelleen.

Tutkimuksessa ja aineiston analyysissä on kyse käytännön ja teorian suhteesta toisiinsa. Brinkmannin (2013, 116) mukaan tutkimuksessa on valittava kolmen eri aseman välillä analyysin onnistumiseksi. Mikäli tutkimus alkaa käytännöstä on kyse *induktiivisesta* analyysistä, eli yksittäisestä tapauksesta pyritään tekemään yleistys tai teoria. Jos tutkimus alkaa sen sijaan teoriasta, jota kokeillaan käytännössä, on kyse *deduktiivisesta* analyysistä. Kolmas analyysin vaihtoehto on *abduktio*, jossa teoria ja käytäntö toimivat vuorovaikutuksessa. (Kananen 2012, 27.) Juttunurkka-toiminta ei sinänsä pohjautu yksittäiseen teoriaan tai tutkimukseen, vaan on lähtöisin me-talo Turun ja sen kävijöiden tarpeista. Toimintaa kuitenkin suunniteltiin ja muokattiin lasten ja nuorten hyvinvoinnin tarpeiden perusteella. Juttunurkan kuuluu olla uusi osa me-talon yleistä toimintaa, joka luo alueen lapsille ja nuorille turvaverkkoa ja opettaa heille tunne- ja turvataitoja sosiaalisessa ympäristössä. Brinkmannin (2013, 116-118) kuvaus lisää, että abduktiivisessa tutkimuksessa tehdään otaksimia (conjectures) joita

sitten kokeillaan käytännössä tietyssä projektissa. Grönforsin ja Vilkan (2011, 17) mukaan teorianmuodostus voidaan tehdä ainoastaan, jos on olemassa johtolankoja tai olettamuksia, jotka johtavat ideaan tai toimintaan, joita kokeillaan käytännössä. Eli jonkinlainen yleinen käsitys johtaa käytäntöön, josta tehdään yleistys tai teoria. Näiden näkökulmien perusteella kyse on enemmän abduktiivisesta analyysistä kuin induktiivisesta tai deduktiivisesta.

Grönfors ja Vilka (2011, 86) lisäävät että kvalitatiivisen aineiston analyysiä helpottaa, jos keskittyy joko *passiiviseen kvantifiointiin* tai *aktiiviseen kvalifiointiin*. Edellä mainitussa tärkeintä on määrällinen ajattelu, eli siinä keskitytään tyypillisten asioiden löytämiseen ja niiden toistuvuuteen. Jälkimmäisessä toistuvuudella tai useudella ei ole suurta roolia, vaan keskitytään kaikkiin tutkittavien eri toimintoihin, joka mahdollistaa myös yllättävien asioiden löytämisen. Tässä tutkimuksessa aktiivisesta kvalifioinnista tuli tärkeä näkökulma, sillä kyselyiden ja havainnoinnin perusteella ei pystytty keskittymään määrällisiin tuloksiin kuten miten usein Juttunurkkaa käytettiin. Oli kiinnostavampaa havaita Juttunurkan eri käyttötapoja.

Aineistoa voi kvalitatiivisessa tutkimuksessa analysoida myös luokittelun ja teemoittelun avulla. Esimerkiksi jos käytetty haastattelumenetelmä on puolistrukturoitu, voi tuloksia tarkastella teemojen perusteella. Käytännössä tämä tarkoittaa, että aineiston asiat ja ilmiöt, jotka ovat yhteisiä kaikille tai useammille haastateltaville laitetaan saman teeman alle. (Kananen 2012, 117; Ojasalo ym. 2015, 110; Eskola ja Suoranta 1998, 111; Hirsjärvi & Hurme 2008, 173.) On kuitenkin tärkeää, että analyysi ei keskity ainoastaan näiden yhteyksien etsimiseen, vaan myös poikkeavat ja yksittäiset ilmiöt on otettava huomioon. Lisäksi teemoittelu analyysitapana voi auttaa käytännön ongelman ratkaisemisessa, joka on tärkeää jatkuvassa kehittämistyössä (Eskola ja Suoranta 1998, 128). Tässä tutkimuksessa aineistonkeruumenetelmät olivat kytkeytyneitä toisiinsa, joten jokaista voi tarkastella teemoitteluanalyysin avulla ja opinnäytetyön analyysiluku on jaettu teemojen mukaan.

On kuitenkin vaikeaa erotella aineistonkeruuvaihetta analyysivaihteesta, sillä laadulliselle tutkimukselle on ominaista, että ne tapahtuvat samanaikaisesti. Tutkija muun muassa analysoi havainnoinnin aikana ilmiöitä ja tilanteita, sekä niiden useutta ja toistuvuutta. (Grönfors & Vilkkä 2011, 85.) Kerätty aineisto siis johtaa tutkimusta ja määrittää mistä tarvitaan lisää tietoa. Kyselyiden tulokset määrittivät esimerkiksi haastatteluiden teemoja, joka vaatii tulosten vähintään osittaista analyysiä. (Kananen 2012, 96.) Haastattelussa analyysi alkaa jo itse haastattelun aikana, sillä jatkokysymysten esittäminen sekä vastausten tiivistäminen ja vahvistaminen vaatii, että haastattelija tulkitsee ja analysoi kuulemaansa. Myös haastattelun litterointi on osa analyysiprosessia, sillä tutkija tekee tietynlaista tulkintaa muuttaessaan puhuttua ilmaisua tekstiksi. (Brinkmann 2013, 61; Hyvärinen ym. 2017, 367, 373-374.) Havainnoinnissa aineistonkeruu ja -analyysi tapahtuvat samanaikaisesti toimintatutkimuksen syklisen luonteen takia. Havainnointien perusteella tehdään jatkuvaa seurantaa ja toiminnan arviointia, sekä muutoksia tarpeen mukaan. (Kananen 2012, 96.)

5 TULOKSET JA ANALYYSI

Tuloksia ja analyysiä käsitellään tässä luvussa teemojen avulla, jotka nousevat esiin kerätystä aineistosta. Ensin alaluvussa 5.1 käsitellään kuinka Juttunurkkaa on käytetty kokeiluajana ja sen jälkeen. Tavoitteena on tutkia käyttötapojen yhteyksiä tutkimuskysymyksiin ja kehittämistyön tarpeeseen. Lisäksi verrataan Juttunurkan avointa käyttöä ajanvaraukseen. Seuraavissa alaluvuissa 5.2-5.6 esitellään aineistosta esiin nousseita teemoja, jotka liittyvät muun muassa me-talon tilaan, henkilökuntaan, tiedotukseen, kävijöiden osallistamiseen, kokeilujakson vuodenaikaan, sekä kyselyseurannan piirteisiin. Aineistosta etsitään sekä yhtäläisyyksiä että eroavaisuuksia jokaiseen teemaan. Lopuksi alaluvussa 5.7 arvioidaan kerätyn aineiston ja tulosten luotettavuutta. Tuloksien avulla luodaan toimintaohje Juttunurkalle.

Kyselyt ja havainnointi perustuvat kokeiluajanaan, kun taas haastattelut suoritettiin marraskuussa, jolloin haastateltavien näkökulmia on muokannut muutaman kuukauden vapaa toiminta, jonka aikana minä en ollut tutkijana tai ohjaajana paikalla.

5.1 Juttunurkan käyttö ja tarpeiden kohtaaminen

Juttunurkka kehitettiin kohtaamaan lasten ja nuorten tarvetta jutella luotettavalle aikuiselle, joka ei ole huoltaja, viranomainen, terapeutti tai opettaja. Me-talo Turun kävijät kiintyvät helposti tiettyihin ohjaajiin ja yrittävät ikään kuin omia heidät. Jotkut haluavat esimerkiksi yläkertaan juttelemaan, mikä ei käytännössä ole mahdollista sillä yläkerta on varattu työntekijöiden taukotiloihin ja eri ryhmien käyttöön. Juttunurkan avulla tätä tilaa ja aikaa luodaan. Juttunurkan tarkoitus oli myös toimia rauhallisena tilana, jota pystyy käyttämään esimerkiksi riidankäsittelyyn tai häiriökäyttäytyvän kävijän kohtaamiseen. Toimintaa kokeiltiin sekä avoimessa käytössä me-talon muun toiminnan yhteydessä, että ajanvarauksella kaksi kertaa viikossa. Toiminnassa haluttiin

painottaa myös positiivista psykologiaa, eli Juttunurkka oli avoin myös yleiselle juttelelulle, eikä vain ongelmiin liittyville asioille.

Vastatessaan kysymykseen miten Juttunurkkaa on käytetty kokeilujakson jälkeen, haastateltavat ilmaisivat yhtenäistä mielipidettä, että sitä on käytetty liian vähän. Neulaniemi (2018c) painotti me-talon arjen kiireitä ja perehdytyksen puutetta ongelmana Juttunurkan käytössä. Palm (2018) huomautti, että Juttunurkka oli usein käytössä kokeilujakson ajan, mutta syksyllä se on ollut hyvin vähän käytössä, sillä se on ”vain jäänyt”. Nurmi (2018b) mainitsi että toiminta vaatii henkilökunnan aktivointia.

Kokeilujakson aikana havaittiin, että Juttunurkan käyttö avoimessa käytössä oli pitkälti ongelmalähtöistä. Myös kyselyseurannassa näkyy, että kolmessa käyntikerrassa oli kyse riidan selvittelystä, kiusaamisesta ja huonosta käytöksestä. Perhetyöntekijä Nurmi (2018b) kertoi haastattelun aikana, että Juttunurkka on toiminut hyvin juuri riitojen selvittelyyn ja lasten häiriökäyttäytymisen käsittelyyn, sillä tilassa saa olla enemmän rauhassa ja jutella asiat auki. Juttunurkan kanssa on päästy paremmin käsiksi lasten ja nuorten ajatuksiin ja tunnetiloihin, mikä mahdollistaa myös tunne- ja turvataitojen opettamista kävijöille. Aineistosta voidaan poimia esimerkkejä, kuten normaalisti iloinen ja aktiivinen poika, joka oireili osoittamalla kiukkua ja surua. Juttelun avulla saatiin selville, että häiriökäyttäytymisen taustalla oli pojan elämään liittyvä muutos, josta hän pääsi kertomaan perhetyöntekijälle Juttunurkassa. Vaikka ongelmien ja vaikeiden tilanteiden käsittely on tärkeä osa me-talon arkea, kertovat tulokset, että lapsilla on jo olemassa hyvinvoinnin tarpeita, jotka vaativat toimenpiteitä, eikä ennaltaehkäisevä osa Juttunurkasta ole lähtenyt käyntiin. Lasten ja nuorten kohtaamisessa on tärkeää havaita mahdollisimman ajoissa nämä hyvinvointitarpeet ja käsitellä niitä ennen kuin lapsi alkaa voimaan huonosti (Mattila 2013, 51).

Me-talo Turussa on aiemmin ollut ongelmana, miten riitoja, kiusaamista tai lasten häiriökäyttäytymistä käsitellään oikein tai tehokkaasti, kun kaikki on tapahtunut avoimessa tilassa muiden kävijöiden edessä. Tuloksena oli usein hyvin julkinen keskustelu,

jota ei voinut pitää rauhassa ilman keskeytyksiä tai ulkopuolisten kommentointia. Riitoja ei aina käsitelty loppuun, vaan osapuolisille saattoi jäädä kurja olo, vaikka ohjaaja puuttui riitaan tai kiusaamiseen.

Ongelmallisten tilanteiden käsittely on myös ollut riippuvaista ohjaajan omasta ratkaisutyylistä. Juttunurkassa riitoja ja häiriökäyttäytymistä pystyttiin käsittelemään rauhassa ja yleisesti loppuun asti ilman keskeytyksiä. Varsinais-Suomen sovittelutoimiston (2018) ohjeet riidankäsittelyyn ja sovintojen tekemiseen oli hyödyllinen lähde metalon henkilökunnalle, mutta sen käyttö oli satunnaista. Nurmi (2018b) mainitsi myös, kuinka johdonmukaisuuden puute näkyy Juttunurkan käytössä yleisesti, sillä ohjaajat toimivat eri tavalla. Esimerkiksi jotkut sallivat lasten käyttää kännykkää juttelun aikana, mutta toiset eivät. Jatkossa on tärkeää käyttää mahdollisimman yhtenäistä riitojenkäsittelymallia ja ohjeita Juttunurkan käyttöön. Juttunurkka-ohje toiminee vastauksena tähän ongelmaan. Ohjeen sisältöä käsitellään luvussa 6.2.

Alun perin Juttunurkka suunniteltiin toiminnaksi tietyille kohderyhmälle, eli lapsille ja nuorille. Kokeilujakson aikana ja myös sen jälkeen on kuitenkin havaittu, että Juttunurkka on ollut hyödyllinen myös yleiseen kävijöiden kohtaamiseen. Neulaniemen (2018c) ja Palmin (2018) haastatteluissa tuli esiin, että Juttunurkkaa ovat käyttäneet myös alueen aikuiset. Aikuiset ovat tulleet hakemaan apua esimerkiksi lomakkeiden täyttämiseen, palveluiden etsimiseen ja arkiongelmien ratkomiseen. Palm mainitsee ottaneensa asiakkaitaan palvelunohjaukseen Juttunurkkaan. Myös aikuiset ovat tulleet Juttunurkkaan vain juttelun takia. Aikuisten kohtaaminen ei siis ollut alkuperäinen tarve, mutta tila on vastannut siihen ja antanut kaikkeen asiakaskohtaamiseen rauhallisemman, suljetumman tilan. Nurmi (2018b) mainitsi, että Juttunurkka on ollut hyödyllinen aikuisten kävijöiden kanssa työskentelyyn silloin, kun kahvipöydän ääressä ei voida käsitellä asioita muiden edessä.

Juttunurkan käyttötapa, jonka kaikki haastateltavat mainitsivat, oli nuorien juoruilu. Neulaniemi (2018c) kuvailee tilannetta, jossa muutama teinityttö halusi jutella tietyn miespuolisen ohjaajan kanssa. Suurin osa ajasta kului kikatteluun ja juoruiluun, mutta

loppujen lopuksi tytöt pääsivät niin sanotusti asian ytimeen ja puhuivat ohjaajalle. Nurmi (2018b) kuvailee tätä ilmiötä nimellä ”varhaisteinien pulina-corner”, jonne nuoret hakeutuvat vaihtamaan juoruja ja olemaan rauhassa. Palm uskoo, että teinit haluavat juuri Juttunurkkaan juoruilemaan ja hengailemaan päästäkseen rauhaan me-talon pienemmistä kävijöistä. Nuoret eivät siis tässä vaiheessa hakeudu Juttunurkkaan juttelemaan aikuisen kanssa, vaan etsimään omaa rauhaa ja tilaa. Tämä ei sulje pois juttelemisen tarvetta, mutta se kertoo mahdollisesti sen, että nuoret tarvitsevat lisää tiloja me-talolla, jotka he kokevat omakseen ja yksityisemmäksi. Oman tilan saaminen saattaisi mahdollistaa avoimempaa juttelua myös me-talon aikuisten kanssa.

Juttunurkan kokeilujakson aikana käytettiin myös ajanvarausta, jolloin kävijä sai laittaa nimensä listaan ja tulla juttelemaan tietylle me-talon aikuiselle. Tehtävään valittiin päivystysvuoroihin perhetyöntekijä Nurmi, perhetyön opiskelija Palm ja kaksi me-talon ohjaajaa, minä mukaan lukien. Juttelua ajanvarauksella järjestettiin kaksi kertaa viikossa, 2 tuntia molempina päivinä. Suurin määrä kyselyistä täytettiin ajanvarauskertojen yhteydessä, joten tämä antaa tietoa siitä mistä lapset ja nuoret juttelivat ajanvarausten aikana. Kuudessa kyselyssä esiin nousseita aiheita ovat kuulumiset, yleinen juttelu ja aiheet kuten sosiaalisen median käyttö, kesälomasuunnitelmat, koulu, perhe, sekä me-taloon liittyvät asiat kuten säännöt, kesätyöt, harjoittelut ja ideat talon toimintaan liittyen.

Ajanvarauksessa juttelu ei ollut ongelmalähtöistä, vaan aikaa käytettiin muuten vaan puhumaan elämästä ja uusien toimintojen ehdottamiseen. Lisäksi lapset kertoivat uusista harrastuksistaan ja matkoistaan ulkomaille, jotka olivat heille tärkeitä asioita. Ajanvaraus toimi siis lapsia ja nuoria osallistavana osana, sillä he saivat rauhassa kertoa aikuiselle mitä he ajattelevat me-talosta ja mitä siellä olisi kivaa tehdä. Muun muassa idea me-talon lasten parlamentin perustamiseen on lähtöisin kävijän ja me-talon ohjaajan välisestä keskustelusta Juttunurkassa ajanvarauksen aikana.

Juttunurkan ajanvaraus herätti kuitenkin paljon uteliaisuutta, ja sen käyttö oli enimmäkseen kokeilunhalua ja huomionhakua. Lapsi saattoi huomata ajanvarauslistan tai

ohjaajan istumassa Juttunurkassa. Kysytyään mistä on kyse hän halusi tulla kokeilemaan. Nurmen (2018b) mukaan lapset varasivat aikoja vain mielenkiinnosta ja kokeilunhalusta, eivätkä mistään varsinaisesta tarpeesta. Hänen mielestään Juttunurkka toimi paremmin avoimessa käytössä, sillä me-talon lapset eivät ole tottuneet ajanvarauksiin. Neulaniemi (2018c) oli Nurmen kanssa samaa mieltä siitä, ettei ajanvaraus ollut toimiva osa ja spontaanimpi käyttö on ollut toimivaa. Hän lisää, että Juttunurkka-vuoroon sidottu työntekijä istui turhaan Juttunurkassa ja häntä tarvittiin usein muualla. Hänen mielestään olisi hyvä, jos lapset oppisivat käyttämään ajanvarausjärjestelmää, mutta toisaalta se antaisi vaikutelman koulusta, mitä me-talo ei ole.

Palm (2018) kuitenkin huomautti, ettei ohjaajan tarvitse olla täysin passiivinen, vaan lapsilta voi mennä kysymään haluavatko he tulla juttelemaan. Hän hyödynsi tätä tapaa etenkin huomattuaan tietyn lapsen olevan alakuloisen oloinen ja hän käytti omaa Juttunurkka-vuoroaan hyväksi olemalla aktiivinen. Palm (2018) oli silti sitä mieltä, että ajanvaraus ei käytännössä toiminut toivotusti, vaikka se on ”kiva ajatuksena”. Hänen mielestään ajanvaraus olisi hyvä osa Juttunurkkaa, jos lapset saataisiin kiinnittymään toimintaan ja varaamaan aikoja.

Tiivistettynä Juttunurkan käyttö on ollut kokeiluaiikana ja syksyllä lähinnä ongelmalähtöistä, nuorien hengailua ja kävijöiden ideoiden esille tuomista. Henkilökunta kokee, että se on ollut toimivampi avoimessa käytössä. On siis selkeää, ettei ajanvarauksen käyttö toimi Juttunurkka-toiminnassa me-talo Turussa, mutta sitä ei ole kokonaan suljettu pois. Ajanvarauksen käyttöä voisi harkita, kun Juttunurkka on tutumpi sekä kävijöille että henkilökunnalle, jolloin ajanvarauksia saattaisi tapahtua enemmän. Ajanvarausta tulisi muuttaa tietystä päivästä ja ajasta tarvelähtöiseen ajanvaraukseen. Ajanvarauksen voisi tehdä puhelimitse, joko tekstiviestillä tai soittamalla. Näin kävijän nimi näy missään julkisesti. Lapsille ja nuorille saattaa olla suuri kynnys jutella aikuiselle, varsinkin jos kaverit ovat paikalla tarkkailemassa ja näkevät nimen listalla. Lisäksi ajanvaraus ennakkoon vähentäisi ohjaajan turhaa istumista ja odottamista Juttunurkassa.

5.2 Kyselyseurannan piirteet vaikuttavat tuloksiin

Kysely täytettiin 9 kertaa kokeilujakson aikana Juttunurkan käytön yhteydessä. Tämä ei kuitenkaan kuvaile kuinka usein Juttunurkkaa todellisuudessa käytettiin, sillä kokeilujakson aikana havaittiin ongelmaksi se, että henkilökunta ei muistanut täyttää kyselyä. Ojasalon, Moilasen ja Ritalahden (2015, 121) mukaan yksi kyselymenetelmän heikkouksista on se, että ei voida tietää kuinka vakavasti kyselyn täyttäjät ovat ottaneet tutkimuksen tai kuinka tietoisia he ovat siitä. Juttunurkan kokeilujakson alussa pidimme henkilökunnan kesken kokouksen asiasta, jossa kerroin mikä Juttunurkka on ja että kysely tulee täyttää joka käytön jälkeen. Lisäksi näytin ajanvarausvuoroihin valituille työntekijöille, kuinka kysely täytetään. Kyse ei siis ole kyselyn ohjeistuksen puutteesta kokeilujakson aikana. Kysely miellettiin mahdollisesti matalaksi prioriteetiksi tai sen olemassaolo yksinkertaisesti unohdettiin. Me-talo Turun arki on ajoittain hyvinkin kiireinen, joten kyselyn täyttäminen jäi takaa-alalle, jos jokin muu tilanne vaati huomiota.

Juttunurkan käyttö oli viikoittaista jossain muodossa avoimissa ovissa varsinkin keväällä, joten voidaan tulkita, että useampi kysely on jäänyt täyttämättä. Yhdeksän vastausta kirjattiin 16.04–21.05.2018 välisenä aikana, eikä kesä- tai heinäkuulta ole yhtäkään täytettyä kyselyä. Kyselymenetelmän avulla ei siis voida luotettavasti määritellä kuinka paljon Juttunurkkaa on käytetty, mutta sen käyttötarkoituksia voidaan kuvailla vastausten perusteella sekä havainnoinnin ja haastatteluiden tuella. Edellisessä aluvuossa kuvailtiin jo kyselyssä esiin tulleita käyttötapoja, eli riidankäsittelyä, häiriökäytännön ratkaisua, kuulumisia ja toiminnansuunnitteluun liittyvää ideointia.

Havainnoinnin aikana huomattiin, että moni ohjaaja unohti käyttää kyselyn Juttunurkan käytön yhteydessä. Muistutin henkilöä täyttämään kyselyn jälkeenpäin, mutta kiireisen aikataulun takia kysely jäi tekemättä joka tapauksessa. Nurmi (2018b) ja Neulaniemi (2018c) eivät mainitse kyselyä haastatteluiden aikana, mutta Palmin (2018) mielestä kysely oli hyvä ja toimiva, kunhan sen muisti. Hän kertoi, että tärkeät tehtävät menivät kyselyn täyttämisen edelle, mutta jos sille antoi aikaa se oli helppo ja selkeä

täyttää. Hän ei usko, että kyselyn muistamiseen on mitään parannuskeinoja, mutta itse uskon että rutiinin ja ajan kanssa kyselyn täyttö tapahtuisi useammin. Kyselyn käyttö seurantana vaatii henkilökunnan sitoutumista ja että jokainen ymmärtää miksi kysely täytetään. Me-talon arjessa tulee ehdottomasti esiin tilanteita, joiden aikana ei ole parasta tuoda esiin tablettia ja kyselyä, joten siitä ei voida tehdä pakollista. Voisi olla hyödyllisempää kirjata käyntikerrat Juttunurkassa erikseen, mutta tämä sulkee pois esimerkiksi käyttötarkoitusten seurannan. Lisäksi se edelleen vaatii henkilökunnan sitoutumista ja tarkkuutta seurannan suhteen.

Hymiöskaala lisättiin kyselyyn seurannan vuoksi. Tarkoituksena oli kokeilla voiko sen avulla saada tietoa kävijöiden mielentilasta ja siitä että muuttuuko se juttelun jälkeen. Vaikka vastausten määrä jäi pieneksi, pysty valituista hymiöistä tekemään alustavia johtopäätöksiä siitä, miten juttelu tai Juttunurkassa käynti vaikuttaa kävijöiden mielialaan. Täytettyjä kyselyitä oli yhdeksän ja kävijöiden määrä oli 18. Kävijät olivat yleisesti hyvällä tuulella jo sisään tullessaan, eli heidän näkökulmastaan Juttunurkan käyttö ei ollut ongelmalähtöistä. Yhteensä 9 kävijää valitsi juttelun alussa olotilakseen jonkun hymiöistä 1-4 (Liite 1) jotka kuvaavat iloisempaa mielialaa. Yksi kävijöistä valitsi hymiön 5, joka kuvaa neutraalia tunnetilaa. Yksi kävijä valitsi vaihtoehdon 10, joka kertoo että sopivaa hymiötä ei löytynyt tai ohjaaja ei kysynyt kävijän olotilaa juttelun alussa. On huomioitava, että vaikka kävijöitä oli 18, mutta vain 12 valitsi mielialaansa sopivan hymiön. Joko kaikki kävijät eivät valinneet hymiötä tai yksi hymiö toimi usean lapsen valintana saman juttelun aikana.

Juttelun lopussa yksi kävijä vaihtoi vastauksensa hymiöön 1 eli hänen mielialansa parani, mutta kolmen kävijän mieliala huononi juttelun aikana. Yksi valitsi hymiön 8 ja kaksi valitsivat hymiön 9. Vastauksien lukumäärä tähän kysymykseen nousi kolmeentoista, joka viittaa siihen, että alussa yksi kävijä ei valinnut hymiötä, mutta valitsi lopussa yhden. Yksi selittävä tekijä miksi kaikilla kävijöille ei ole valittua hymiötä on, että ohjaaja on saattanut jättää kyselyn täyttämiseen pois, jos tilanne on ollut erityisen hankala. Mielialan huonontuminen voi johtua juttelun aiheesta, kuten lapsen häiriökäyttäytymisestä ja ettei hän kokenut tarvetta puhua asiasta ennen kuin ohjaaja otti sen aiheeksi.

Jatkossa tapahtuvan Juttunurkan seurannan kannalta olisi arvokkaampaa kysyä mitä mieltä lapset ja nuoret ovat Juttunurkasta sekä toimintana että tilana. Esimerkiksi kävijöiden mielipiteet tilan viihtyvyydestä tulisi ottaa huomioon. Osallistaminen on osa sosiaalista vahvistamista ja yksilön hyvinvointia, joten tämä olisi tärkeä lisä toimintaan ja sen kehitykseen (Kuure ym. 2015, 35, 58). Juttunurkan kehittämisessä ei tässä vaiheessa ole tärkeintä tutkia toiminnan vaikutusta lasten ja nuorten mielialaan, vaan sen tulisi keskittyä osallistamiseen ja toiminnan muokkaamiseen heille sopivaksi. Mikäli kyselyä käytetään tutkimuksen jälkeen seurannassa, tulee sitä muokata ottamalla huomioon nämä seikat, eli henkilökunnan sitouttaminen ja kävijöiden mielipiteiden kirjaaminen.

5.3 Tilan rajoitusten vaikutus kohtaamiseen

Juttunurkassa on tilana sekä hyviä että huonoja puolia. Toisaalta ohjaajat ovat saaneet oman tilan, jota käyttää toimistona ja asiakaskohtaamisessa, mutta tila on myös ahdas ja kiireinen. Tilaan mahtuu juuri ja juuri kaksi nojatuolia, työpöytä ja toimistotuoli, nekin tiiviisti yhdessä ilman liikkumisvaraa. Tämä johtaa siihen, ettei kohtaamiseen voi ottaa esimerkiksi ryhmiä, jotka haluaisivat keskustella ohjaajan kanssa esimerkiksi huolistaan tai riitatilanteesta, vaan jutteluun voidaan ottaa ohjaajan lisäksi maksimissaan kaksi kävijää. Havainnoinnissa ja kyselyissä tulee kuitenkin ilmi, että Juttunurkassa on ollut samaan aikaan jopa viisi kävijää, mutta kyseessä oli vakava häiriökäyttäytymisen tilanne. Nurmi (2018a; 2018a) painotti sekä haastattelussa että kehittämistyön palautteessa, että me-talo turun hankala fyysinen tila ja budjetti asettivat selviä rajoitteita toiminnan kehittämiseen.

Se Juttunurkka on tosi pieni ja se on aika lailla täynnä tavaraa ja kaikenlaista. Ja koska se on myös ohjaajien toimisto, niin sitä ei oo voitu täysin rauhottaa. [...] Se et siel on sit kaikki mahdolliset tavarat samassa ja se on vähä ahdas, niin se ei oo ehkä kaikist paras nyt sitte kuitenkaan. [...] Jos meillä olis yks huone lisää, tai joku kolo lisää jossain, niin se olis parempi.

(Nurmi 2018b)

Nurmi (2018b) on sitä mieltä, että jos tilan saisi kokonaan pelkästään Juttunurkan käyttöön se olisi toimiva, sillä nykyisessä tilassa kaverit ovat ”pällistelemässä siinä lasiseinän takana” (Liite 3, kuva 2) ja ohjaajat hakevat jatkuvasti jotain toimistosta. Ohjaajien kanssa on sovittu, ettei juttelun aikana saisi käyttää toimistoa, mutta joissain tilanteissa toimistosta on pakko hakea jotain. Tällä hetkellä Juttunurkan tilassa on liikaa läpikulkua ja häirintää, joka estää luottamuksellista kohtaamista. Tähän ongelmaan löytyy ainoastaan kaksi ratkaisua. Joko tavarat siirretään muualle ja pidetään tiukemmin kiinni säännöistä, ettei keskustelua saa keskeyttää, tai Juttunurkka-toiminta täytyy siirtää toiseen tilaan.

Nurmen mainitsema yksityisyyden puute näkyy muutenkin Juttunurkan toiminnassa ja tutkimuksen aineistossa. Kyseessä on vanha toimisto, joka on jaettu kahtia kirjahyllyillä, joka ei millään tavalla esimerkiksi äänieristä Juttunurkkaa. Kävijät ovat kysyneet juttelun alussa, että voiko puhua, kun talon isäntä istuu hyllyjen toisella puolella kuuntelemassa. Neulaniemellä on vaitiolovelvollisuus ja käytäntönä on ollut, että hän kuuntelee musiikkia kuulokkeilla eikä keskity keskusteluun. Tämä systeemi ei ole ideaalinen tai lisää luottamuksen tuntua. Kävijät kuitenkin luottavat yleisesti Neulaniemen ja haluavat jutella myös hänelle (Neulaniemi 2018c), joten loppujen lopuksi asia ei ole ollut ongelma.

Juttunurkan tarkoituksena on kuitenkin mahdollistaa nimenomaan kahdenkeskistä kohtaamista, jossa ulkopuolinen tai kolmas henkilö ei pääse kuulemaan keskustelunaiheita. Tilaan täytyisi saada ratkaisu, joka luo enemmän yksityisyyttä. Juttunurkka-toiminnan siirtäminen toiseen suljetumpaan tilaan, jossa ei esimerkiksi ole lasiseiniä tai muun henkilökunnan toimistotilaa on ainoa vaihtoehto. Me-talo Turun tilat eivät kuitenkaan tällä hetkellä mahdollista tätä ratkaisua.

5.4 Henkilökunnan vaihtuvuus ja riittämätön perehdytys vaikeuttavat Juttunurkan käyttöä

Edellytys Juttunurkan toimivuudelle on luottamussuhteen luominen, eli luotettavien ja tuttujen aikuisten läsnäolo, joille kävijät haluavat jutella. Haasteena me-talo Turussa on henkilökunnan suuri vaihtuvuus. Me-talo Turussa pyritään kuntouttavaan työtoimintaan ja auttamaan pitkäaikaistyöttömiä pääsemään takaisin työelämään. Eri alojen opiskelijoiden taitoja hyödynnetään harjoittelun kautta ja työkokeilijoita otetaan mielellisesti vastaan. Tämä antaa arvokkaita mahdollisuuksia eri ihmisille kouluttautua ja päästä töihin me-talo Turun toiminnan kautta. (Me säätiö 2018d.) Nämä työsuhteet ovat kuitenkin väliaikaisia. Haastattelussa kysymys 6 (Liite 2) valittiin tiedustelemaan haastateltavien näkökulmaa nimenomaan siihen, että onko henkilökunnan vaihtuvuudella suora vaikutus Juttunurkkaan ja jutteluun yleisesti. Juttunurkan toimeksi panon aikana pitkäaikaisimman vakio-ohjaajan työsuhde päättyi juuri ja uusia lyhytaikaisia ohjaajia oli useita loppukevään ja kesän aikana. Lisäksi ohjaajat ovat vaihtuneet vielä kertaalleen myös kokeiluajan jälkeen syksyllä. Uudet aikuiset eivät ole kävijöille tuttuja, joten he eivät välttämättä halua puhua heille koska he eivät vielä olleet osa lasten ja nuorten turvaverkkoa.

Mä juttelen niin paljon kun pystyn, sekin on niinku haastavaa ku meil ei oo vakkariohjaajaa täällä.

(Neulaniemi 2018c)

Neulaniemi (2018c) kertoi, että tiettyjen asioiden opetteleminen vie aikaa, kun tulee uusia työntekijöitä. Vie aikaa, että uudesta aikuisesta tulee tuttu, joille lapset uskaltavat mennä juttelemaan. Kävijöiden takertuminen tuttuun ja turvalliseen Neulaniemeen tukee tätä argumenttia, sillä hän on Nurmen ja Palmin lisäksi pitkäaikaisin työntekijä (2018c).

Haastatteluissa henkilökunnan vaihtuvuus nousi esille myös muiden kysymysten aikana ja perehdytyksen puutetta painotettiin useaan kertaan. Perehdytyksen tarve huomattiin jo kokeilujakson aikana, varsinkin kesällä kun ohjaajat vaihtuivat toisiin. Uudet ohjaajat eivät tieneet Juttunurkan olemassaolosta tai saaneet siihen perin-

jaista perehdytystä, mikä luonnollisesti vähensi sen käyttöä. Nurmi (2018b) huomautti, että kokeilujakso ajoittui juuri ohjaajien vaihdon ja vakiotyöntekijöiden kesälomien suhteen huonosti, joten Juttunurkka unohtui. Palmin (2018) mielestä Juttunurkan käytön vähyys ja olemassaolon unohtaminen on suoraan henkilökunnan vaihtuvuuden seuraus.

Kyselyn täyttäminen jäi kokonaan pois toiminnasta, sillä uudet ohjaajat eivät tieneet sen olemassaolosta. Uusien ohjaajien perehdytykseen ei ole panostettu nimenomaan Juttunurkkaan liittyen myöskään kokeilujakson jälkeen, vaan perehdytys liittyy me-talon toimintaan ja työhön yleisesti. Juttunurkka mainitaan vasta myöhemmin ja ikään kuin ohimennen. Neulaniemi (2018c) ja Nurmi (2018b) kertoivat ettei heillä yksinkertaisesti ole aikaa perehdytykseen, sillä talon muut toiminnat ovat etusijalla. He ovat usein kiinni yhteydenotoissa tai jopa poissa talosta. Toisaalta tällaisessa toiminnassa on otettava huomioon, ettei henkilökunta aina voi syyttää kiirettä lasten ja nuorten kohtaamisen puutteessa. Hyvä ja vahvistava kohtaaminen vaatii nimittäin läsnäoloa, kiireettömyyttä ja sitoutumista (Mattila 2013, 129-130). Lapsilähtöisessä toiminnassa on lähdettävä lasten tarpeista, eikä työntekijöiden tarpeista. Tämän takia on löydettävä ratkaisuja siihen, ettei kiire estä lasten tai nuorten kanssa keskustelemista.

Mikä olisi paras ratkaisu perehdyttämiseen ja siihen, että henkilökuntaa saadaan sitoutumaan Juttunurkan johdonmukaiseen käyttöön? Mietimme haastateltavien kanssa asiaa ja totesimme, että selkeiden toimintaohjeiden luominen olisi hyödyllisin lisä toimintaan. Nurmen (2018b) mukaan ohje auttaisi näkyvyyden kannalta ja Palm (2018) uskoo että ohje auttaisi perehdyttämisessä. Toimintaohjeissa on tärkeää käsitellä askel askeleelta lasten ja nuorten vahvistavaa kohtaamista sekä ongelmatilanteiden ratkaisemista. Ohjeeseen liitetään myös oleellista tietoa tunne- ja turvataidoista. Molemmat haastateltavat ovat myös samaa mieltä siitä, että minun pitäisi toiminnan kehittäjänä mennä me-talo Turkuun paikan päälle puhumaan ja kertomaan ohjaajille Juttunurkka-toiminnasta. Tehtäväni olisi perehdyttää heitä sekä toiminnan että ohjeen käyttämisessä. Juttunurkasta voisi myös keskustella ja muistutella me-talo Turun viikkopalavereissa (Nurmi 2018b).

Aineistossa nousee esiin myös vakituisen ohjaajan tai henkilön tarve, joka mahdollistaisi Juttunurkan toimivuutta.

Jos meillä olis vakituinen ohjaaja, säännöllinen ohjaaja joka oikeesti olis pitkäs työsuhteessa, ja näin, tavallaan et hänelle kun jotenkin terottais sen olemassaolon, niin ehkä se paremmin pysyis jotenki hanskassa se Juttunurkka homma.

(Nurmi 2018b)

Nurmi tuo esiin tärkeän huomion siinä, että Juttunurkka saattaisi toimia paremmin, jos siitä olisi vastuussa yksi vakituinen henkilö koko henkilökunnan sijaan. Neulaniemi (2018c) on asiasta samaa mieltä:

Mä jotenki luulen et tossa Juttunurkassa on oleellista se, että vaikka ne lapset pääsee suunnittelemaan ja saa sen toimimaan, ni sit kuka siellä, kuka toisessa tuolissa istuu kelle ne haluaa jutella? Se on iso kysymys.

(Neulaniemi 2018c)

Turvaverkkoa on vaikeaa luoda, ellei paikalla ole sama henkilö pitkän luottamussuhteen luomiseksi. Joillekin lapsille ja nuorille on myös vaikeaa, jos heitä ympäröi useampi aikuinen, eikä kellään ole kokonaiskuvaa heidän tilanteestaan. Työntekijöiden kiireys ja mahdollinen välinpitämättömyys vaikeuttaa myös kohtaamista. (MLL 2017b.)

Me-talolla Juttunurkasta vastuussa oleva henkilö voisi olla palkattu ohjaaja, mutta myös vapaaehtoistyöntekijä, kuten kylämummi tai -vaari, tai esimerkiksi tukihenkilökoulutuksen saanut aikuinen. Kuten muissa järjestöissä on todettu, tukihenkilö- ja ystävätoiminta on arvokas toiminnan muoto lasten ja nuorten kohtaamisessa. Tällaista henkilöä voisi hyödyntää myös Juttunurkassa, jossa hän toimisi tukena usealle lapselle ja nuorelle vain yhden sijaan. Me-talo Turussa on aikaisemmin ollut vapaaehtoistyöntekijänä ainakin yksi entinen lukumummi, jonka taitoja ja lämmintä läsnäoloa voisi hyödyntää Juttunurkan tyypisessä toiminnassa.

5.5 Vuodenajan vaikutus lasten hyvinvointiin ja Juttunurkan käyttöön

Aineiston perusteella voidaan tulkita, että Juttunurkka-toiminnan pilotointi sijoittui huonoon aikaan vuodesta. Syynä ovat edellä mainitut ohjaajien vaihdot sekä työntekijöiden kesälomat, mutta kevät ja kesä vaikuttavat yleisesti sekä me-talo Turun toimintaan että kävijöiden hyvinvointiin ja talossa käymiseen. Vuoden 2017 kävijälukemista voi todeta, että loppukevättä kohden ja kesän aikana me-talo Turussa käy vähemmän henkilöitä (Liite 5). Esimerkiksi heinäkuussa 7-29-vuotiaita kävijöitä oli 32, joiden käyntikerroiksi kertyi 255, kun taas helmikuussa eri kävijöitä oli 130, joilla oli 364 käyntikertaa. Lokakuu ja huhtikuu olivat käyntikerroissa vilkkaimmat pienellä kävijämäärällä. Syksyllä ja talvella 7-29-vuotiaiden kävijämäärät ovat keskimäärin suurempia kuin kesällä. On siis mahdollista, että pieni kävijämäärä kokeilujakson aikana vaikeutti Juttunurkan kehittämistä ja tutkimista.

Kokeilujakson ajankohta ei myöskään ollut optimaalinen, sillä me-talon toiminta painottuu ulkoiluun ja kävijöitä kannustetaan olemaan ulkona hyvän sään aikaan. Lisäksi tänä vuonna me-talo Turussa järjestettiin kesäleiri, joka siirsi toimintaa muualle. Monet lapsista ja nuorista olivat kesälomalla ja muilla paikkakunnilla perheidensä kanssa. Tämä vähentää me-talon kävijämäärää ja Juttunurkan käyttäjiä.

Lapset ja nuoret vaikuttavat myös iloisemmilta keväällä ja kesällä. Neulaniemen (2018c) mukaan lasten ja nuorten hyvinvointi riippuu muun muassa koulunkäynnistä, lomista ja ulkoilusta. Lukuvuoden aikana lasten jaksaminen on liitoksissa koulun arkeen ja sen aiheuttamiin stressitekijöihin, kun taas lomalla saa tehdä lähes mitä haluaa. Palm (2018) lisää, että kävijät ovat kesällä villimpiä, kun ei ole koulua, eikä ”arki ole niin tarkkaa”. Nurmen (2018b) mukaan Juttunurkka ”lössähti”, kun lapsia oli vähemmän ja kesäaikana lapset olivat pirteämpiä. Hänen mielestään huomaa, että lapset väsähtävät koulun alkaessa, ja talvella lapset tulevat sisälle ja jumittuvat tuijottamaan kännykkää, joka vaikuttaa virkeyteen. Kesän aikana lapsilla ja nuorilla ei siis välttämättä ole tarvetta ainakaan ongelmalähtöiselle juttelulle. Toisaalta lasten ja nuorten

hyvinvoinnin kannalta on hyvä, että he voivat kesällä paremmin ja että Juttunurkalle ei ole tarvetta.

Toiminnan kehittämisen kannalta kevät ja kesä ei siis ollut optimaalista aikaa kokeilujaksolle. Haastateltavat ovat myös samaa mieltä, että aika pilotoinnille olisi ollut parempi syksyllä tai talvella (Neulaniemi 2018c; Nurmi 2018b; Palm 2018). Jatkossa voisi tämän johdosta harkita, että Juttunurkka olisi toiminnassa pääasiassa koulukuuden ajan ja olisi käytössä vain akuuteissa tilanteissa kesäaikaan.

5.6 Tiedotuksen puute ja kävijöiden osallistaminen toiminnansuunnitteluun

Aineiston kautta, varsinkin havainnoinnin aikana, huomattiin että suunnitellun ja jatkuvan tiedotuksen puute vaikutti Juttunurkan käyttöön. Kävijät eivät olleet joko tietoisia siitä, että Juttunurkka-toiminta on olemassa tai mitä siellä voi tehdä. Kävijät näkivät ajanvarauslistan tai Juttunurkka-kylтин, mutta eivät ymmärtäneet mihin tarkoitukseen ne olivat. Kävijä saattoi istua nojatuoliin ja kysyä ”Mitä tääl niinku tehään?”, mikä oli kovin yleistä.

Tiedotuksen ja näkyvyyden puutteesta keskusteltiin myös haastatteluissa, joissa tuli selväksi, että Juttunurkkaa olisi pitänyt markkinoida enemmän tai tehdä näkyväksi osaksi me-talo Turun toimintaa. Palm (2018) kertoi että moni lapsi ei muistanut mikä Juttunurkka on tai ei ymmärtänyt mistä on kyse, vaikka siitä oli kerrottu heille aiemmin. Nurmen (2018b) mukaan lapset eivät tieneet Juttunurkasta ja tulivat mielenkiinnosta kokeilemaan juttelua. Kävijöiltä olisi tärkeää kysyä mikä tekisi toiminnasta viihtyisämmän tai minkälainen muutos on tarvittavaa, että juttelu olisi selkeämpää ja myös houkuttelevampaa.

Juttunurkasta kerrottiin pari kertaa me-talo Turun sosiaalisessa mediassa, kuten Instagramissa. Toisaalta on otettava huomioon, ettei koko kävijäkunta seuraa sosiaalista

mediaa aktiivisesti, joten siihen ei voi luottaa täysin eikä se toimi yksinään ilman muita menetelmiä. Aktiivisemmän sosiaalisen median tiedotuksen tai markkinoinnin lisäksi Juttunurkka olisi pitänyt tehdä näkyvämmäksi myös itse paikan päällä me-talossa, esimerkiksi useampien julisteiden tai pienten mainosten avulla. Lasten ja nuorten kanssa uuteen toimintaan tutustuminen ja tottuminen saattaa tarvita toiminnallisia hetkiä, joissa kerrotaan siitä mikä Juttunurkka on tekemisen kautta. Esimerkiksi lapset ja nuoret voisi koota puhumaan siitä kenelle he kertovat salaisuuksistaan ja huolistaan, ja kirjoittaa niitä yhdessä ylös isolle paperille, johon myös lisättäisiin Juttunurkka vaihtoehdoksi. Jonkinlainen tempaus voisi myös toimia Juttunurkan esille tuomisessa. Me-talo Turussa on aiemmin vierailut mystinen ennustajaeukko, joka on ollut suosittu muun muassa eri discojen aikana ja lapset juttelevat hänelle mielellään. Tätä voisi hyödyntää Juttunurkan mainitsemiseen, että näistä asioista voisi keskustella myös siellä, kun ennustaja ei ole paikalla.

Juttunurkka-toiminnan takkuileva alku saattaa johtua myös osittain kävijöiden osallistamisen vähyydestä. Neulaniemi (2018c) huomauttaa, että me-talolla ei usein voi tuoda sisään valmista toimintaa tiukassa formaatissa, sillä lapset haluavat ottaa kaikki talon toiminnat omakseen muokkaamalla niitä. Lasten ja nuorten pitäisi siis päästä käsiksi Juttunurkan suunnittelemiseen, ennen kuin toiminta lähtee kunnolla käyntiin.

Osallistaminen on kuitenkin yksi osa lasten ja nuorten sosiaalisessa vahvistamisessa, joten ajatus on looginen (Kuure ym. 2015, 35, 58). Tutkimuksen aikana unohtui myös osittain se, että lapsikeskeisessä työssä pitää muistaa, että lapsi on toiminnan syy. Jos lapsi ei ole keskipisteenä, on työ turhaa. (Mattila 2013, 134.) Lasten ja nuorten osallistaminen on etenkin kriittistä, jos kyse on heidän ”omista” tiloistaan. Heidän kuuluisi osallistua silloin toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. (Peltola & Moisio 2017, 37.) Tässä kehittämistyössä lapset ja nuoret ovat toiminnan kohderyhmä, mutta heidän ääntään ei ole saatu kuuluviin tai otettu tarpeeksi huomioon. Osa yhteisöpedagogin työstä on lasten osallistaminen toiminnan kehittämiseen, joten toiminnan kehittäjänä olen vakuuttunut siitä, että jatkotoimenpiteet kävijöiden osallistamiseksi ovat tarpeellisia (Hoikkala & Kuivakangas 2017 293).

Herrasen ja Lundbomin (2011, 30) mukaan lasten ja nuorten mielipidettä tiedustellaan liian harvoin, vaikka heidän kuuleminen on velvoite esimerkiksi Nuorisolaissa (72/2006), Lastensuojelulaissa (417/2007), Perusopetuslaissa (628/1998) ja Kuntalaissa (356/1995). Suomessa on ollut tavoitteena luoda muun muassa jokaiseen kuntaan kuulemisjärjestelmiä lasten parlamenttitoiminnan muodossa, jonka tarkoituksena on tuoda lasten näkökulmia ja prioriteetteja esille. Parlamenttitoiminta on myös sosiaalisen vahvistamisen menetelmä ja mahdollistaa lasten toimijuuden kehittymistä, sekä auttaa aikuisia ymmärtämään lasten näkökulmia ja tekemään toiminnassa ratkaisuja, jotka ovat lapsikeskeisiä. (Herranen & Lundbom 2011, 30-33.)

Olemme tilaajan kanssa suunnitelleet Juttunurkan kehittämisen siirtämistä me-talo Turun lasten parlamentin käsiin, kun sen toiminta aloitetaan marraskuun lopussa. Lasten parlamentin tehtävä on päästä vaikuttamaan me-talon toimintaan, joten Juttunurkka ja sen kehittäminen sopisi ensimmäiseksi suureksi tehtäväksi. Juttunurkan muokkaaminen heidän tarpeisiinsa sopivaksi lisäisi sekä osallistamista, että toiminnan näkyvyyttä kävijöiden keskuudessa. Lisäksi lasten parlamentin kanssa voisi suunnitella ja toteuttaa tiedotusta ja markkinointia, esimerkiksi tekemällä mainos tai video sosiaaliseen mediaan. Lasten osallisuuden toteuttaminen parlamenttitoiminnassa kuitenkin vaatii aikuisen neuvontaa ja apua, jotta he saavat tarpeeksi tietoa siitä mitä he voivat tehdä (Herranen & Lundbom 2011, 36). Joten tässäkin tilanteessa on välttämätöntä sitouttaa ainakin yksi me-talo Turun henkilökunnasta toimintaan.

5.7 Tulosten ja analyysin luotettavuus

Jokaisessa tutkimuksessa tulosten ja päätelmien tulisi olla oikeita ja luotettavia. Varsinkin kvalitatiivisessa tutkimuksessa on usein ongelmana luotettavuuden osoittaminen, sillä perinteiset tieteen luotettavuusmittarit eivät sovellu laadulliseen tutkimukseen tai yhteiskuntatieteisiin, joissa tutkitaan ihmisiä ja ryhmiä (Kananen 2012, 172). Miten tutkija sitten voi osoittaa, että tulosten tulkinta perustuu luotettavaan aineistoon tai että itse tulkinta on loogista?

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan lisätä hyvällä ja tarkalla dokumentaatiolla, joka kuvailee tutkimuksen vaiheita ja tuloksia, eli miten on toimittu tiettyjen tuloksien saamiseksi. Tutkimuksen lukijan täytyy siis pystyä saamaan vastaus kysymyksiin mitä on tehty, miksi on tehty ja miten on tehty. Toisen tutkijan kuuluu pystyä toistamaan tutkimusprosessi, mutta samojen tulosten saaminen ei ole pakollista. (Kananen 2012, 161-173; Hirsjärvi & Hurma 2008, 189.) Tässä opinnäytetyössä on määritelty käytetyt menetelmät, miksi niitä on käytetty tutkimaan juuri tätä kohdetta, sekä mitä aineistoa niillä pyrittiin saamaan ja mitä tulokset todellisuudessa ovat. Lisäksi jokaisen menetelmän aineisto on tallennettu kirjalliseen muotoon, jolloin tulosten analyysi ja johtopäätelmät eivät riipu tutkijan muistista.

Luotettavuuden osoittaminen riippuu myös muun muassa itse aineistonkeruumenetelmistä. Haastattelumenetelmän ja asiantuntijahaastattelun ongelmina ovat validiteetin todistaminen, kun ei voida taata, että haastateltava antaa totuudenmukaisia tietoja tutkimuksen kohteesta. Haastateltava saattaa muistaa asioita väärin, kaunistella niitä, jättää niitä kertomatta tai jopa valehdella. Tulosten luotettavuus nousee, kun useat haastateltavat mainitsevat samoja asioita, tai jos haastatteluaineistosta löytyy samoja tuloksia kuin muissa käytetyissä aineistonkeruumenetelmissä. (Grönfors & Vilka 2011, 103-104; Ruusuvuori, Nikander & Hyvärinen 2010, 372.) Tämän tutkimuksen haastateltavat nostivat esiin samoja asioita kehitystyöstä, ja ne ovat myös verrattavissa kyselyseurannan ja havainnoinnin tuloksiin. Haastattelun luotettavuutta lisätään jo suunnitteluvaiheessa, jossa laaditaan haastattelurunko ja mahdollisia jatkokysymyksiä, jotka otettiin huomioon tässä opinnäytetyössä (Hirsjärvi & Hurme 2008, 184).

Toisaalta havainnointimenetelmässä luotettavuus ei liity tutkittaviin henkilöihin vaan tutkijaan, jonka täytyy tehdä oikeita johtopäätöksiä havainnointitilanteesta ja myös kuvailla tilannetta todenmukaisesti. Jos tutkijalla on tarpeeksi tietoa tutkimuskohdeesta ja yhteisöstä, eli on mukana mahdollisimman monipuolisissa tilanteissa ja on läheinen tutkittavien henkilöiden kanssa, antaa tämä lisäarvo luotettavuudelle sillä voidaan olettaa, että hän osaa tehdä oikeita päätelmiä. Tämä pätee kaikkiin kvalitatiiv-

visiin menetelmiin sillä tutkija on myös tutkimusväline, joka johtaa siihen, että aineiston tulkinta on aina subjektiivista (Grönfors & Vilkkä 2011, 103-106.) Perinteisessä tutkimuksessa yksi luotettavuuden kriteereistä on tutkijan neutraalisuus ja että hän ei ota osaa tutkimuskohteen ilmiöön. Kehittämistutkimuksessa tämä luotettavuuskriteeri ei toimi, sillä tutkija osallistuu itse kehitystyöhön. (Kananen 2012, 166.) Kuten mainittu, olen ollut osana me-talo Turun toimintaa yli vuoden. Pystyn tekemään havainnoinnin avulla oikeita johtopäätöksiä, sillä toimintaympäristö ja henkilöt ovat minulle tuttuja.

Aineiston luotettavuutta voidaan varmistaa myös triangulaation avulla. Kehittämistutkimuksessa triangulaatio voi kertoa esimerkiksi antavatko eri lähestymistavat samoja tuloksia, mikä lisää luotettavuutta. Triangulaatio voi keskittyä tutkimuksen aineistoon, menetelmiin, teoriaan ja tutkijaan. Tässä tutkimuksessa käytetään menetelmätriangulaatiota, joka tarkoittaa usean menetelmän käyttöä. (Kananen 2012, 178-180; Tuomi & Sarajärvi 2018, 126; Hirsjärvi & Hurme 2008, 39.) Väitteenä on, että yhdellä menetelmällä ei voi saada kattavaa kuvaa tutkimuskohteesta, joten useamman menetelmän käyttö korjaa luotettavuutta (Eskola & Suoranta 1998, 51). Haastattelut, kyselyt ja havainnointi täydentävät ja tukevat toisiaan. Kananen (2012, 180) kuitenkin huomauttaa, että menetelmätriangulaatiossa on tärkeää olla tietoinen jokaisen menetelmän heikkouksista, joita tässä tutkimuksessa käsitellään sekä luvussa 4 että aineiston analyysissä, muun muassa kyselymenetelmään liittyen.

Tutkimus- ja kehittämistyössä voi myös nousta esiin ongelmia, jotka vaikuttavat tuloksiin. Nämä voivat esimerkiksi olla tavoitteiden keho määritleminen, kehittämistehävän väljyys, epärealistinen aikataulu, osallistujien väliset ristiriidat tai toimijoiden sitoutumattomuus (Ojasalo ym. 2015, 59). Tulosten esittelyssä käsiteltiin muun muassa sitouttamisen ongelmia, sekä menetelmien heikkouksia, jotka vaikuttivat tutkimuksen tuloksiin. Kyselyjen tulosten määrä jäi pieneksi, mikä on määrälliselle menetelmälle huonoa. Toisaalta aineiston kattavuus ja luotettavuus ei vaadi suuria määriä. Pienikin määrä aineistoa on arvokasta laadullisessa tutkimuksessa, sillä tarkoituksena ei ole yleistäminen, vaan tietyn ilmiön tai toiminnan kuvaileminen, ymmärtäminen ja teoreettinen tulkinta. (Eskola & Suoranta 1998, 45-46.) Tässäkin tutkimuksessa kyselytulokset, vaikka niitä oli pieni määrä, antoivat tietoa Juttunurkan käyttötavoista.

6 TUOTOS TILAAJALLE

Juttunurkan kehittämistyö ja suunnitelma aloitettiin ja myös viimeisteltiin tammi-kuussa 2018. Juttunurkka-tilan rakentaminen tapahtui helmi- ja maaliskuun aikana. Juttunurkka otettiin yleiseen käyttöön maaliskuun lopussa. Ajanvarauksen testaus ja kyselyiden täyttö aloitettiin huhtikuussa, joka määrittellään aineistonkeruun aloituskohdaksi. Väliarviointi tehtiin toukokuussa, jonka jälkeen toimintaa muutettiin tarpeen mukaan ja jatkuvaa toimintaa seurattiin kesän ajan, heinäkuuhun asti. Virallinen ”Juttunurkka – Toimintaohjeita lasten ja nuorten kohtaamiseen” -ohje valmistui marraskuussa tutkimustyön tulosten perusteella.

6.1 Juttunurkka-toiminta ja -tila

Juttunurkka on toiminta, joka antaa jokaiselle nuorelle ja lapselle mahdollisuuden jutella luotettavalle aikuiselle, joka on esimerkiksi perhetyöntekijä, ohjaaja tai vapaaehtoistyöntekijä. Juttunurkan aikuisista tulee osa lasten ja nuorten turvaverkkoa, jotka antavat läsnäoloa, tukea ja apua tarvittaessa. Toiminta on osa ehkäisevää työtä, jonka avulla vähennetään syrjäytymistä ja yksinäisyyden tunnetta. Juttunurkan tulee olla rauhallinen ja yksityinen huone, joka on tärkeää avoimessa ja kiireisessä tilassa. Juttunurkassa jutellaan kaikista mieltä askarruttavista asioista ja kuulumisista. Toiminnan tärkeimpiin tehtäviin kuuluu yleinen juttelu ja kohtaaminen, riitojen ja ongelmien ratkominen, tunne- ja turvataitojen opettelu, sekä huolestuttavien tilanteiden käsittely. Juttunurkassa käytetään myös positiivisen psykologian periaatetta, eli toiminnassa keskitytään myös siihen, mikä on hyvää elämässä ja kävijässä.

Juttunurkkaa voi käyttää sekä ajanvarauksella että ilman, eli avoimessa toiminnassa. On kuitenkin tärkeää sopia toimintaympäristön ja henkilökunnan kanssa, kuinka toimitaan kun Juttunurkka on käytössä, jotta luottamus ja yksityisyys säilyy.

Juttunurkalle rakennettiin tila me-talon Turun vanhaan toimistotilaan ja kehittämistyöntekijänä olin vastuussa sen rakentamisesta.

Kuva 1. Juttunurkka sisältä

Huone jaettiin kahtia kahdella suurikokoisella kirjahyllyllä, joka antaa vaikutelman kahdesta pienemmästä huoneesta. Yksi osa jäi isäntä Neulaniemen käyttöön, ja toisesta osasta tuli Juttunurkka ja ohjaajien toimisto. Tilan rakentamiseen oli käytössä nollabudjetti hyllyjä lukuun ottamatta, joten me-talon muista tiloista siirrettiin huonekaluja Juttunurkkaan. Tilaan lisättiin olemassa olevan työpöydän ja -tuolin lisäksi kaksi nojatuolia mukavuuden ja viihtyvyyden vuoksi. Kaksi nojatuolia mahdollistaa, että ohjaaja istuu kasvotusten kävijän kanssa, mutta myös että esimerkiksi riitatilanteessa huoneeseen pääsee istumaan kaksi osapuolta.

Kuva 2. Juttunurkka ulkoa

Tilan seinät muodostuvat ikkunoista ja liukuovista, mutta sälekaihtimet antavat yksityisyyttä. Koska tila on myös ohjaajien toimisto, löytyy sieltä tarvittaessa muun muassa paperi- ja kynätarvikkeita muiden menetelmien käyttöön.

6.2 Toimintaohjeita lasten ja nuorten kohtaamiseen henkilökunnalle

Juttunurkan kokeilujakson aikana henkilökunnan käytössä oli hyvin lyhyt ja tiivis ohje siitä mistä kehittämistyöstä on kyse ja ehdotuksia siihen, kuinka Juttunurkkaa voi käyttää. Ohje ei kuitenkaan ollut kovin informatiivinen tai antanut käytännön vinkkejä kohtaamiseen. Tästä syystä oli tärkeää luoda virallisempi ohjeistus, joka antaa sekä käytännön ohjeita, että toimii perehdytyksenä toiminnan käyttämiseen uudelle henkilökunnalle. Jos Juttunurkasta tulee osa me-talon arkea Turussa, voidaan ohjetta mahdollisesti hyödyntää ja käyttää muissa me-taloissa ympäri Suomea.

Tärkeimpiä lähteitä ohjeessa ovat muun muassa Kaija Lajusen, Minna Andellin ja Mirja Ylenius-Lehtosen *Tunne- ja turvataitoja lapsille* teos vuodelta 2016, sekä Riikka Nurmen, Anniina Sillanpään ja Marjo Hannukkalan teos *Hyvää mieltä yhdessä – Käsi- ja taito-ohjeita alakoululaisten mielenterveyden edistämiseen* (2015). Molemmat käsittelevät tunne- ja turvataitoja, sekä turvaverkon tärkeyttä. Juttunurkan kautta on tärkeää luoda turvaverkko, joka vahvistaa lasten ja nuorten taitoja omien ja muiden tunteiden tunnistamiseen ja käsittelemiseen. Kirjat antavat myös ohjeita kuinka toimia riita-, kiusaamis- ja huolestuttavissa tilanteissa. Riidankäsittelyn ohjeisiin käytetään myös Varsinais-Suomen sovittelutoimiston ohjeistusta *Mitä sovittelu on?* joka jaettiin me-talo Turun henkilökunnalle 29.03.2018. Juttunurkan ohjeessa näitä ohjeita sovelletaan me-taloon ja kasvatustyöhön sopiviksi. Mannerheimin Lastensuojeluliiton *Lapsiystävällisen kohtaamisen tarkistuslista* (2018) antoi pohjaa lasten ja nuorten kanssa puhumiseen.

Ohje (Liite 4) tehtiin Canvalla, joka on graafisen suunnittelun nettisivusto. Ohjeesta haluttiin tehdä mahdollisimman yksinkertainen, mutta visuaalisesti miellyttävä, joten graafiset elementit ovat minimalistisia ja väreiksi valittiin vaaleansininen, -turkoosi ja -liila. Sisällöllisesti ohje jaettiin kuuteen eri osaan. Johdannossa selitetään mikä Juttunurkka on. Neljässä pääluvussa käsitellään juttelua lasten ja nuorten kanssa, tunne- ja turvataitoja, riidankäsittelyä ja kuinka toimia, kun lapsesta tai nuoresta nousee huoli. Ohjeen lopussa on lisätietoja- ja menetelmiä osio, jossa mainitaan tärkeimmät tiedonlähteet, jotka myös sisältävät hyödyllisiä, toiminnallisia menetelmiä lasten ja nuorten kanssa työskentelyyn. Ohjetta muokattiin lopuksi me-talo Turun isännän Neulaniemen (2018b) ja perhetyöntekijä Nurmen (2018a) palautteen mukaan.

Juttelu-osiossa oli tärkeää painottaa kiireetöntä kohtaamista ja sitä, että kaikille tunteille ja keskustelun aiheille on annettava tilaa. Lapsen turvallisuus on säilytettävä, sekä hänen persoonaansa on kunnioitettava, vaikka keskustelun aihe olisi aikuiselle epämiellyttävä (Mattila 2013, 18). On myös kuultava, miten kävijä haluaa käsitellä asioita, sillä kaikille ei ole mieluisinta puhua, vaan kirjoittaminen tai piirtäminen saattaa olla parempi vaihtoehto. Tärkeintä on, että kävijälle luodaan mahdollisimman turvallinen olo. Nuoren kanssa voi jutella mistä vaan, kuten päivän tapahtumista, huolista, ilonaiheista ja mielentiloista (Erkko & Hannukkala 2013, 29).

Ohjeessa myös painotetaan positiivisen psykologian näkökulmaa, sillä ongelmia ei saa kaivaa esiin väkisin, vaan positiivisiin asioihin on myös hyvä keskittyä. Jos lapsi tai nuori voi hyvin ja haluaa kertoa mukavista kokemuksista, on tämä myös arvokasta kohtaamista ja niiden kuunteleminen vahvistaa kävijän itsetuntoa. Kysymys ”Mitä kuuluu?” antaa mahdollisuuden sekä positiivisiin että negatiivisiin vastauksiin, ja molemmat täytyy vastaanottaa. Varsinkin lasten kohtaamisessa tämä kysymys viestii, että hänestä välitetään ja että aikuista aidosti kiinnosta mitä hänelle kuuluu (Mattila 2013, 23). Ensimmäisessä osiossa painotetaan myös, että ohjaajan on hyvä kiittää juttelusta ja kysyä haluaako kävijä jutella uudestaan. Tämä osoittaa, että juttelua ja kävijää pidetään tärkeänä ja häntä arvostetaan. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2018.) Perhetyöntekijä Nurmi (2018a) ehdotti ohjeeseen, että kävijältä voi kysyä saako hänelle soittaa tai lähettää viestiä, jos tapaamista ei tapahdu säännöllisesti.

Ohjeen toinen osa keskittyy tunne- ja turvataitojen käsittelemiseen. Tunne- ja turvataidot ovat osa kasvatusta, jonka avulla pyritään mahdollistamaan lapsen turvallinen kasvu, tunne- ja turvataitojen vahvistaminen, turvaverkon kehittäminen, sekä kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäiseminen. Tunne- ja turvataitojen avulla vahvistetaan lapsen itsetuntemusta ja -luottamusta, sekä ohjeistetaan itsensä suojelemiseen ja luotettavalle aikuiselle puhumiseen. Lopuksi opetetaan lapselle sosiaalisia taitoja. (Lajunen, Andell & Ylenius-Lehtonen 2016, 11.) Tunnetaitojen oppiminen alkaa jo syntymästä lähtien, mutta aina tunnetaidon oppimisen välineitä ei saa kotoa, vaan silloin tarvitaan kodin ulkopuolisten kasvattajien apua. (Erkko & Hannukkala 2013, 75).

Me-talolla tapahtuu paljon tunteenpurkauksia, usein kiukun, itkun ja raivon muodossa. On tärkeää, ettei lapsi tai nuori mene piiloon tai lähde pois, vaan että hänet saadaan rauhalliseen tilaan, jossa näitä tunteita voidaan käsitellä yhdessä voimaannuttavalla tavalla. Juttunurkka antaa siihen mahdollisuuden ja ohje neuvoa ohjaajille, että tunteita ei tule ottaa henkilökohtaisesti. Tällaisessa tilanteessa tulee toimia tyynesti ja auttaa kävijää tunnistamaan tunteet ja käsittelemään niitä. On oleellista kysyä mikä aiheuttaa näitä tunteita ja mitä kävijä yleensä tekee, kun on näiden tunteiden vallassa. (Lajunen ym. 2016, 67; Nurmi ym. 2015, 75.) Tunteiden ilmaisu helpottaa usein oloa ja opettaa lapsia säätelemään käyttäytymistään (Erkko & Hannukkala 2013, 77). Tunne- ja turvataidoissa myös mietitään kävijän hyviä puolia ja vahvistetaan niitä. Nuoren tai lapsen on hyvä tietää, että jokainen on hyvä jossain ja sen ilmaisu vahvistaa itsetuntoa. Ohjeessa suositellaan esimerkiksi ominaisuuskorttien tai luonnesanojen käyttöä. (Lajunen ym. 2016, 42-49.) Jälleen käännetään negatiivinen positiiviseksi ja kiitetään kävijää vuorovaikutuksesta.

Turvataitoihin liittyen jutellaan lapsen ja nuoren kanssa hänen turvaverkostaan, eli siitä ketkä ovat hänelle tärkeitä ja kenelle he ovat tärkeitä. Turvaverkko muodostuu lapsille ja nuorille tärkeistä henkilöistä, varsinkin aikuisista, jotka ottavat osaa heidän kasvatukseensa ja tunne- ja turvataitojen opettamiseen. (Erkko & Hannukkala 2013, 125; Hoikkala & Kuivakangas 2017, 289.) Kyseessä ovat muun muassa perhe, koulun henkilökunta, terveydenhuolto, sosiaalitoimi, nuorisotyöntekijät, harrastukset ohjaajat ja tässä kontekstissa myös me-talo Turun ohjaajat. Kävijän kanssa voidaan yhdessä

miettiä, kuka on se yksi turva-aikuinen, jolle hän voi kertoa kaikesta, vaikka nolottaa tai ei tiedä mikä on hätänä (Lajunen ym. 2016, 187). Ohjeessa annetaan esimerkkikysymyksiä turvallisuuden ja turvattomuuden tunteista, ja minkälaiset tilanteet ovat lapselle tai nuorelle uhkaavia. Ohjeessa kannustetaan käymään läpi yksinkertaiset turvaohjeet lasten ja nuorten kanssa:

1. Sano EI
2. Lähde pois
3. Kerro turvalliselle aikuiselle.

Ohjeessa myös listataan turvalliset aikuiset, joilta voi pyytää apua, sekä muutama puhelinnumero ja nettisivusto, joita lapsi tai nuori voi käyttää tarvittaessa. (Lajunen ym. 2016, 97-98, 180-181; Nurmi ym. 2015, 133, liite 6.) Näitä on hyvä käydä läpi lasten ja nuorten kanssa, jotta he ymmärtävät, etteivät he ole yksin ja apua on aina saatavilla.

Koska henkilökunta koostuu myös harjoittelijoista, työkokeilijoista ja vapaaehtoisista, joilla ei välttämättä ole sosiaali-, kasvatus- tai nuorisotyön koulutusta, tuli ohjeeseen liittää myös säännöt, miten toimia jos lapsen tai nuoren tilanteesta nousee huoli. Tilanteessa ei saa toimia paniikinomaisesti, joten ohje antaa selkeät askeleet tilanteen hoitamiseen. Ensi kädessä on saatava mahdollisimman paljon tietoa kävijältä tilanteesta. Lasta tai nuorta autetaan kertomaan mistä on kyse, mutta häntä ei saa painostaa (Lajunen ym. 2016, 259). Nuoren huoli on otettava vakavasti ja hänelle tulee antaa tilaisuus kertoa päällimmäiset ajatukset ensin, vaikka ohjaajan mielestä jokin muu asia on kiireellisempi (Erkko & Hannukkala 2013, 133, 170). Hänelle tulee kertoa oikeuksistaan elää turvassa ja saada aikuisen apua. Kävijän kanssa tulee myös keskustella siitä, että asiasta on puhuttava eteenpäin avun saamiseksi. (Lajunen ym. 2016, 259.)

Tämän jälkeen asiasta puhutaan esimiehelle tai johtoasemassa oleville, ja tehdään yhdessä suunnitelma jatkosta (Lajunen ym. 2016, 262). Me-talo Turussa kyseiset henkilöt ovat isäntä Neulaniemi ja perhetyöntekijä Nurmi, jotka toimivat tukena muulle henkilökunnalle ja hoitavat haasteellisia tilanteita. Me-talo Turussa perhetyöntekijä hoitaa yhteydenoton huoltajiin ja sosiaalitoimeen, mutta Neulaniemen (2018b) mukaan ohjeessa tulee kertoa kuinka toimia tällaisessa tilanteessa varmuuden varaksi. Ohjeessa painotetaan kunnioitusta huoltajia kohtaan ja että heidän kulttuuritaustansa

pitää ottaa huomioon (Lajunen ym. 2016, 260). Tämä on erityisen tärkeä huomio Pansio-Perhon alueella, sillä suuri osa asukkaista on maahanmuuttajataustaisia. Huoltajien kanssa keskustellaan lapsen tai nuoreen liittyvistä huolista, ja tiedustellaan ovatko he samaa mieltä. Tämän perusteella suunnitellaan jatkotoimenpiteitä ja kuinka lasta voidaan tukea yhdessä. (Nurmi ym. 2015, 89.) Lastensuojeluilmoitus on viimeinen askel ohjeessa.

Hyvät yhteydet kouluun, sosiaalitoimeen ja terveydenhuoltoon ovat välttämättömiä nuoriso- ja kasvatustyössä, sillä nuoren tukemiseen tarvitaan usein moniammatillista verkostoa (Lämsä 2009, 146). Me-talolla on tärkeää pitää moniammatillinen yhteistyö mielessä, sillä kommunikointi esimerkiksi koulun ja paikallisen sosiaalitoimen kanssa auttaa ongelmien selvittämisessä. Me-talon henkilökunta pystyy havaitsemaan paljon lasten ja nuorten vapaa-ajan elämästä, jota esimerkiksi koulun opettajat eivät näe (Neulaniemi 2018c). Yhteistyö vahvistaa lasten ja nuorten turvaverkkoa.

Riitojen, kiusaamisen ja ongelmien käsittely on tärkeä osa me-talo Turun kasvatustyötä, joten ne on tehtävä yhtenäisesti koko henkilökunnan voimin. Jos tilanteet käsitellään samalla tavalla johdonmukaisesti ja hyvin tuloksin, lapset ja nuoret oppivat itse purkamaan tilanteita. Jos jokainen ohjaaja hoitaa asiat eri tavalla, voivat lapset ja nuoret saada ristiriitaisia ohjeita. On tärkeää käsitellä tilanteet rauhallisessa tilassa, poissa muiden edestä. Ohjeessa painotetaan vuorovaikutusta ja tasa-arvoa; jokainen saa puhua vuorollaan ja jokaista myös kuunnellaan (Cantell 2000, 122).

Ohjaajan ei sinänsä kuulu olla äänessä riitatilanteessa. Hänen tehtävänsä on saada keskustelu etenemään ja varmistamaan, että jokainen osapuoli saa kertoa mielipiteensä. Me-talo Turussa käytetään Varsinais-Suomen sovittelutoimiston (2018) suositusta siitä, että osapuolien kanssa jutellaan ensin erikseen ja sitten vasta yhdessä. Ohjeissa riidankäsittely tiivistetään kuuteen askeleeseen. Ensin jokainen saa kertoa mitä tapahtui, jonka jälkeen he saavat ilmaista miltä tuntui ja miltä tuntuu juuri nyt. Osapuolten kanssa mietitään kehen kaikkiin riita vaikuttaa ja mitä kaikkien mielestä pi-

täisi tehdä, että riita ratkaistaan. On tärkeää päästä yhteisymmärrykseen ja jonkinlaiseen sovintoon, muuten tilanne voi jäädä harmittamaan. (Varsinais-Suomen sovittelutoimisto 2018; Cantell 2000, 132-134.) Lopuksi pyritään siihen, että osapuolet pyytävät ja antavat anteeksi, sillä se on osa riidankäsittelyä mutta myös tärkeä osa vuorovaikutustaitoja muussa elämässä (Lajunen ym. 2016, 143; Mattila 2013, 71).

Kiusaamistilanteessa on myös tärkeää miettiä kaikkien kanssa mitä kiusaaminen on, miksi toinen loukkaantui ja miksi jokin asia ei ole kivaa (Lajunen ym. 2016, 148). Näin opetetaan lapsille ja nuorille tunnetaitoja ja empatiakykyä, joiden avulla ymmärtää toisen näkökulmaa ja tunteita, sekä opitaan säätelemään omia tunteita ja käytöstä (Erkko & Hannukkala 2013, 103).

Ohjeen lopussa on lista käytetyistä lähteistä, joista lukija voi saada tarkempaa tietoa sekä useita toiminnallisia menetelmiä, joita voi käyttää myös Juttunurkassa. Nämä menetelmät toimivat erityisen hyvin, jos lapsi tai nuori ei halua puhua, vaan mieluummin piirtäisi tai kirjoittaisi. Lisäksi kirjoista voi kopioida esimerkiksi tunne- tai ominaisuuskortteja.

7 LOPPUPÄÄTELMÄT

Pansio-Perno alueen lapset ja nuoret ovat turva-aikuisten ja juttelun tarpeessa. Me-talo Turku ja sen henkilökunta ovat monelle turvallinen ja luotettava osa elämää. Yhteisöllisyys ja ryhmätoiminta kukoistavat talossa, mutta kahdenkeskinen kohtaaminen ja juttelu vaati vielä työtä. Oli kriittistä toimia me-talo mallin mukaan ja kokeilla jotain uutta toimintaa. Juttunurkka-toiminta on alku uudelle tavalle tehdä nuorisotyötä ja kohdata lapsia ja nuoria. Juttunurkassa Pansio-Perno alueen lapset ja nuoret saavat mahdollisuuden jutella luotettavalle aikuiselle asioista, jotka askarruttavat. Toiminnan pilotoinnin ja opinnäytetyön tutkimuksen keskipisteenä oli saada tietoa siitä, miten Juttunurkkaa käytetään ja miten sitä tulee kehittää eteenpäin, jotta lapset ja nuoret kokevat sen omakseen.

Aineisto kerättiin kyselyn, havainnoinnin ja asiantuntijahaastatteluiden kautta. Useamman menetelmän käyttö lisää laadullisen tutkimuksen luotettavuutta, sillä eri lähteistä tulevat tulokset tukevat toisiaan. Aineistonkeruumenetelmät valittiin erityisesti etsimään vastausta tutkimuskysymyksiin, eli kuinka Juttunurkkaa käytetään ja mitä asioita täytyy kehittää toiminnan parantamiseksi. Lisäksi tulosten tuli antaa tietoa siitä, mitä toimintaohjeiden tulee sisältää.

Mitä tulokset siis kertovat? Kehittämistyön ja tutkimuksen aikana Juttunurkassa havaittiin sekä hyviä asioita, joihin pitää panostaa, että puutteita, joita pitää kehittää korjaamalla.

Kuvio 1. Juttunurkan toimivat osat

Tulokset ja niiden tulkinta tuovat esiin asioita, joihin Juttunurkkaa käytetään ja mihin täytyy panostaa lisää. Juttunurkan spontaani ja avoin käyttö koettiin toimivaksi, joten sitä täytyy kehittää eteenpäin, muun muassa tekemällä tila viihtyisämmäksi ja mahdollisuuksien mukaan suuremmaksi, jotta käytölle on tilaa. Juttunurkka toimi hyvin riidan- ja häiriökäyttäytymisen käsittelyyn. Tätä täytyy kehittää eteenpäin toimintaohjeiden avulla, jotka antavat vinkkejä ja selkeitä ohjeita, miten tulisi toimia, kun ongelmallisia tilanteita syntyy me-talo Turun arjessa. Juttunurkan käytössä tuli myös esiin tunne- ja turvataitojen tärkeys, sillä riitojen ja häiriökäyttäytymisen taustalla oli usein ristiriitaiset tai vaikeasti käsiteltävät tunteet. Ohjaajat pääsivät Juttunurkassa auttamaan kävijöitä käsittelemään näitä tunteita ja toimintaohjeet toimivat tukena tunne- ja turvataitojen opettamiseen.

Juttunurkassa varsinainen juttelu, eli alkuperäinen kehittämistyön ja tilaajan tarve jäi vähäiseksi, mutta se oli kuitenkin osa toimintaa. Lapset kertoivat mielellään esimerkiksi kesäsuunnitelmistaan ja mitä he ovat tehneet. Ohjaajat ottivat tällaisen juttelun vastaan positiivisen psykologian hengessä. Tähän osaan toiminnassa täytyy kiinnittää vielä enemmän huomiota, jotta sitä lisätään. Tuloksien perusteella voi pohtia miksi juttelu oli lähinnä ohjaajien aloitteesta tapahtuvaa ja ongelmälähtöistä, eikä kävijöiden tarpeesta tai aloitteesta tapahtuvaa juttelua, muutoin kuin uteliaisuuden takia. On mahdollista, että kyse on itse tilasta. Mutta tarvitseeko lapsi tai nuori esimerkiksi tekemistä juttelun ohelle? On luonnollista me-talo Turussa, että Uno-pelin ynnä muun tekemisen aikana keskustellaan asioista. Ehkä pelkkä istuminen aikuisen edessä tuntuu liikaa vastaanotolta.

Lisäksi nuorten niin sanottua ”hengailua” Juttunurkassa ei voida sivuuttaa, koska sille on selkeä tarve. Juttunurkka-toiminnan liittämistä ryhmä- ja vertaistukitoimintaan voisi harkita yhtenä ratkaisuna, koska me-talo Turussa oli esimerkiksi ennen tyttöjen kerho. Juttunurkka voisi siis toimia tukipisteenä, jossa on sekä yksilöllistä tukea ja juttelua, että ryhmätoimintaa. Tässä kävijöiden mielipiteet ovat tärkeimpiä tiedonlähteitä, kun Juttunurkkaa kehitetään eteenpäin.

Osallisuutta ja osallistamista täytyy siis lisätä ja kävijöitä täytyy ottaa mukaan Juttunurkan kehittämiseen. Tämä on oleellinen osa sosiaalista vahvistamista ja me-talo toimintaa. Lapset toivat Juttunurkassa jo kokeilujakson aikana esiin omia ideoitaan ja mielipiteitään me-talon toimintaan liittyen, joten heidän näkökulmiinsa on kiinnitettävä vielä enemmän huomiota. Idea lasten parlamenttiin lähti Juttunurkasta ja sen toiminta on alkamassa marraskuussa. Olemme tilaajan kanssa tehneet jo suunnitelman siitä, että Juttunurkan kehittäminen ja muokkaaminen annetaan lasten parlamentin käsiin. Kävijät pääsevät näin suoraan saamaan käsitystä siitä mikä Juttunurkka on ja tekemään tarvittavia muutoksia. Juttunurkasta tulee toiminta, joka vastaa juuri Pansio-Perno alueen lasten ja nuorten tarpeita heidän perspektiivistään.

Yllättäen Juttunurkkaa käytettiin myös aikuisten kohtaamiseen, mikä ei ollut alkupe-
räinen tarve. Aikuiset ovat tulleet juttelemaan, mutta pääasiassa saamaan apua muun
muassa hakemusten tekemisessä ja palvelunohjauksessa. Jatkossa täytyy harkita voiko
aikuisten kohtaamisen jättää ohjaajien toimistoon, mikäli Juttunurkka siirtyy muualle.
Toisaalta on positiivinen asia, että myös aikuisille on annettu sijaa kahdenkeskiselle
juttelulle.

Kuvio 2. Juttunurkan korjattavat osat

Tuloksista nousee myös esiin osia, jotka eivät toimi ja joita täytyy kehittää eteenpäin korjaamalla. Suureksi käytännön ongelmaksi nousi tilan rauhattomuus ja ahtaus. Yhteisistä säännöistä huolimatta huoneessa on paljon liikehdintää, eikä juttelu saanut sille tarkoitettua yksityisyyttä ja rauhaa. Sääntöjä täytyy tiukentaa ja noudattaa, tai ohjaajien toimisto ja Juttunurkka-toiminta täytyy siirtää erikseen. Loogisesti tila toimisi

ohjaajien toimistona parhaiten. Juttunurkka tarvitsee yksityisemmän ja viihtyisemmän tilan.

Toiseksi, usein vaihtuva henkilökunta aiheuttaa Juttunurkalle ongelmia. Me-talossa on tärkeää antaa työ- ja koulutusmahdollisuuksia, mutta ne ovat luonteeltaan alle vuoden mittaisia. Juttunurkka, varsinkin luottamukselliseen jutteluun liittyen, vaatii pysyvän aikuisen. Olisi siis tärkeää valita yksi vastuuhenkilö, joka hoitaa Juttunurkan juttelun ja toimisi ikään kuin tukihenkilönä, joka on paikalla joka viikko. Juttunurkan yleistä käyttöä, kuten riidan- ja häiriökäyttäytymisen käsittelyä, ei tule lopettaa sillä ne ovat arvokas osa kasvatustyötä. Muun henkilökunnan tulee siis ottaa osaa toimintaan, mutta olisi hyödyllistä nimittää yksi vastuuhenkilö. Lisäksi Juttunurkan seuranta helpottuu, kun se on vain yhden henkilön tehtävä.

Koska muun henkilökunnan tulee kuitenkin aktiivisesti hyödyntää Juttunurkkaa, täytyy heille antaa yhteiset toimintaohjeet. Tämä antaa tavan käsitellä tilanteita johdonmukaisesti, joka opettaa myös kävijöitä käyttämään ohjaajien opettamia työkaluja elämässään. Selkeän ja perusteellisen toimintaohjeen toisena etuna on sen toimivuus perehdytyksenä, kun uutta henkilökuntaa saapuu. Näin me-talo Turun isännän tai perhetyöntekijän ei tarvitse käyttää aikaansa yksittäisen toiminnan selventämiseen, vaan heidän perehdytyksensä voi keskittyä työhön yleisesti.

Tiedotuksen ja markkinoinnin heikkous teki toiminnasta epäselvän tärkeimmälle kohderyhmälle, eli lapsille ja nuorille. Pari mainintaa sosiaalisessa mediassa ei riitä, vaan sitä täytyy mainostaa aktiivisesti useita kertoja ja monella kanavalla. Lisäksi paikan päällä on tärkeää kertoa kävijöille Juttunurkasta ja avata sen tarkoitusta toiminnallisilla ja osallistavilla menetelmillä. Lasten parlamentti voi ottaa ohjat toiminnan tiedottamisesta, mutta on tärkeää saada mahdollisimman monen kävijän ääni kuuluviin.

Ajanvarausjärjestelmä aiheutti hämmennystä, sillä lapset eivät olleet tottuneet siihen. Lisäksi nimen laittaminen kaikkien nähtäville saattaa olla liian korkea kynnyks. Jatkossa ajanvarausta tulisi kokeilla puhelimitse, joko soittamalla tai tekstiviestillä. Myös

vuodenaikaan täytyy kiinnittää huomiota ja kuukausittaisten kävijämäärien tulisi vaikuttaa Juttunurkan käyttöön. Kesällä me-talolla Turussa on hiljaisempaa ja kävijöitä kannustetaan viettämään enemmän aikaa ulkona. Juttunurkan toimintaa voisi kohdistaa lukuvuoteen, eli elo-toukokuuhun.

7.1 Tilaajan palaute ja Juttunurkan tulevaisuus

Vastasiko Juttunurkka alkuperäiseen tarpeeseen? Vastaus ei voi olla mustavalkoinen kyllä tai ei, vaan toimintatutkimuksessa tulee pitää mielessä, että kehitystä seuraava muutos voi olla toisenlainen kuin on alun perin suunniteltu. Juttunurkan käyttö oli kokeilujakson aikana monipuolista ja kaikki osat vaativat lisäkehitystä. Toimintatutkimuksen yksi tärkeimmistä osista on tuottaa aineistoa ja tietoa, jonka avulla kehittäminen on mahdollista, vaikka tuotos ei ole täydellinen. (Ojasalo ym. 2015, 59.) Suora lainaus me-talojen toiminnan kuvailusta painottaa myös kokeilun tärkeyttä:

Luotamme käytännön tekemiseen ja uudenlaisiin kokeiluihin. Kokeilemalla erilaisia toimintoja, ryhmiä, palveluja ja harrastustoimintaa voimme arvioida, ovatko kehitetyt ratkaisut tehokkaita syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Jos ovat, niin hienoa. Elleivät tuota haluamaamme vaikutusta, mietitään jostain uutta, ja kokeillaan uudelleen.

Me säätiö 2018d.

Toisaalta on tärkeää, ettei Juttunurkasta luovuta ennen kuin lapset ja nuoret ovat saaneet mahdollisuuden kehittää sitä vuorovaikutuksessa me-talo Turun henkilökunnan kanssa. Toimintaohje on saanut hyvää palautetta sekä isäntä Neulaniemeltä (2018b) että perhetyöntekijä Nurmelta (2018a), jotka olivat samaa mieltä sen selkeydestä ja sopivasta sisällöstä. Tilaajan kanssa on myös keskusteltu jalkauttamissuunnitelman sijaan skaalautuvuussuunnitelmasta. Juttunurkan toiminnasta siis raportoidaan Me säätiölle ja toiminnasta puhutaan myös muille me-taloille. (Neulaniemi 2018a.) Jos Juttunurkka ei sovi muualle, Neulaniemen (2018c) mukaan se ei ole huono merkki, koska Turun me-talo eroaa muista taloista joka tapauksessa. Tärkeintä tässä opinnäytetyössä oli arvioida, miten Juttunurkka toimii nimenomaan Turussa, mutta soveltuvuus muihin taloihin on ehdottomasti etu.

Jatkotutkimus Juttunurkkaan ja nuorten kohtaamiseen liittyen olisi kannattavaa. Tämä opinnäytetyö tutki aihetta, josta ei ole paljon tutkimuksia, eli kohtaamisesta juttelun kautta järjestötoiminnassa. Tutkimus keskittyi toiminnan pilotointiin ja henkilökunnan näkökulmiin, mutta seuraavaksi olisi kannattavaa saada kävijöiden näkökulma aiheesta. Huoltajien luvalla olisi mielenkiintoista tiedustella lapsilta ja nuorilta kenelle he juttelevat ja kenelle he haluaisivat jutella. Lisäksi me-talo Turun lasten parlamentin jäsenien haastattelu tuottaisi arvokasta tietoa.

Opinnäytetyö oli tärkeä osa kehittämistyötä, jota tehdään Pansio-Pernon alueella asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäiseminen sosiaalisen vahvistamisen kautta on tärkeä osa nuorisotyötä ja on yksi tärkeimmistä yhteisöpedagogin tehtävistä. Me-talo Turku tekee kriittistä työtä yhteisön ja ryhmien hyväksi, mutta talossa on myös tärkeää olla yksilöohjaamisen ja kohtaamisen työkaluja, joita voidaan käyttää moniammatillisessa työyhteisössä. Uuden kokeilemista ei tule pelätä, varsinkaan jos sen kaltaista toimintaa ei ole muualla Turussa. Juttunurkka-toimintaa ja ohjetta voidaan hyödyntää laajemmin järjestötyön kentällä, sillä se on tarkoituksella suunniteltu sekä järjestötyön ammattilaisille että vapaaehtoistyöntekijöille. On tärkeää luoda lisää työkaluja, jotka mahdollistavat aikuisten ja nuorten hyvää kohtaamista yhteiskunnassa.

LÄHTEET

- Auran Aallot 2016. Yhteisöllisyydellä hyvinvointia-Yhdessä tekeminen on Me-talon voimavara. Viitattu 1.11.2018. <http://www.auranaallot.fi/uutiset/paikallinen/yhteisollisyydella-hyvinvointia-yhdessa-tekeminen-me-talon-voimavara>
- Björklund, Liisa, Nord, Ulla ja Tarvainen Tom 2018. 100 Nuorta Kehittäjää. Nuorten terveiset psykososiaalisen tuen palvelupakettiin. Viitattu 1.11.2018. https://www.me-saatio.fi/wp-content/uploads/2018/03/100-nuorta-kehitt%C3%A4j%C3%A4%C3%A4_raportti_05032018-.pdf
- Brinkmann, Svend 2013. Qualitative Interviewing. Understanding Qualitative Research. Oxford University Press. Viitattu 27.10.2018. <http://ebookcentral.proquest.com/lib/humak-ebooks/detail.action?docID=1274289>
- Dunderfelt, Tony 2011. Elämäkaaripsykologia. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Eischer, Heli ja Tuppurainen, Jonna 2011. Tyttöjen talo on kuin avoin koti. Helsinki: Setlementtinuorten liitto ry.
- Eskola, Jari ja Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino. Viitattu 30.10.2018. <https://www.ellibslibrary.com/book/978-951-768-035-6>
- Fingerroosin säätiö 2018a. Säätiö. Viitattu 22.10.2018. <http://www.fingerroos.net/saatio/>
- Fingerroosin säätiö 2018b. Me-talo. Viitattu 22.10.2018. <http://www.fingerroos.net/me-talo/>
- Grönfors, Martti ja Vilkkä, Hanna (toim.) 2011. Laadullisen tutkimuksen kenttätymenetelmät. Hämeenlinna: SoFia-Sosiologi-Filosofiapu Vilkkä. Viitattu 26.10.2018. http://vilkka.fi/books/Laadullisen_tutkimuksen.pdf
- Hassi, Lotta, Paju, Sami ja Maila, Reetta 2015. Kehitä kokeillen. Organisaation käsikirja. Helsinki: Talentum Pro.
- Hirsjärvi, Sirkka ja Hurme, Helena 2008. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus. Viitattu 29.10.2018. <https://www.ellibslibrary.com/humak/9789524958868>
- Hoikkala, Tommi ja Kuivakangas, Johanna (toim.) 2017. Kenen nuorisotyö? Yhteisöpedagogiikan kentät ja mahdollisuudet. Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Hyvärinen, Matti, Nikander, Pirjo ja Ruusuvuori, Johanna (toim.) 2017. Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino. Viitattu 26.10.2018. <https://www.ellibslibrary.com/book/9789517686112>
- Järventie, Irmeli ja Sauli, Hannele (toim.) 2001. Eriarvoinen lapsuus. Porvoo: WSOY.
- Kananen, Jorma 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kolehmainen, Marjo ja Lahtinen, Pauliina 2014. Nuorisotyötä koulussa. Yhteisen toimintakulttuurin kehittäminen. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Kuula, Arja 2011. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino. Viitattu 29.10.2018. <http://library.ellibs.com/login/?library=85&book=978-951-768-362-3>

Kuure, Tapio, Kapanen, Anna ja Lipponen, Elisa 2015. Sosiaalinen vahvistaminen käsitteenä ja palveluina. Sosiaalisen vahvistamisen kehittämistoiminnan tuloksia. Helsinki: Valtakunnallinen työpajayhdistys. Viitattu 3.11.2018. https://www.tpy.fi/site/assets/files/1372/sosiaalinen-vahvistaminen-k_sitteen_-ja-palveluina.pdf

Lajunen, Kaija, Andell, Minna ja Ylenius-Lehtonen 2016. Tunne- ja turvataitoja lapsille. Tunne- ja turvataitokasvatuksen oppimateriaali. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Leskisenoja, Eliisa 2017. Positiivisen pedagogiikan työkalupakki. Jyväskylä: PS-Kustannus. Viitattu 3.11.2018. <https://www.ellibslibrary.com/book/978-952-451-802-4>

Lundbom, Pia ja Herranen, Jatta 2011. Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 3.11.2018. <http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/38289/978-952-456-114-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Lämsä, Anna-Liisa (toim.) 2009. Mun on paha olla. Näkökulmia lasten ja nuorten psyykkiseen hyvinvointiin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2018. Lapsiystävällisen kohtaamisen tarkistuslista. Viitattu 6.11.2018. https://dzmdrernwq2zx.cloudfront.net/prod/2017/08/15133614/MLL_keskustelu_lapsen_kanssa_ohje.pdf

Me säätiö 2018a. Tietoa meistä. Säännöt. Viitattu 22.10.2018. <https://www.mesaatio.fi/tietoa-meista/saannot/>

Me säätiö 2018b. Tietoa meistä. Tavoitteemme. Viitattu 25.10.2018. <https://www.mesaatio.fi/tietoa-meista/tavoitteemme/>

Me säätiö 2018c. Me-talo Turku. Viitattu 22.10.2018. <http://www.mesaatio.fi/me-talo/me-talo-turku/>

Me säätiö 2018d. Mikä on Me-talo? Viitattu 22.10.2018. <http://www.mesaatio.fi/me-talo/mika-me-talo-on/>

Metsämuuronen, Jari 2011. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Helsinki: International Methelp. Viitattu 29.10.2018. <http://ruka.humak.edu:2048/login?url=https://www.booky.fi/lainaa/1106>.

Mimmi.fi 2018. Turun Tyttöjen talo. Viitattu 6.11.2018. <http://www.mimmi.fi/>

MLL.fi 2017a. Lasten kohtaaminen palveluissa. Viitattu 5.11.2018. <https://www.mll.fi/ammattilaisille/muille-ammattilaisille/lasten-kohtaaminen-palveluissa/>

MLL.fi 2017b. Nuorten on vaikea saada apua. Viitattu 5.11.2018. <https://www.mll.fi/tiedotteet/nuorten-vaikea-saada-apua/>

MLL.fi 2017c. Kaveritoiminta. Viitattu 5.11.2018. <https://www.mll.fi/vanhemmille/toiminta-lapsiperheille/kaveritoiminta/>

MLL.fi 2018. Tietoa kirjepalvelusta. 5.11.2018. <https://net.mll.fi/lnp/sivu.php?id=1>

- Nuortennetti.fi 2018a. Lasten ja nuorten puhelin. Viitattu 5.11.2018. <https://www.nuortennetti.fi/apua-ja-tukea/lasten-ja-nuorten-puhelin/>
- Nuortennetti.fi 2018b. Lasten ja nuorten chat. Viitattu 5.11.2018. <https://www.nuortennetti.fi/apua-ja-tukea/lasten-ja-nuorten-puhelin/lasten-ja-nuorten-chat/>
- Nuortennetti.fi 2018c. Kysyttyä lasten ja nuorten puhelimesta. Viitattu 5.11.2018. <https://www.nuortennetti.fi/apua-ja-tukea/lasten-ja-nuorten-puhelin/kysyttya-lasten-ja-nuorten-puhelimesta/>
- Nurmi, Riikka, Sillanpää, Anniina ja Hannukkala, Marjo 2014. Helsinki: Suomen mielenterveysseura.
- Nurmiraanta, Hanna, Leppämäki, Päivi ja Horppu, Sari 2009. Kehityopsykologiaa lapsuudesta vanhuuteen. Helsinki: Kirjapaja.
- Ojanen, Markku 2014. Positiivinen psykologia. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Ojasalo, Katri, Moilanen, Teemu ja Ritalahti, Jarmo (toim.) 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: SanomaPro Oy. Viitattu 25.10.2018. <https://www.ellibslibrary.com/book/978-952-63-2695-5>
- Peltola, Marja ja Moisio, Jenni 2017. Ääniä ja äänettömyyttä palvelukentillä: katsaus lasten ja nuorten palvelukokemuksia koskevaan tietoon. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. Viitattu 3.11.2018. http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/aania_ja_aanettomytta_palvelukentilla.pdf
- Pulkkinen, Lea 2002. Mukavaa yhdessä. Sosiaalinen alkupääoma ja lapsen sosiaalinen kehitys. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Punainenristi.fi 2018a. SPR Ystävöiminta. Viitattu 5.11.2018. <https://rednet.punainenristi.fi/ystavatoiminta>
- Punainenristi.fi 2018b. Ystävänä nuorelle. Viitattu 5.11.2018. <https://rednet.punainenristi.fi/node/7410>
- Punainenristi.fi 2018c. Nuorten turvatalojen palvelut. Viitattu 5.11.2018. <https://www.punainenristi.fi/hae-tukea-ja-apua/nuorten-turvatalosta/tietoa-turvataloista>
- Punainenristi.fi 2018d. Tukea nuorelle ja perheelle. Viitattu 5.11.2018. <https://www.punainenristi.fi/hae-tukea-ja-apua/nuorten-turvatalosta/turvatalojen-tarjoama-tuki>
- Punainenristi.fi 2018e. ”Mua kuunneltiin eikä luultu hulluksi” – Nuoret toivovat auttajiltaan kunnioittavaa kohtaamista. Viitattu 5.11.2018. <https://www.punainenristi.fi/uutiset/20180326/mua-kuunneltiin-eika-luultu-hulluksi-nuoret-toivovat-auttajiltaan-kunnioittavaa>
- Raitakari, Suvi ja Virokannas, Elina (toim.) 2009. Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Puheenvuoroja asiantuntijuudesta, käytännöistä ja kohtaamisista. Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja 96. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Ruusuvuori, Johanna, Nikander, Pirjo ja Hyvärinen, Matti (toim.) 2010. Haastattelun analyysi. Tampere: Vastapaino.
- Sekasin247.fi 2018. Mikä Sekasin-chat? Viitattu 5.11.2018. <https://sekasin247.fi/fullpage/feeds/>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2018. Nuoret haluavat enemmän tukea koko perheelle osana psykososiaalisia palveluja. Viitattu 1.11.2018. https://stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/nuoret-haluavat-enemman-tukea-koko-perheelle-osana-psykososiaalisia-palveluja

Tuomi, Jouni ja Sarajärvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö. Viitattu 28.10.2018. <https://www.elliblibrary.com/book/9789520400118>

Turku.fi 2016. Me-talo avasi ovensa Pansio-Pernon asukkaille. Viitattu 1.11.2018. https://www.turku.fi/uutinen/2016-04-25_me-talo-avasi-ovens-pansio-pernon-asukkaille

Turun Sanomat 2008. Pansio-Jyrkkälä kaipaa kaupungilta erityishuomiota. Turun Sanomat 12.2.2008. Viitattu 1.11.2018. <https://www.ts.fi/uutiset/kotimaa/1074260118/PansioJyrkkala+kaipaa+kaupungilta+erityishuomiota>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2009. Humanistisen, yhteiskuntatieteellisen ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen eettiset periaatteet ja ehdotus ennakoarvioinnin järjestämiseksi. Viitattu 28.10.2018. <http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/eettisetperiaatteet.pdf>

Uusitalo-Malmivaara, Lotta (toim.) 2014. Positiivisen psykologian voima. Jyväskylä: PS-Kustannus. Viitattu 4.11.2018. <https://www.elliblibrary.com/humak/9789524516501>

Varsinaissuomenpiiri.MLL.fi 2018. Kaveritoiminta. Kaveriksi lapselle tai nuorelle. Viitattu 5.11.2018. <https://varsinaissuomenpiiri.mll.fi/perheille/kaveritoiminta/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto 2017. Aineistonhallinnan käsikirja. Kvalitatiivisen datan käsittely. Viitattu 28.10.2018. <http://www.fsd.uta.fi/aineistonhallinta/fi/kvalitatiivisen-datan-kasittely.html>

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto 2018. Aineistonhallinnan käsikirja. Tunnisteellisuus ja anonymisointi. Viitattu 28.10.2018. <http://www.fsd.uta.fi/aineistonhallinta/fi/tunnisteellisuus-ja-anonymisointi.html>

JULKAISEMATTOMAT LÄHTEET

Neulaniemi, Miika 2018a. 26.03.2018. Palaveri opinnäytetyöstä. Suullinen tiedonanto.

Neulaniemi, Miika 2018b. 7.11-9.11.2018. Palaute ohjeesta. Sähköpostikeskustelu.

Nurmi, Riina 2018. 7.11-9.11.2018. Palaute ohjeesta. Sähköpostikeskustelu.

Varsinais-Suomen sovittelutoimisto 2018. 29.03.2018. Mitä sovittelu on? Suullinen tiedonanto.

HAASTATTELUT

Neulaniemi, Miika 2018c. 5.10.2018. Nina Svensson.

Nurmi, Riina 2018b. 11.10.2018. Nina Svensson.

Palm, Karita 2018. 11.10.2018. Nina Svensson.

LIITTEET

Liite 1 Webropol-kysely (pohja)

Juttunurkka

1. Ohjaajan nimi *

Nimi

2. Kävijä

Kuinka monta kävijää tuli jutteluun? (lukumäärä) *

Onko ollut aiemmin? (Kyllä/Ei)

3. Millainen olo on nyt? (alku)

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 Ei
oikeata
hymiötä
/
Vastaus
unohtui

4. Millainen olo on nyt? (loppu)

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 Ei
oikeata
hymiötä
/
Vastaus
unohtui

5. Mitä keskustelu käsitteli? *

Ei yksityiskohtaisia tietoja, vain laajasti liittyikö keskustelu esim. ongelmaan, huoliin, kuulumisiin jne.

Liite 2 Haastattelurunko

HAASTATTELU ME-TALO TURKU

Haastattelu ääninauhoitetaan ja sitä käytetään ainoastaan opiskelija Nina Svenssonin opin-
näytetyön tutkimusta varten. Nauhoitus poistetaan lopullisesti tutkimuksen päätyttyä. Haas-
tateltavat mainitaan opinnäytetyössä nimellä, ellei toisin sovita.

Tiivistelmä: Mikä on Juttunurkka ja sen tarkoitus

-Tarve: Me-talo Turun kävijöiden suurin ikäryhmä ovat 7-12 vuotiaat lapset ja varhaisnuoret,
joille huomattava tarve on saada ohjaajilta tai aikuisilta huomiota. Päivittäinen kävijämäärä
on suuri eikä kahden keskistä aikaa usein ole. Tämä on ongelma myös yhteiskunnallisella ta-
solla, esimerkiksi kouluissa.

Juttunurkka on uusi toimintamuoto, joka luo sekä fyysisen, rauhallisen tilan, että antaa lap-
selle tai nuorelle mahdollisuuden jutella aikuisen kanssa esimerkiksi huolistaan tai asioista
jotka mietityttävät. Juttunurkkaa voi käyttää ajanvarauksella tai ilman. Juttunurkkaa voi myös
käyttää muihin tarpeisiin, kuten riidankäsittelyyn.

Lapsille ja nuorille juttelu on usein ongelmalähtöistä ja Juttunurkassa on tarkoitus jutella
myös positiivista asioista ja kuulumisista.

-Toive: Uuden mallin kokeilu ja tilan uudelleen suunnittelu. + lyhyt&yksinkertainen ohje hen-
kilökunnalle.

Haastattelukysymykset:

1. Millä eri tavoilla Juttunurkkaa on käytetty?
2. Miten Juttunurkkaa on käytetty nyt verrattuna kokeilujaksoon? (huhti-heinäkuu)
Onko käyttö lisääntynyt, vähentynyt tai muuttunut syksyllä?
-Kokeilujakson aikana: Ajanvaraus 2x viikossa, täytettävä kysely asenneskaa-
lalla. Avoin käyttö. Riidankäsittely.
3. Mitkä asiat Juttunurkassa toimivat?
4. Mitkä asiat Juttunurkassa eivät toimi?
5. Vaikuttaako vuodenaika mielestäsi lasten ja nuorten hyvinvointiin tai mielialaan? [perustele
vastauksesi]
6. Vaikuttaako henkilökunnan vaihtuvuus Juttunurkan käyttöön? [perustele vastauksesi]
7. Miten Juttunurkan saisi toimimaan paremmin? Onko teillä kehittämisideoita?

Liite 3 Juttunurkan tila

Kuva 1. Juttunurkka sisältä

Kuva 2. Juttunurkka ulkoa

Liite 4 ”Juttunurkka – Toimintaohjeita lasten ja nuorten kohtaamiseen” ohje me-talo Turun henkilökunnalle. Linkki verkossa olevaan kopioon.

[https://www.canva.com/design/DA-](https://www.canva.com/design/DA-DIMRLTNvk/AIA55oOOPsCo5wVIHw9QwA/view?utm_content=DA-DIMRLTNvk&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=sharebutton)

[DIMRLTNvk/view?utm_content=DA-](https://www.canva.com/design/DA-DIMRLTNvk/AIA55oOOPsCo5wVIHw9QwA/view?utm_content=DA-DIMRLTNvk&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=sharebutton)

[DIMRLTNvk&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=sharebutton](https://www.canva.com/design/DA-DIMRLTNvk/AIA55oOOPsCo5wVIHw9QwA/view?utm_content=DA-DIMRLTNvk&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=sharebutton)

Liite 5 Me-talon kävijöitä 2017

Me-talon kävijöitä 2017

Käyntikerrat	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	yht.
Alle kouluikäisiä poika	5	15	11	26	9	14	9	7	10	12	12	9	139
Alle kouluikäisiä tyttö	6	20	19	30	3	12	12	8	23	19	24	14	190
Koululaisia (7-12 vuotta) poika	105	148	193	274	210	105	83	161	227	311	237	209	2263
Koululaisia (7-12 vuotta) tyttö	133	216	314	371	339	136	92	201	246	370	385	251	3054
Nuoria (13-29 vuotta) poika	25	63	63	111	37	26	55	37	30	34	48	17	546
Nuoria (13-29 vuotta) tyttö	9	24	29	88	41	28	25	18	24	22	35	20	363
Työikäisiä mies	25	51	44	82	65	24	15	22	117	77	65	23	610
Työikäisiä nainen	74	104	86	136	104	65	23	64	127	130	154	91	1158
Eläkeläisiä ja ikäihmisiä mies	30	61	58	45	40	24	23	45	31	79	106	35	577
Eläkeläisiä ja ikäihmisiä nainen	60	93	80	94	81	43	50	80	33	114	133	64	925
Yhteensä käyntikertoja	472	795	897	1257	929	477	387	643	868	1168	1199	733	9825
Vieraskieliset	150	292	368	527	297	173	106	250	526	569	750	414	4422
Eri kursseja, kokouksia ym.													0
Eri kurssi ym. kertoja yhteensä													0

Eri kävijöitä	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	yht.
Alle kouluikäisiä poika	3	6	2	7	3	5	2	2	1	0	5	2	38
Alle kouluikäisiä tyttö	5	7	1	11	1	2	8	3	2	2	5	2	49
Koululaisia (7-12 vuotta) poika	37	40	23	26	14	9	8	31	20	13	5	9	235
Koululaisia (7-12 vuotta) tyttö	38	54	39	46	27	9	7	35	19	15	3	7	299
Nuoria (13-29 vuotta) poika	16	27	8	79	9	9	9	1	7	2	5	3	175
Nuoria (13-29 vuotta) tyttö	6	9	3	65	16	5	8	8	3	3	7	3	136
Työikäisiä mies	13	21	13	32	29	6	10	9	74	25	21	11	264
Työikäisiä nainen	50	36	22	41	46	16	3	16	61	28	49	23	391
Eläkeläisiä ja ikäihmisiä mies	13	15	10	10	12	5	5	13	4	22	11	10	130
Eläkeläisiä ja ikäihmisiä nainen	31	28	12	14	22	8	11	13	7	18	15	12	191
Yhteensä uusia eri kävijöitä per kk*	212	243	133	331	179	74	71	131	198	128	126	82	1908
Vieraskielisiä	61	60	41	138	62	15	22	57	70	40	55	40	661